

WÓJT GMINY CZERNIKOWO

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO
GMINY CZERNIKOWO**

Opracowanie:

mgr Sławomir Flanz

Czernikowo – grudzień 2025 r.

SPIS TREŚCI

I. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA	3
II. CEL, ZAKRES I METODY OPRACOWANIA	4
III. INFORMACJA O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH , POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI ORAZ CHARAKTERYSTYKA REGULACJI PROJEKTU PLANU.....	7
IV. OCENA ZAGROŻEŃ I STANU ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTU PLANU	12
V. PROBLEMY ORAZ CELE OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTU PLANU	41
VI. OCENA PRZEWIDYWANYCH ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO MOŻLIWOŚCI I SPOSOBY ICH OGRANICZANIA, ZAPOBIEGANIA LUB KOMPENSACJI ORAZ MOŻLIWE ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE.....	46
VII. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI PROJEKTU PLANU .	71
VIII.INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU PROJEKTU PLANU NA ŚRODOWISKO	72
IX. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM.....	72

I. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA

Projekt planu ogólnego gminy, zgodnie z przepisami art. 46 pkt. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz. U. z 2024 r., poz. 1112 z późniejszymi zmianami), wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Jednym z elementów tej procedury formalno-prawnej jest opracowanie prognozy oddziaływania na środowisko projektu planu ogólnego.

Zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt. 1 w/w ustawy prognoza oddziaływania na środowisko zawiera w szczególności:

- informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.

Procedurę opracowania rozpoczęła uchwała nr VI/32/2024 z dnia 12 września 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego Czernikowo. Obszar planu ogólnego obejmuje obszar wiejskiej gminy Czernikowo w jej granicach administracyjnych.

Plan ogólny gminy jest rodzajem gminnego aktu planowania przestrzennego, który sporządza się dla obszaru gminy, z wyłączeniem terenów zamkniętych innych niż ustalone przez ministra właściwego do spraw transportu. W planie ogólnym określa się: strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne. Ponadto można określić: obszary uzupełnienia zabudowy, obszary zabudowy śródmiejskiej (nie dotyczy gminy Czernikowo).

W planie ogólnym dopuszcza się wyznaczenie 13 rodzajów stref planistycznych: wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną; wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną; wielofunkcyjna z zabudową zagrodową; usługowa; handlu wielkopowierzchniowego; gospodarcza; produkcji rolniczej; infrastrukturalna; zieleni i rekreacji; strefa cmentarzy; górnictwa; otwarta; komunikacyjna.

Gminne standardy urbanistyczne obejmują katalog stref planistycznych oraz mogą obejmować gminne standardy dostępności infrastruktury społecznej. W gminnym katalogu stref planistycznych określa się: profil funkcjonalny stref planistycznych; wartości maksymalnej nadziemnej intensywności zabudowy, maksymalnej wysokości zabudowy oraz maksymalnego udziału powierzchni zabudowy w strefach planistycznych; wartości minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej w strefach planistycznych, nie mniejszego niż wynika to z przepisów.

Celem sporządzenia projektu planu ogólnego jest spełnienie wymagań ustawowych i warunków niezbędnych do kontynuowania polityki przestrzennej zagospodarowania gminy.

Podstawowym celem planu ogólnego jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju gminy i harmonijnego zagospodarowania jej przestrzeni, jak również zadbanie o ład przestrzenny. Regulacje zawarte w planie ogólnym mają wpływ na to, jak gmina wyglądać będzie w przyszłości.

Podstawę prawną dla proponowanych w prognozie działań ochronnych, rozwiązań i wskazań stanowi Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz. U. z 2024 r., poz. 1112 z późniejszymi zmianami) oraz ustawy szczegółowe i przepisy wykonawcze w zakresie: prawa ochrony środowiska, ochrony przyrody, ochrony gruntów rolnych i leśnych, prawa wodnego, prawa geologicznego i górniczego, dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, odpadów, utrzymania czystości i porządku w gminach, ochrony zabytków, przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, warunków jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi.

Niniejsza prognoza jest elementem przeprowadzenia **strategicznej oceny oddziaływania na środowisko** projektu planu ogólnego gminy Czernikowo.

II.CEL, ZAKRES I METODY OPRACOWANIA

Celem opracowania prognozy jest określenie i ocena przewidywanych skutków wpływu na środowisko, które mogą wynikać z wyznaczenia w przestrzeni gminy Czernikowo stref planistycznych, ustalenia dla nich gminnych standardów urbanistycznych, określenia granic obszaru uzupełnienia zabudowy.

W prognozie zostaną przedstawione rozwiązania alternatywne eliminujące lub ograniczające negatywny wpływ planowanego zainwestowania na środowisko, jak również rozwiązania alternatywne o możliwym większym oddziaływaniu niż projekt planu ogólnego.

Podstawę prawną dla proponowanych w Prognozie działań ochronnych, rozwiązań i wskazań stanowi art. 51 ust. 2 pkt. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu planu ogólnego określa, analizuje i ocenia:

- istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,

- cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne - z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Prognoza przedstawia:

- rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru - rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

W niniejszej prognozie uwzględniono zapisy zawarte w piśmie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Bydgoszczy (pismo WOO.411.218.2024.AT z dnia 28 października 2024 r.) oraz w piśmie Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Toruniu (pismo N.NZ.40.0.7.1.2024 z dnia 4 października 2024 r.). Zakres i stopień szczegółowości prognozy został określony jako zakres przewidziany w art. 51 ust 2 i art. 52 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Prognoza powinna uwzględniać stopień szczegółowości adekwatny do celu i zakresu opracowania planu. Jak wynika z pisma RDOŚ prognoza powinna określić jakość środowiska, jego zagrożenia i ich źródła, opisać metody zastosowane przy sporządzeniu prognozy, dokonać oceny wpływu planowanego sposobu zagospodarowania i użytkowania z określeniem skali i intensywności, dokonać oceny w stosunku do celów środowiskowych jednolitych części wód powierzchniowych, przedstawić opis elementów przyrodniczych i ich zagrożenia, przeanalizować wpływ na tereny cenne przyrodniczo, przedstawić wyniki ocen i analiz w formie kartograficznej.

Prognozę sporządzono w oparciu o metody polegające na analizie regulacji zawartych w projekcie planu ogólnego, w tym zasięgów przestrzennych wyznaczonych stref planistycznych,

ustalonych gminnych standardów urbanistycznych, wyznaczonego obszaru uzupełnienia zabudowy, w odniesieniu do obecnego stanu środowiska obszaru gminy.

Uwzględniono stan i zagrożenia środowiska w zakresie poszczególnych elementów środowiska oraz projekcję tego stanu przy zachowaniu dotychczasowego sposobu zagospodarowania i użytkowania terenów w gminie, dotychczasowych zmian środowiska w gminie i ich intensywności, struktury przyrodniczej gminy, powiązań przyrodniczych gminy i jej otoczenia, oceny stanu ochrony i funkcjonowania zasobów przyrodniczych, zachowania walorów krajobrazowych i możliwości ich kształtowania, na podstawie wykonanego wyprzedzająco na potrzeby opracowania ekofizjograficznego. Dokonano analizy stanu środowiska oraz jego zagrożeń i możliwości ich ograniczania na obszarze gminy w ostatnich kilku latach. Uwzględniono położenie obszaru gminy względem obiektów i terenów podlegających ochronie, w szczególności na mocy ustawy o ochronie przyrody i ustawy o ochronie zabytków.

Ocena zawiera identyfikację przewidywanych zmian i przekształceń środowiska na terenie wiejskiej gminy Czernikowo w sytuacji przyjęcia planu ogólnego.

Szczególnie pomocne były następujące materiały:

- Projekt planu ogólnego gminy Czernikowo, Wójt Gminy Czernikowo (autor Planisfera), sierpień 2025 r.,
- Opracowanie ekofizjograficzne dla obszaru gminy Czernikowo dla potrzeb aktów planowania przestrzennego, Sławomir Flanz, Izabela Budzyńska, październik 2024 r.,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czernikowo przyjęte uchwałą Nr XXV/182/2013 Rady Gminy Czernikowo z dnia 27 września 2013 r.,
- Opracowanie ekofizjograficzne na potrzeby studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czernikowo, Usługi Projektowe Mirosław Kulczyński, czerwiec 2012 r.,
- Prognoza oddziaływania na środowisko projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czernikowo, Jolanta Rudnicka, wrzesień 2012 r.,
- Opracowanie ekofizjograficzne na potrzeby projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w miejscowości Czernikowo i Wygoda, Sławomir Flanz EKO-PLAN, sierpień 2020,
- Prognoza oddziaływania na środowisko projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w miejscowości Czernikowo i Wygoda, Sławomir Flanz EKO-PLAN, luty 2023,
- Program ochrony środowiska gminy Czernikowo na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028, przyjęty uchwałą nr XXVI/227/2021 Rady Gminy Czernikowo z dnia 30 czerwca 2021 roku,
- Strategia rozwoju Gminy Czernikowo na lata 2022-2030 przyjęta uchwałą Nr XXXVII/303/2022 Rady Gminy Czernikowo z dnia 26 maja 2022 r.,

- Raporty o stanie gminy Czernikowo, Wójt gminy Czernikowo 2022-2025
- Przyroda Ziemi Chełmińskiej i obszarów przyległych, Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Polski Klub Ekologiczny Okręg Pomorsko-Kujawski, Toruń 2000,
- Raporty o stanie środowiska województwa kujawsko-pomorskiego, Biblioteka Monitoringu Środowiska, WIOŚ Bydgoszcz, 1999-2020 r.,
- Przyroda Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Kujawsko-Pomorski Urząd Wojewódzki, Wojewódzki Konserwator Przyrody, Bydgoszcz, 2001 r.,
- Raport o stanie przyrody województwa kujawsko-pomorskiego, stan na dzień 30 kwietnia 2004 r., Kujawsko-Pomorski Urząd Wojewódzki, Wojewódzki Konserwator Przyrody; Bydgoszcz 2004,
- Mapa glebowo-rolnicza w skali 1:5000, <http://mapy.infoterren.pl/glebowe/>
- Dane Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Bydgoszczy.
- Bilans zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce wg stanu na 31.XII.2024 r., PIG Warszawa 2025,
- Generalny pomiar ruchu za lata 2020/2021 rok, GDDKiA 2022, <https://www.gov.pl/web/gddkia/generalny-pomiar-ruchu-20202021>,
- Informatyczny system osłony kraju, <https://wody.isok.gov.pl/index.html>,
- <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>,
- <http://mapa.korytarze.pl/>,
- Materiały i wyniki własnych obserwacji i analizy terenowej.

III. INFORMACJA O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH , POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI ORAZ CHARAKTERYSTYKA REGULACJI PROJEKTU PLANU

Projekt planu ogólnego gminy Czernikowo zawiera zakres przewidziany w przepisach ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Określono: strefy planistyczne, gminne standardy urbanistyczne, obszary uzupełnienia zabudowy.

Gmina Czernikowo w granicach administracyjnych podzielona została na 1238 stref planistycznych. Poniżej przedstawiono zestawienie stref wyznaczonych planistycznych.

- 1) strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną – symbol strefy SW – 22 strefy,
- 2) strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną – symbol strefy SJ – 542 strefy,
- 3) strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową – symbol strefy SZ – 464 strefy,
- 4) strefa usługowa – symbol strefy SU – 48 stref,
- 5) strefa handlu wielkopowierzchniowego – symbol strefy SH – 0 stref,
- 6) strefa gospodarcza – symbol strefy SP – 12 stref,
- 7) strefa produkcji rolniczej – symbol strefy SR – 11 stref,
- 8) strefa infrastrukturalna – symbol strefy SI – 15 stref,
- 9) strefa zieleni i rekreacji – symbol strefy SN – 50 stref,

- 10) strefa cmentarzy – symbol strefy SC – 7 stref,
- 11) strefa górnictwa – symbol strefy SG – 1 strefa,
- 12) strefa otwarta – symbol strefy SO – 38 stref,
- 13) strefa komunikacyjna – symbol strefy SK – 28 stref.

Strefy planistyczne określone w planie ogólnym są zgodne z ustaleniami Strategii rozwoju gminy Czernikowo na lata 2022-2030, która określa model struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz rekomendacje dla polityki przestrzennej gminy Czernikowo.

Do głównych kierunków działań i rekomendacji kreujących politykę przestrzenną gminy Czernikowo zawartych w Strategii Rozwoju Gminy Czernikowo na lata 2022-2023 należą:

- zapewnienie wysokiej jakości funkcjonowania usług publicznych, zapewniając powszechny i łatwy dostęp wraz z podejmowaniem i dostosowywaniem oferty usług do postępujących zmian demograficznych,

- rozwój infrastruktury technicznej, zapewniającej powszechną obsługę, wysokie standardy i pewność działania, w tym infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, wraz z szerokopasmowym internetem,

- rozwój sieci dróg na terenie gminy, poprzez rozbudowę sieci, budowę nowych dróg, jak też sukcesywne podnoszenie ich standardu technicznego, zapewniając dostępność do każdej z miejscowości oraz ułatwienie przemieszczania wewnątrz gminy, jak również w relacji z ważnymi ośrodkami miejskimi,

- działania na rzecz rozwoju gospodarczego, w tym wyznaczanie terenów pod rozwój inwestycji gospodarczych,

- ochrona najcenniejszych walorów endogenicznych regionu, obszarów przekształconych i zdegradowanych, wykorzystywanie gospodarcze środowiska przy uwzględnieniu równowagi pomiędzy potencjałem przyrodniczym, odpornością na antropopresję, a możliwością gospodarczej eksploatacji.

Zgodnie z rozdziałem 3.2 Strategii Rozwoju gminy Czernikowo „Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej” właściwe funkcjonowanie gminy uwarunkowane jest rozwojem podstawowych funkcji, przy zachowaniu poszanowania i ochrony dla środowiska przyrodniczego i kulturowego. Zgodnie z utrwaloną funkcjonalnością:

- głównym ośrodkiem o charakterze i funkcjonalności administracyjno-usługowej dla mieszkańców jest miejscowość, w której Gmina ma swoją siedzibę — Czernikowo,
- ośrodkami wiejskimi wspomagającymi miejscowość gminną w pełnieniu funkcji mieszkaniowo-usługowej są miejscowości: Steklin, Osówka, Witoważ, Stelinek, Czernikówko, Makowiska, Mazowsze, Liciszewy, Zimny Zdrój i Skwirynowo,
- ośrodkami wskazanymi do rozwoju funkcji rekreacyjnej są przede wszystkim: Kijaszkowo, Steklinek, Liciszewy i Osówka,

- miejscowościami mającymi najbardziej dogodne warunki do rozwoju działalności produkcyjno- usługowej są przede wszystkim Czernikowo, Steklin i Witoważ.

Zgodnie z zapisami Strategii, bazującymi o Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Czernikowo oraz obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, Gmina Czernikowo ukazana jest jako obszar posiadający wiele walorów w zakresie systemu osadniczego, sieci transportowej i komunikacyjnej, obszaru gospodarczego, dla którego zarówno zapisy aktów prawa miejscowego, jak i Strategii wojewódzkiej wskazują potencjał do rozwoju przestrzeni inwestycyjnych o znaczeniu lokalnym. Podział jednostek planistycznych i ich terenów funkcjonalnych uzależniony jest od możliwości, jakimi dysponuje dany obszar, jak również ukształtowaną już strukturą osiedleńczą, sferą gospodarczą i rolniczą - uwarunkowaną żyznością i przydatnością gleb, jak również istotnymi walorami krajobrazowymi, w tym rozległymi formami ochrony przyrody.

Uwzględniając model funkcjonalno-przestrzennego wyznaczono strefy planistyczne, które są kluczowym elementem planu ogólnego. Proces delimitacji, czyli wyznaczania granic tych stref, uwzględnia:

- Stan istniejący – analiza aktualnej struktury przestrzennej, w tym zabudowy, układu komunikacyjnego oraz innych funkcji, które są obecne w przestrzeni gminy;
- Obowiązujące plany miejscowe – odniesienie do już zatwierdzonych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które regulują szczegółowe zasady użytkowania terenów;
- Założenia strategii rozwoju – uwzględnienie kluczowych celów rozwojowych określonych w strategii, zgodnie ze wskazaniem lokalizacji poszczególnych funkcji.

Wskazania strategii rozwoju gminy zostały uwzględnione poprzez uporządkowanie funkcji istniejącej zabudowy oraz wyznaczenie nowych terenów funkcjonalnych w terenach do tego predysponowanych. Tereny mieszkaniowe nie wynikające z istniejącej zabudowy, obejmują głównie tereny w obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, które zapewniają rezerwę terenów pod funkcję mieszkaniową, wypełniając niemalże w całości zapotrzebowanie na nową zabudowę wynikające z przeprowadzonych wyliczeń i bilansów. Tereny te obejmują miejscowość gminną – Czernikowo oraz miejscowości przyległe, co jest odzwierciedleniem wskazanego w Strategii nacisku na rozwój Czernikowa, jako głównego ośrodka o charakterze i funkcjonalności administracyjno-usługowej i mieszkaniowej. Strefy planistyczne w ośrodkach wiejskich wspomagających miejscowość gminną w pełnieniu funkcji mieszkaniowo-usługowej zostały wyznaczone przede wszystkim w oparciu o istniejącą zabudowę i zagospodarowanie terenu i kształtują się w zwarte jednostki przestrzenne. Strefy zieleni i rekreacji zostały wyznaczone we wszystkich miejscowościach, umożliwiając wypoczynek ich mieszkańcom. Dodatkowo, rozwój zabudowy lotniskowej, ustalony jako profil dodatkowy stref mieszkaniowych jednorodzinnych umożliwiono w okolicach jezior (co odpowiada wskazanym w Strategii ośrodkom rozwoju funkcji rekreacyjnej)

oraz w otoczeniu lasów. Strefy usługowe i produkcyjne ustalono przede wszystkim na podstawie istniejącej zabudowy, poszerzając je w celu umożliwienia rozwoju istniejących zakładów i lokalizacji w ich najbliższym sąsiedztwie nowych. Reasumując, nowe strefy przewidujące realizację zabudowy zostały wyznaczone w sąsiedztwie istniejącej zabudowy o zbliżonych funkcjach, co jest odzwierciedleniem zasady koncentracji zabudowy w ramach obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej przy maksymalnym wykorzystaniu istniejącej infrastruktury technicznej i społecznej.

Poprzez wyznaczenie nowych terenów zabudowy (za wyjątkiem tych obejmujących istniejącą zabudowę) w granicach zwartych struktur przestrzennych zadbano o jej koncentrację i ograniczenie rozpraszania w terenach wiejskich, chroniąc grunty wykorzystywane na potrzeby rolnictwa oraz lasy i inne obszary cenne pod względem ekologicznym. W trosce o ochronę przyrody ograniczono możliwość lokalizacji nowej zabudowy w lasach. Walory środowiska przyrodniczego wykorzystuje się natomiast poprzez ustalenie stref zieleni i rekreacji w sąsiedztwie jezior, uwzględniając ich ochronę poprzez stopniowanie intensywności zabudowy. Parametry nowej zabudowy ustalono przede wszystkim w oparciu o parametry istniejącej zabudowy w sąsiedztwie, z zachowaniem możliwie dużych wskaźników udziału powierzchni biologicznie czynnej.

W projekcie planu ogólnego dla gminy Czernikowo dla każdego obszaru w strefach planistycznych (w strefach SW, SJ, SZ, SU, SH, SP, SR) ustalono parametry:

Mi – maksymalna nadziemna intensywność zabudowy,

Mpz – maksymalny udział powierzchni zabudowy,

Mwz – maksymalna wysokość zabudowy,

MIbc – minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej;

a dla stref SI, SN, SC ustalono minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej;

przy czym należy zaznaczyć, że te ostatnie wartości (MIbc) te były zgodne z określonymi w Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. poz. 2758 ze zm.) lub zostały skorygowane w odniesieniu do wartości dedykowanych w dopuszczalny sposób (zwiększone).

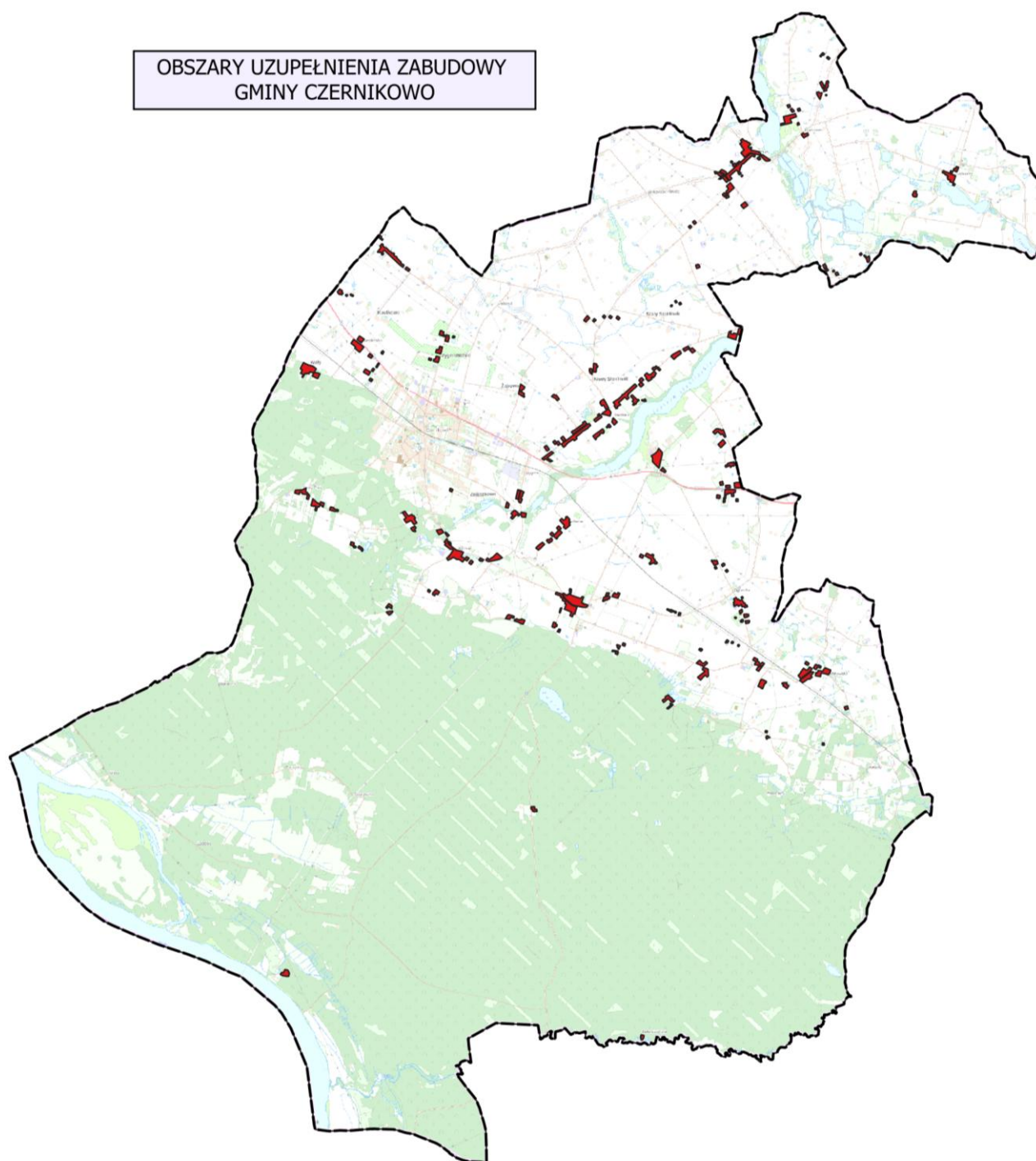
Dla większości stref, oprócz obligatoryjnego podstawowego profilu funkcjonalnego strefy planistycznej, ustalono profil dodatkowy.

W projekcie planu ogólnego wyznaczono zasięg przestrzenny obszaru uzupełnienia zabudowy w oparciu o przepisy Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 2 maja 2024 r., w sprawie sposobu wyznaczania obszaru uzupełnienia zabudowy w planie ogólnym gminy.

Obszarów uzupełnienia zabudowy nie wyznaczono dla terenów gdzie obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Obszar uzupełnienia zabudowy stanowi

podstawę prawną do wydawania decyzji o warunkach zabudowy. Obszar uzupełnienia zabudowy wyznaczony na powierzchni około 141,9 ha.

Ilustruje to mapa.

Ryc. 1 Obszar uzupełnienia zabudowy (źródło: Uzasadnienie – plan ogólny gminy Czernikowo)

Obszaru zabudowy śródmiejskiej nie wyznacza się dla gmin wiejskich, a taką gminą jest Czernikowo.

Regulacje zawarte w projekcie planu ogólnego nawiązują do wniosków z opracowanego wyprzedzająco na potrzeby tego projektu opracowania ekofizjograficznego.

IV. OCENA ZAGROŻEŃ I STANU ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTU PLANU

Obszar objęty projektem planu ogólnego obejmuje wiejską gminę Czernikowo w jej granicach administracyjnych. Gmina Czernikowo leży w południowo-wschodniej części powiatu toruńskiego. Od strony północno-zachodniej graniczy z obszarem gminy Obrowo (powiat toruński), od północy z gminą Ciechocin i z gminą Zbójno (powiat golubsko-dobrzyński), od wschodu z gminą Kikół i gminą Lipno (powiat lipnowski), od południa z gminą Bobrowniki (powiat lipnowski), od południowego-zachodu z gminami Ciechocinek, Raciążek i Nieszawa (powiat aleksandrowski).

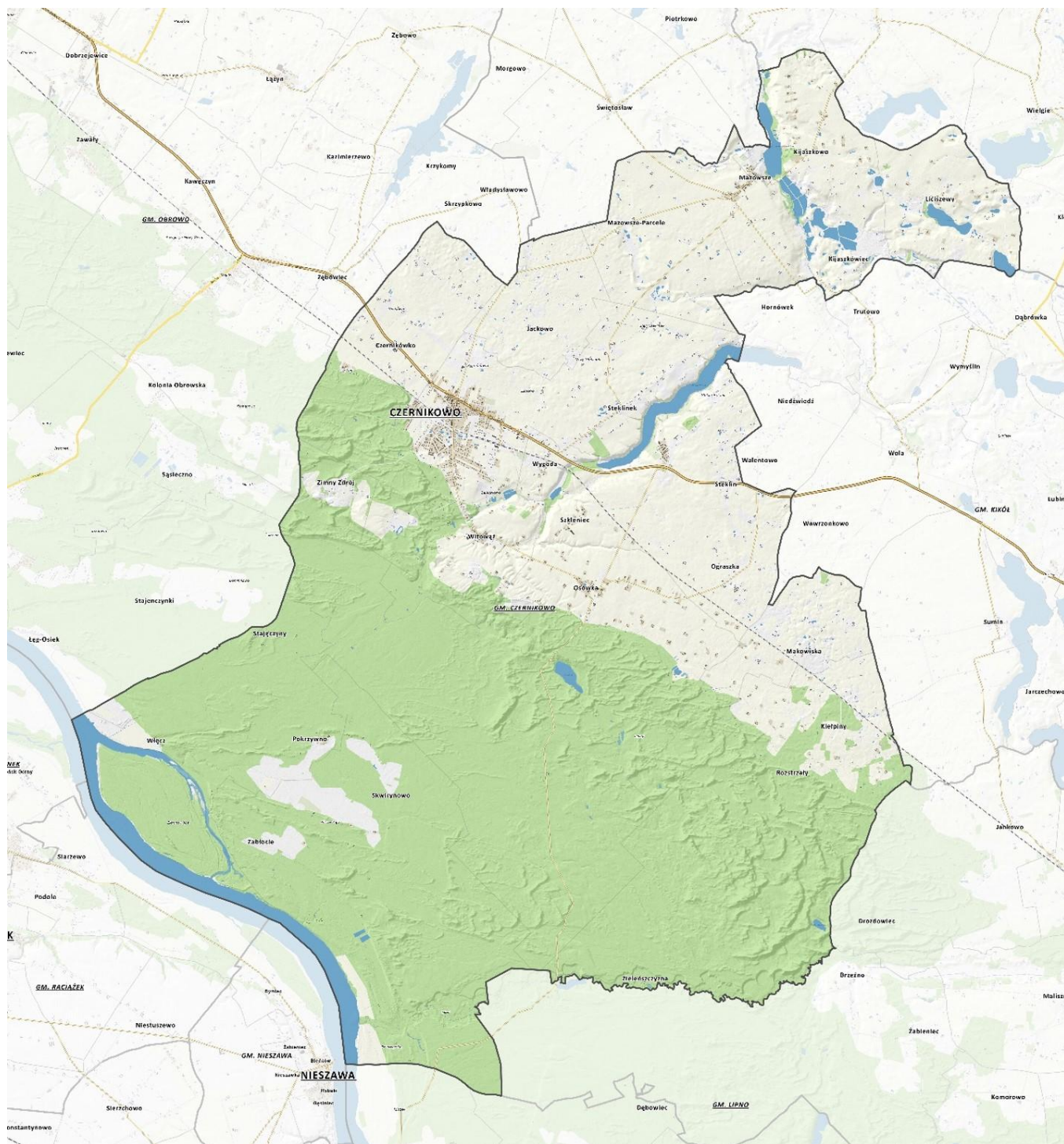
Powierzchnia gminy wynosi 16937 ha, zajmując około 13,8% powierzchni powiatu toruńskiego. Ponad 65% powierzchni gminy zajmują grunty użytkowane rolniczo.

Pod względem użytkowania gruntów na terenie gminy Czernikowo przeważają użytki rolne, które zajmują około 7500 ha, co stanowi około 44% powierzchni gminy, z tego grunty orne zajmują około 37,7%, a łąki i pastwiska około 4,3%. Lasy zajmują prawie 47% powierzchni gminy, grunty pod wodami około 3%, a tereny zabudowane około 1,7%.

Ważnym atutem gminy jest jej dogodne położenie przy drodze krajowej nr 10, łączącej Toruń i autostradę A1 z drogą ekspresową S7 i aglomeracją warszawską.

Położenie geograficzne gminy na styku dwóch jednostek geomorfologicznych warunkuje jej strukturę funkcjonalno-przestrzenną, umożliwiając wyraźny podział gminy na dwie części o dominujących funkcjach: część północno-wschodnią z glebami o wysokich klasach bonitacyjnych, stanowiącymi korzystne uwarunkowanie dla produkcji rolnej, oraz pokrytą lasami część południowo-zachodnią, podlegającą ochronie prawnej ze względu na cenne walory krajobrazowe i przyrodnicze Niziny Ciechocińskiej. Uzupełnieniem są obszary zamieszkałe, skoncentrowane przy szlakach komunikacyjnych, głównie w północno-wschodniej części gminy. Głównym lokalnym ośrodkiem administracyjnym i handlowo-usługowym jest siedziba gminy – wieś Czernikowo.

Zagospodarowanie i użytkowanie terenu ilustruje mapa ogólnogeograficzna.

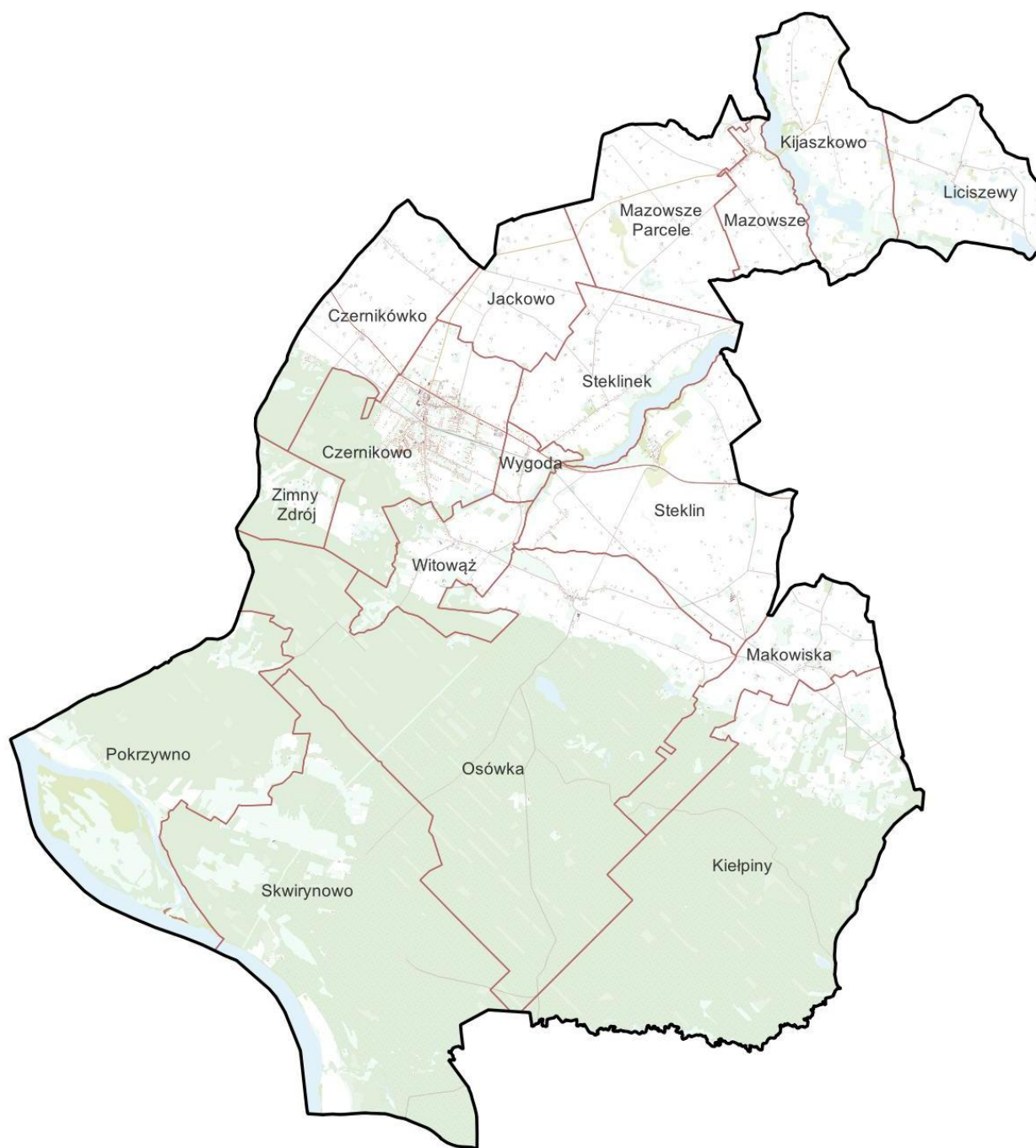

Ryc. 2 Obszar gminy na tle mapy ogólnogeograficznej (źródło: ongeo.pl)

W skład gminy Czernikowo wchodzi siedemnaście sołectw, skupiających czterdzieści jeden miejscowości: sołectwa Czernikowo, Czernikówko, Jackowo (z Bernardowem), Kiełpiny (z Rozstrzałami), Kijaszkowo (z Kijaszkówcem), Lichewy, Makowskie, Mazowsze, Mazowsze-Parcela, Osówka (z Osówką-Kolonią, Dąbrówką, Lisinami, Łazami, Jażwinami, Wieprzęncem i Wylewami), Pokrzywno (ze Stajęczynami i Włęczem), Skwirynowo (z Dzierżączką, Mieniem, Nowogródkiem, Wilczymi Kątami, Zabłociem i Zieleńszczyzną), Steklin (ze Steklinem-Kolonią, Szkleńcem i Ograszką), Steklinek, Witowąż (z Piaskami i Rudnem), Wygoda oraz Zimny Zdrój.

Zdecydowanie największym sołectwem jest Osówka (ponad 3,3 tys. ha) przed Kiełpinami i Skwirynowem; najmniejszą jednostką jest Wygoda, zajmująca zaledwie 107 ha.

Ilustruje to mapa.

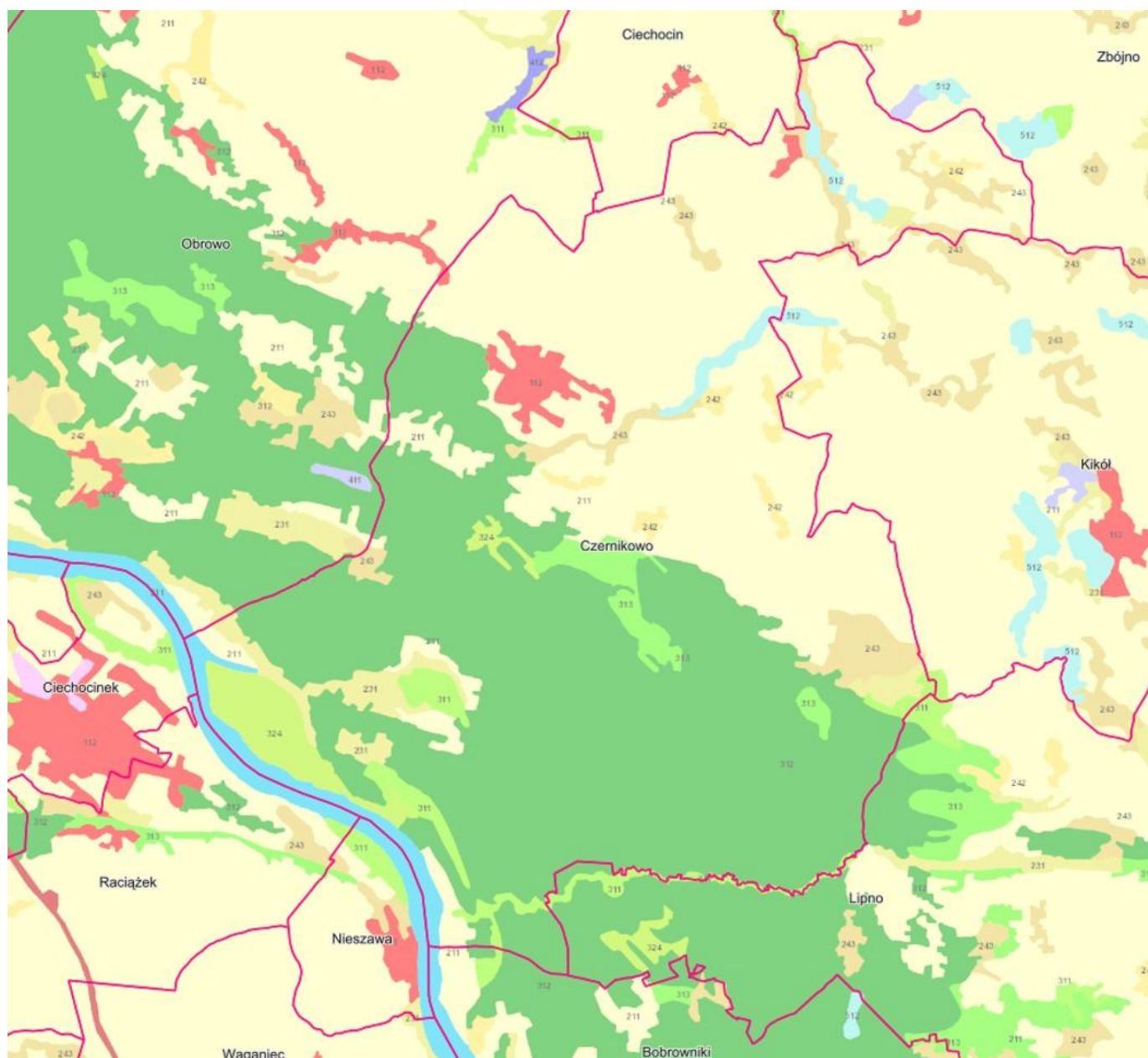

Ryc. 3 Sołectwa na terenie gminy Czernikowo (źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDOT10k)

Liczba ludności gminy w momencie spisu powszechnego w 2002 roku sięgała 8078 osób (z wyraźną przewagą liczby kobiet – 4137 nad liczbą mężczyzn – 3941). Wg danych z sierpnia 2009 r. gminę zamieszkiwało 8761 mieszkańców. Na dzień 30 września 2012 r. gminę zamieszkiwało 8893 mieszkańców, a na dzień 18 września 2014 r. 8902 mieszkańców. Według

danych Gminy, jej teren w roku 2019 zamieszkiwały 8 965 osób, z czego kobiety stanowiły 48,06% (4 309 osób), zaś mężczyźni 51,94% (4 656 osób). Gęstość zaludnienia na terenie Gminy wynosi 53 osoby na 1 km² i jest niższa niż gęstość zaludnienia powiatu toruńskiego (88 os./km²) oraz znacznie niższa niż gęstość zaludnienia dla województwa kujawsko-pomorskiego (115 os./km²). Liczba ludności, a co za tym idzie gęstość zaludnienia dla Gminy rośnie. Do największych wsi poza Czernikowem, które pod względem osadniczym zdecydowanie dominuje (3045 mieszkańców), należą Steklin, Steklinek, Czernikówko, Mazowsze.

Zagospodarowanie i użytkowanie terenów w gminie Czernikowo ilustruje mapa.

Ryc. 4 Mapa pokrycia terenu gminy Czernikowo (źródło: <https://land.copernicus.eu/en/products/corine-land-cover>)

W świetle fizycznogeograficznego podziału Polski J. Kondrackiego (1988 r.), zmodyfikowanego w 2018 r. przez zespół pod kierunkiem J. Solona i J. Borzyszkowskiego obszar gminy Czernikowo znajduje się w obrębie dwóch mezoregionów fizycznogeograficznych odznaczających się odmienną budową geologiczną. Część północna znajduje się w obrębie mezoregionu 314.14 Pojezierze Dobrzyńskie, a część południowa w obrębie mezoregionu 315.34 Kotlina Toruńska. Skrajnie południowy niewielki fragment obszaru gminy, na terenie sołectwa Skwirynowo znajduje się w obrębie mezoregionu 315.36 Kotlina Płocka.

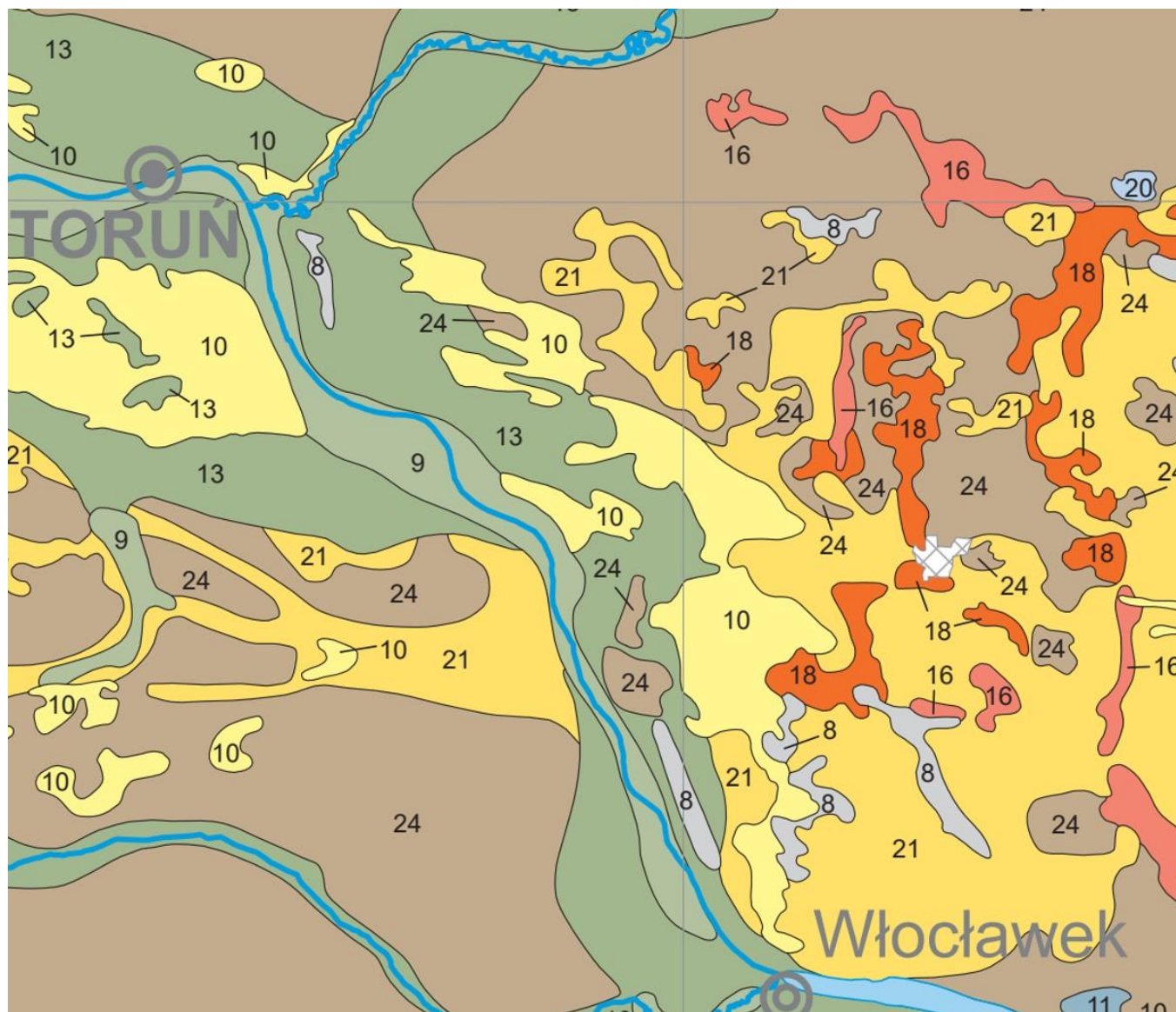
Budowa geologiczna terenu gminy Czernikowo jest urozmaicona. Na całym obszarze zalegają różnego rodzaju utwory czwartorzędowe. Ich miąższość jest wynosi od kilkudziesięciu m w części południowej do około ponad 100 m w części północnej.

Poziom czwartorzędowy na terenie Pojezierza Dobrzyńskiego zbudowany jest z dwóch lub trzech poziomów glin morenowych przedzielonych seriami międzymorenowymi. Miąższości poszczególnych warstw nie przekraczają najczęściej kilkunastu metrów. Zalegająca na powierzchni na przeważającej części obszaru glina zwałowa jest utworem o słabej przepuszczalności. Miejscami występuje jest glina piaszczysta oraz piaski gliniaste. W obrębie rynien polodowcowych w północnej części gminy zalegają utwory klastyczne oraz torfy i namuły. Osady holocenyckie reprezentowane są przez utwory mułowe i torfowe wypełniające dna zagłębień wytopiskowych na wysoczyźnie morenowej.

W południowej części gminy położonej w obrębie doliny Wisły na powierzchni zalegają osady wodnolodowcowe, które stanowią piaski różnych frakcji, z największym udziałem piasków drobnoziarnistych. Osady te są łatwo przepuszczalne. W obrębie osadów piaszczystych znajdują się lokalnie różnej wielkości obniżenia terenowe, w których występują osady holocenyckie (głównie mułki i gytie).

Podłoże podczwartorzędowe zbudowane jest z utworów pliocenyckich i miocenyckich. Osady pliocenyckie wykształcone są w postaci ilów, mułków, piasków pylastych i węgla brunatnego. Osady miocenyckie to przede wszystkim mułki i ropy. Miąższość osadów trzeciorzędowych jest zróżnicowana i sięga kilkudziesięciu metrów.

Rejon obszaru gminy Czernikowo na mapie geologicznej Polski ilustruje mapa.

Ryc. 5 Rejon Gminy Czernikowo na tle Mapy geologicznej Polski (źródło: A – Mapa powierzchni terenu 1:500 000)

Objaśnienia:

- 10 – piaski eoliczne
- 13 – piaski, mady i torfy rzeczne młodsze
- 18 – żwiry, piaski i gliny moren czołowych
- 21 – piaski i żwiry wodnolodowcowe młodsze
- 24 – gliny lodowcowe

Budowa geologiczna gminy Czernikowo determinuje występowanie na terenie gminy złóż surowców naturalnych. W północnej jej części występują głównie gliny zwałowe, a w jej południowej części głównie piaski i żwiry wodnolodowcowe.

Na obszarze gminy znajdują się dwa udokumentowane złoża kopalin - kruszyw naturalnych (piaski i żwiry). Są to złoża Witoważ I oraz II rozpoznane szczegółowo o zasobach bilansowych odpowiednio 169 i 160 mln ton i powierzchni prawie 0,99 i 0,9 ha (Bilans złóż kopalin w Polsce wg. stanu na 31 XII 2023 r.). Dla obu złóż została przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko i wydane koncesje. Według danych PIG złoża są rozpoznane i nie są eksploatowane.

Na terenie Gminy znajdują się ponadto prognostyczne złoża torfu (okolice Mazowsza i Wygody) oraz perspektywiczne piasku (na południe od Czernikowa), a także jeden obszar prognostyczny zweryfikowany w pobliżu miejscowości Pokrzywno. Koncesjonowane złoża oraz większość złóż perspektywicznych i prognostycznych (w tym zweryfikowane) położona jest na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu Niziny Ciechocińskiej, jedno ze złóż leży dodatkowo w granicach użytku ekologicznego Zielona Kępa, co może być przeszkodą w eksploatacji kopalin.

Lokalizację występowania udokumentowanych złóż kopalin ilustruje mapa.

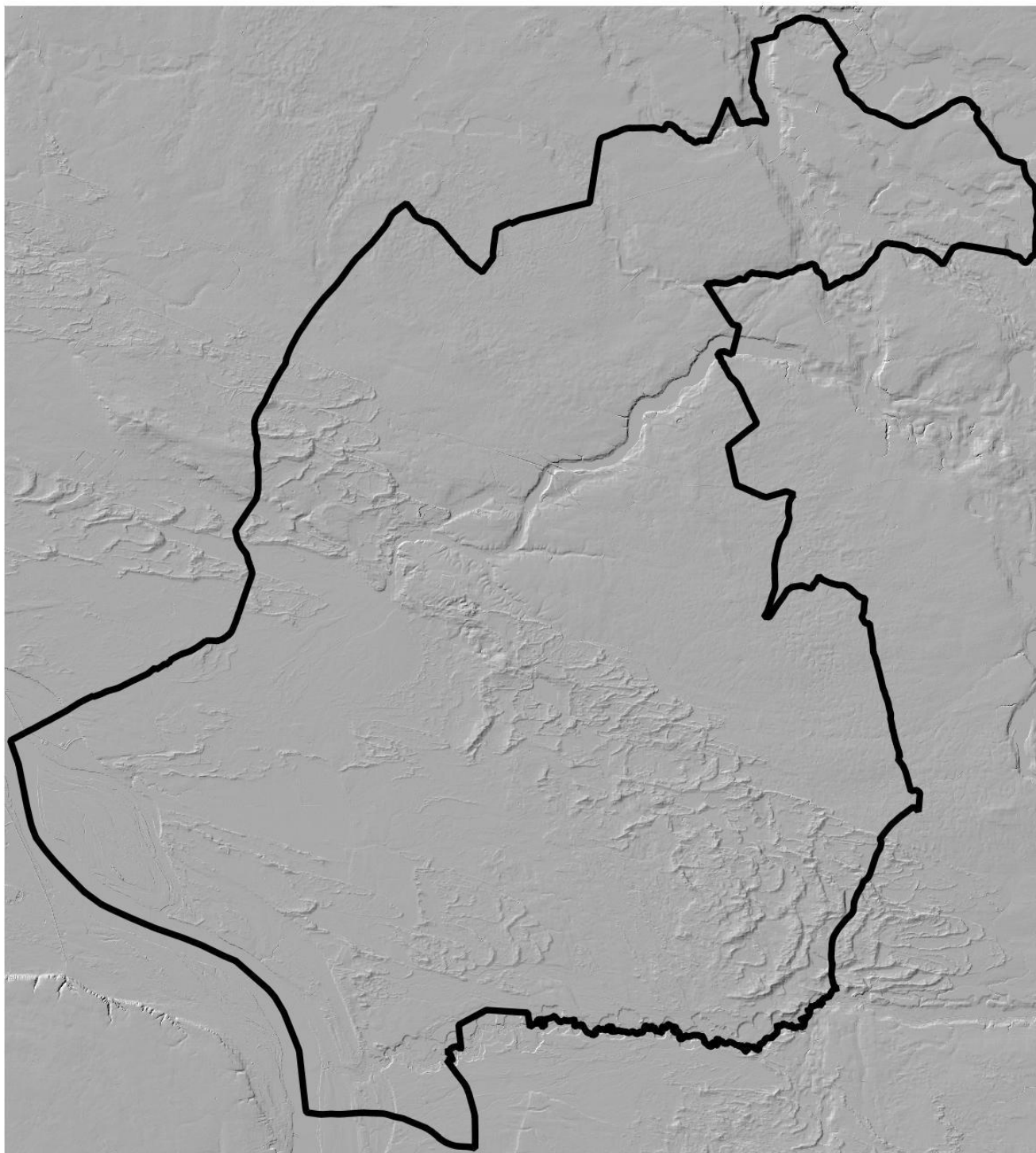
Ryc. 6 Udokumentowane złoża kopalin (źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIG)

Zróźnicowanie rzeźby terenu jest zdeterminowane położeniem obszaru gminy Czernikowo w obrębie trzech mezoregionów fizycznogeograficznych: Pojezierza Dobrzyńskiego, Kotliny Toruńskiej i Kotliny Płockiej.

Rzeźba terenu gminy jest pochodną budowy geologicznej i procesów geomorfologicznych. Północna część gminy, położona na Wysoczyźnie Dobrzyńskiej, charakteryzuje się typową rzeźbą młodoglacjalną. Występują tu równiny morenowe, faliste strefy moreny dennej, pagórki i wzgórza moren czołowych i rozciągające się na ich przedpolach sandry. Rzeźbę terenu urozmaicają rynny polodowcowe wypełnione wodami jezior, z których największa jest rynna Jeziora Steklińskiego oraz mniejsze rynny w rejonie Mazowsza i Parceli Mazowieckich.

Południowa część gminy położona w dolinie Wisły charakteryzuje się występowaniem kilku stopni teras rzecznych erozyjno-akumulacyjnych i akumulacyjnych ukształtowanych podczas działalności wód wypływających z topniejącego czoła lądolodu. Obszar ten jest również hipsometrycznie urozmaicony. Znajdują się tu krawędzie teras, zagłębienia wytopiskowe, doliny erozyjne, mokradła, wydmy. Wysokość wydmy dochodzi do kilkunastu metrów. Działalność erozyjna Wisły spowodowała pogłębienie dolin bocznych rozcinających zbocza wysoczyzny np. doliny Mieni. Na wielu odcinkach zboczy rynien polodowcowych i niektórych wysokich krawędziach stopni teras rzecznych, strome i silnie porozcinane zbocza są odkryte, co powoduje, że są one zagrożone erozją wodną, zwłaszcza podczas ulewnych deszczy.

Obraz rzeźby terenu gminy Czernikowo ilustruje mapa

Ryc. 7 Gmina Czernikowo na tle rzeźby terenu - cieniowanie (źródło: opracowanie własne na podstawie: geoportal.gov.pl)

Według kart rejestracyjnych osuwisk sporządzonych w 2023 r. na zlecenie Starosty Toruńskiego, na obszarze gminy Czernikowo występują 2 osuwiska. Oba występują na zboczach jeziora Steklińskiego. Osuwisko na wschodnim zboczu jeziora zaklasyfikowano jako nieaktywne, natomiast to na zachodnim jako aktywne okresowo. Oba osuwiska stanowią zsuwy o różnicach poziomów sięgających kilkunastu metrów. Powierzchnie osuwisk wynoszą 0,27 ha i 0,09 ha, przy

czym większe jest osuwisko nieaktywne. Osuwiska zlokalizowane są w terenach zadrzewionych i zakrzewionych przyległych do jeziora, a w ich granicach nie występuje zabudowa ani obiekty infrastruktury, zatem nie ma potrzeby ich zabezpieczenia.

Na obszarze gminy wyróżniono dwa tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi, tj. takie miejsca, w których można spodziewać się ewentualnego rozwoju ruchów masowych w przyszłości. Jeden z terenów zlokalizowany jest na zboczu jeziora Steklińskiego w obrębie Steklinek, natomiast drugi w obrębie Mazowsze Parcele, nieopodal miejscowości Mazowsze. Oba tereny stanowią obszary zadrzewione i zakrzewione, a w ich granicach nie występuje zabudowa ani obiekty infrastruktury.

Obszar gminy Czernikowo jest zróżnicowany pod względem typologicznym oraz wartości użytkowej gleb. W północnej części gminy znajduje się wysoczyzna morenowa. W przeszłości obszar ten pokryty był bogatymi w gatunki lasami mieszanymi, z dominującymi dębami i bukami, co wpływało na skład organiczny gleby. Suchy klimat oraz zasobna skała macierzysta sprzyjały procesowi brunatnienia, prowadząc do powstawania gleb brunatnych, które dominują w tym regionie. Gleby te występują głównie w wyższych partiach terenu oraz na stokach, gdzie nie ma wpływu wód gruntowych na górne warstwy profilu glebowego, w okolicach Mazowsza, Liciszewów i Kijaszkowa. Charakteryzują się głębokim poziomem próchniczym, dlatego też są bardzo żyzne i idealnie nadają się do uprawy roślin wymagających dobrych warunków glebowych, takich jak pszenica. W rejonie Jeziora Kijaszkowskiego wykształciły się gleby hydromorficzne, które powstały z torfów niskich i gytii. Dzięki ich właściwościom retencyjnym, mogą być bardzo korzystne dla upraw rolnych, charakteryzują się dużą przydatnością gospodarczą, szczególnie w kontekście roślin wymagających odpowiedniego nawilgocenia. W rejonie pomiędzy Czernikowem a Mazowszem występują gleby płowe, które posiadają charakterystyczny profil glebowy. Ich górna warstwa jest bogata w piaski w związku z czym zapewnia dobrą przepuszczalność podczas gdy w dolnej warstwie znajduje się większa ilość koloidów, które wpływają na właściwości fizyczne i chemiczne gleby. Sprzyjają zatrzymywaniu wody i składników odżywczych. Te cechy sprawiają, że gleby te są odpowiednie do uprawy pszenicy i innych roślin, które wymagają odpowiedniego bilansu wodnego oraz składników pokarmowych. W centralnej części gminy w związku z występowaniem utworów piaszczystych wykształciły się gleby bielcowe. Naturalną roślinnością porastającą gleby są bory, bory mieszane lub lasy mieszane. W dnie doliny rzeki Wisły występują mady rzeczne. Ten typ gleb związany jest z występowaniem wahań poziomu wody, zalewem powierzchniowym, oraz ilością wody przepływającej w rzece. Różnice w typach gleb i ich właściwościach mają kluczowe znaczenie dla struktury produkcji rolniczej w gminie.

W gminie Czernikowo pod względem przydatności rolniczej gleb i ich zdolności do produkcji roślinnej zauważalny jest podział na dwie strefy. Część północna, na obszarze którym znajduje się wysoczyzna morenowa charakteryzuje się dobrymi i bardzo dobrymi warunkami dla rozwoju rolnictwa. Natomiast część południowa w związku z występowaniem doliny rzeki Wisły,

dominującymi obszarami leśnych z enklawami użytków zielonych charakteryzuje się obniżoną przydatnością gleb do upraw. Zróżnicowanie przydatności rolniczej gleb jest powiązane z występowaniem różnorodności kompleksów glebowych. Kompleksy pszenne zajmują zaledwie około 1% gruntów ornych. Znajdują się głównie w okolicy Czernikówka. Są to gleby gliniaste, zwarte i zasobne w składniki odżywcze, o umiarkowanym uwilgotnieniu. Kompleksy zbożowo-pastewne występują głównie w sołectwach Steklinek, Jackowo i Makowiska, zajmując około 8% gruntów ornych. Mają one znaczenie w strukturze rolnictwa w gminie, ale ich wykorzystanie wiąże się z pewnymi wyzwaniami, zwłaszcza w kontekście zarządzania wodami i nawożenia. Kompleksy pszenno-żytnie obejmują sołectwa Czernikowo, Czernikówko, Witoważ, Wygoda, Mazowsze, Kiełpiny i Steklin, stanowiąc około 37% gruntów ornych. Gleby te są lżejsze i mają zróżnicowane uwilgotnienie, ale przy odpowiednim nawożeniu i zabiegach agrotechnicznych mogą osiągać wysokie plony. Największą powierzchnię zajmują gleby kompleksów żytnio-ziemniaczanych, które stanowią około 54% gruntów ornych. Ich efektywność produkcyjna jest często ograniczana przez zmienne warunki pogodowe.

Na obszarze gminy Czernikowo występują gleby klas bonitacyjnych II-III, które podlegają ochronie prawnej przed zmianą sposobu przeznaczania na cele nierolnicze. Gleby te stanowią ograniczenie dla rozwoju przestrzennego niektórych miejscowości. W projekcie planu ogólnego grunty te znalazły się w strefie otwartej SO lub strefie produkcji rolniczej SR.

Obszar gminy Czernikowo charakteryzuje się wysoką lesistością. Około 45% powierzchni zajmują lasy. Z uwagi na nierównomierne rozmieszczenie obszarów leśnych zauważalny jest podział gminy na dwie strefy. Północna część – wysoczyznowa jest w zdecydowanej większości bezleśna i ma charakter rolniczy. Kluczową rolę odgrywają w niej łąki i pastwiska oraz gęsta sieć zadrzewień liniowych zlokalizowana wzdłuż dróg, która pełni funkcję ochronną. Lasy koncentrują się przede wszystkim w południowej części w dolinie rzeki Wisły oraz rzeki Mień. Obszar leśny znajduje się w całości w zasięgu nadleśnictwa Dobrzejewice. Na obszarze wyspy „Zielona Kępa” występują tereny zadrzewień lęgowych, ziołorośli, muraw kserotermicznych, roślinności nadbrzeżnej i psammofilnej.

Analizując roślinność potencjalną, która mogłaby występować w danym regionie, gdyby warunki środowiskowe były idealne, a wpływ człowieka byłby minimalny na terenie gminy Czernikowo ponad 50% terenu zajmuje kontynentalny bór sosnowy, odmiana sarmacka, który obejmuje południową część gminy oraz grąd subkontynentalny, odmiana środkowopolska, seria żyzna na obszarze wysoczyznowym w północnej części gminy. Około 14% terenu zajmują zarówno kontynentalne bory mieszane sosnowo-dębowe oraz grąd subkontynentalny, odmiana środkowopolska, seria uboga.

Na obszarze obejmującym duży kompleks leśny w południowej części gminy dominuje siedlisko boru świeżego, w którym głównym składnikiem drzewostanu jest sosna oraz uboższa odmiana boru mieszanego świeżego. W skład drzewostanu wchodzi najczęściej sosna zwyczajna i dąb szypułkowy z niewielką domieszką brzozy brodawkowatej i modrzewia. W dolinie rzeki

Mień występują grądy, które są związane z lasem mieszanym świeżym i lasem świeżym. W sąsiedztwie lasów mieszanych świeżych występują lasy mieszane wilgotne z drzewostanem osik, olszy, brzozy a miejscami dębu i sosny. Dodatkowo występują zbiorowiska łągu jesionowo-olszowego. Na wyspie „Zielona Kępa” znajdują się enklawy łągu wierzbowo-topolowego oraz fragmenty siedlisk olsów typowych. Na obszarze gminy znajdują się także siedliska boru mieszanego wilgotnego z drzewostanem sosny, brzozy, olsy czarnej i dębu. Bór wilgotny zajmuje tereny na bagnach i torfowiskach. W zbiorowiskach lasów świeżych dominują dęby, niekiedy towarzyszy im jesion, jawor, buk, wiąz, lipa, akacja. Około 15% powierzchni zajmują lasy mieszane świeże z przewagą dębu i sosny. Na zboczach krawędzi erozyjnej Wisły, które nie są pokryte lasami występują ziołoroślowe murawy, krzewy dzikiej róży, jeżyny, derenia, świdy, głogów. Na obszarze gminy występują również także gatunki jak: maki polne, ostroróżyczka polna, gorczyca polna, wilczomlec, przetacznik, jasnota, wiosnowka, rzodkiewnik.

Duży kompleks leśny występujący w południowej części gminy jest bogaty w występowanie zwierzyny, przede wszystkim jeleni, saren i dzików. Występują również takie gatunki jak: łoś, wilk, lis, borsuk, kuna leśna i domowa, tchórz zwyczajny, piżmak, zając szarak, dziki królik, bażant, kuropatwa, czapla siwa, krzyżówka, cyraneczka, głowienka, czernica, gołąb grzywacz, słonka i łyska. W obszarze krzewów zbiorowisk leśnych znajdują się miejsca gniazdowania pokrzewki, dzierzby, makolągwy, rudzika i gila. Spośród płazów pospolita jest rzekotka drzewna. Nadrzewną faunę tworzą: kuna leśna, wiewiórka, nietoperze, ptaki, sowy, dzięcioły, muchołówki, kowaliki i pełzacze. Kompleksy łąkowo – bagienne stanowią również ostoję dla wielu gatunków zwierząt, zwłaszcza płazów. Zadrzewienia przy zbiornikach wodnych są miejscem występowania: nietoperzy, zająca, wiewiórki, lisa, tchórza, ryjówek, karczownika ziemno-wodnego, turkawek, sikor, pokrzewek, paszkota, kwiczoła, jaszczurki żyworodki, zaskrońca, żmij. Na terenach łąk i pól znajdują się: kret, darniówka, norniki, myszy, kuropatwy, skowronki, mazurki, trznadłe, pliszki, ropuchy, grzebiuszki ziemne, rzekotki drzewne, żaby jeziorowe i trawne, traszki zwyczajne. Duże znaczenie ma Wisła, wzdłuż której prowadzi ważny szlak przelotu ptaków m.in. bielika oraz dolina rzeki Mień, w której występuje bóbr, a obszar Zielonej Kępy prawdopodobnie jest miejscem, gdzie swoje legowiska mają wilki, objęte ścisłą ochroną.

W celu zapewnienia migracji roślin, zwierząt i grzybów wyznacza się tzw. korytarze ekologiczne. Na terenie Polski jedynym kompleksowym i mającym solidne podstawy naukowe systemem korytarzy ekologicznych jest sieć korytarzy ekologicznych wyznaczonych przez ZBS PAN w Białowieży dla migracji dużych ssaków (wilka, rysia, jelenia i łośa). Na obszarze gminy Czernikowo znajdują się fragmenty trzech korytarzy ekologicznych, co ilustruje mapa.

Ryc. 8 Gmina Czernikowo na tle korytarzy ekologicznych migracji dużych ssaków (źródło: opracowanie własne na podstawie: mapa.korytarze.pl)

Tereny położone w dolinie Wisły, w skrajnie południowo-zachodniej części gminy obejmuje korytarz ekologiczny GKPN-10B „Dolina dolnej Wisły”. Tereny pomiędzy dnem doliny Wisły a wysoczyzną morenową, które są w zdecydowanej większości porośnięte lasem, znajdują się w granicach korytarza ekologicznego GKPN-12A „Lasy Czernikowskie”. Północno-wschodnią część gminy obejmuje fragment korytarza ekologicznego KPNC-13E „Dolina Drwęcy”. Korytarze GKPN-10B i GKPN-12A mają rangę korytarza „głównego”. Wszystkie korytarze są odnogami Korytarza Północnego (KPn), który w ujęciu krajowym łączy Puszcę Augustowską, Knyszyńską i Białowieską, przez dolinę Wisły do Borów Tucholskich, Pojezierza Kaszubskiego, Puszczy Koszalińskiej, Goleniowskiej i Wkrzańskiej. Korytarze ekologiczne nie są formami ochrony przyrody w rozumieniu ustawy o ochronie przyrody, jednak wszelka działalność inwestycyjna w obrębie korytarzy ekologicznych powinna być tak projektowana, aby zapewnić ich drożność.

Obszar gminy Czernikowo charakteryzuje się zróżnicowanymi walorami krajobrazowymi. Związane jest to z położeniem w strefie krawędziowej doliny Wisły oraz w dolinie rzeki Mień. Urozmaicona rzeźba terenu, z wysokimi brzegami, terasy zalewowe i doliny polodowcowe, przyczyniają się do różnorodności krajobrazu. Północna część gminy stanowi krajobraz pagórkowaty z występującym największym jeziorem na obszarze gminy – Jeziorem Steklińskim. Natomiast południowa część gminy to obszar o dużej atrakcyjności krajobrazowej z uwagi na występowanie zwartego kompleksu leśnego wraz z rzeką Wisłą oraz silnie meandrująca rzeką Mień. Dodatkowo walory krajobrazowe podnosi znajdujący się w obszarze starorzecza użytek ekologiczny „Zielona Kępa”, z którego rozciąga się rozległa panorama widokowa w kierunku południowo-zachodnim.

W przestrzeni gminy występują dominanty krajobrazowe tj.: kominy, maszty, wieże telekomunikacyjne. Ponadto znajduje się pięć turbin wiatrowych. Cztery z nich zlokalizowane są w miejscowości Witowąż oraz jedna usytuowana w miejscowości Liciszewy. W znaczący sposób wyróżniają się także dwie farmy fotowoltaiczne: w Wygodzie i Liciszewach. Obniżają one wartości estetyczne krajobrazu.

Pod względem hydrograficznym obszar gminy Czernikowo znajduje się w całości w dorzeczu rzeki Wisły oraz jej dopływów: rzeki Mień na południu i rzeki Drwęcy na północy. Zdecydowana większość obszaru odwadniana jest bezpośrednio do Wisły, która stanowi południowo-zachodnią granicę gminy. Północna część obszaru odwadniana jest przez rzekę Lubiankę, która jest lewym dopływem Drwęcy. W okolicy miejscowości Włęcz, Wisła stworzyła starorzecze w wyniku oddzielenia się nurtu od głównego koryta rzeki. Wskutek czego powstała Zielona Kępa, która jest siedliskiem dla różnorodnych gatunków roślin i zwierząt. Wisła w istotny sposób wpływa na zagospodarowanie przestrzenne gminy oraz na sposób użytkowania terenów przyległych do rzeki. Przy granicy gminy w jej południowo-zachodniej części znajduje się przyczółek przeprawy promowej, gdzie jest możliwość przeprawienia się przez Wisłę promem do

Nieszawy. Rzeka Mień stanowi naturalną granicę pomiędzy gminami Czernikowo, Lipno i Bobrowniki. Silnie meandruje tworząc zakola. Uchodzi do Wisły w rejonie Skwirynowa, stanowiąc ważny element lokalnego ekosystemu.

Obszar gminy Czernikowo charakteryzuje się występowaniem dużej ilości mokradeł, łąk, oczek wodnych (szczególnie w obszarze południowo-wschodnim), które mają kluczowe znaczenie hydrograficzne. Na obszarach morenowo-czołowych występują w postaci niezbyt rozległych obszarów, w zagłębieniach bezodpływowych. Ponadto występują liczne rowy melioracyjne, zarówno na wysoczyźnie, jak i w pradolinie. Na obszarze gminy znajdują się także skupiska stawów rybnych w okolicy miejscowości: Makowiska, Zajączkowo, Kijaszkowo.

Przy wprowadzaniu nowej zabudowy oraz infrastruktury technicznej na terenach rolniczych istotne jest monitorowanie i dostosowywanie stosunków wodnych. W szczególności należy zwrócić uwagę na potencjalne problemy z drożnością istniejących systemów melioracyjnych. W związku z tym kluczowe jest zapewnienie skutecznego odprowadzania nadmiaru wód, zwłaszcza wód opadowych. Rekomendowane jest wdrożenie systemów odpływu podziemnego, które mogą zastąpić tradycyjne rowy powierzchniowe, aby skuteczniej zarządzać wodami.

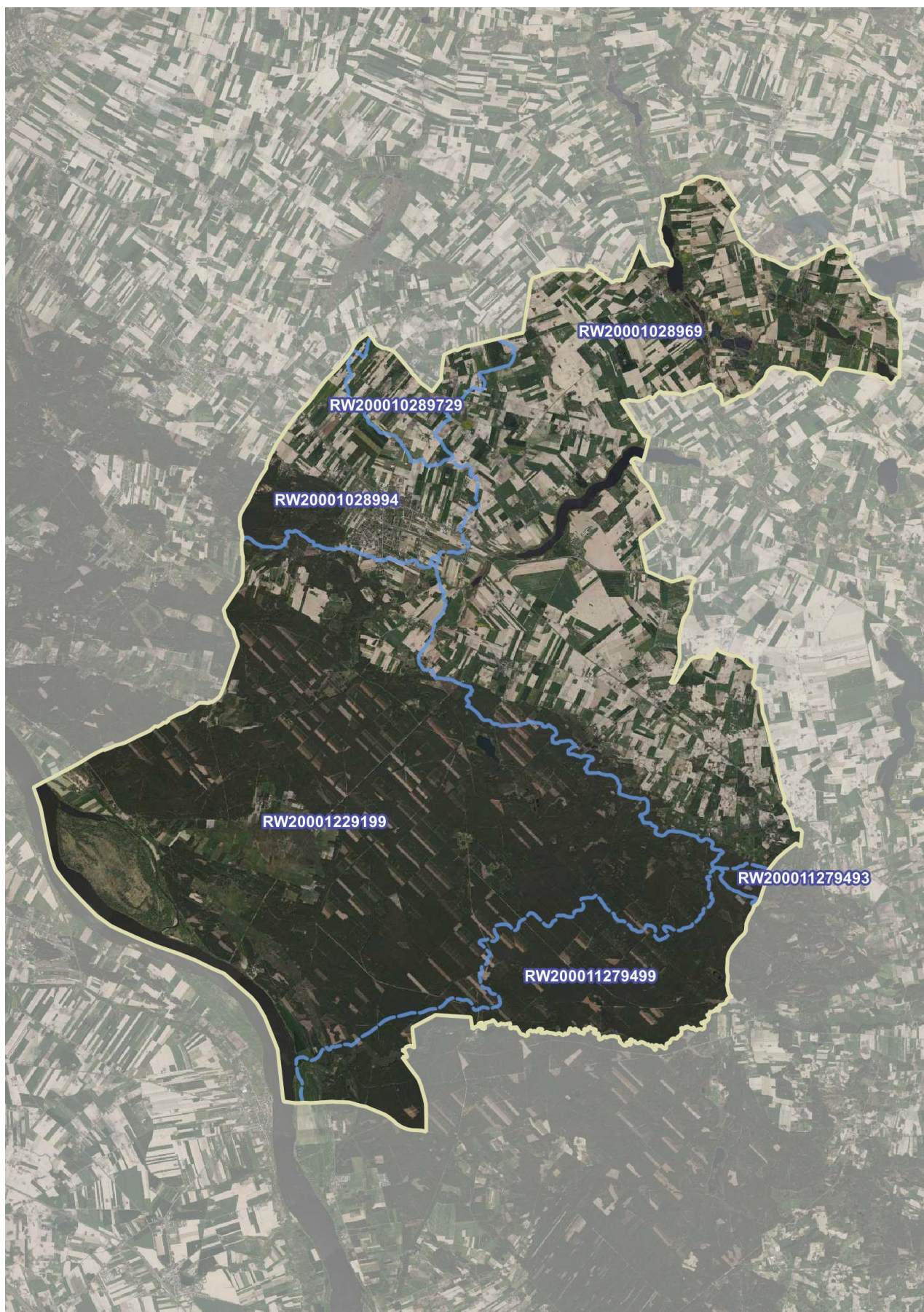
Pod względem podziału na jednolite części wód powierzchniowych rzecznych obszar gminy Czernikowo znajduje się w zdecydowanej większości w obrębie 2 części wód:

- Łubianka RW20001028969 (północno-wschodnia część gminy),
- Wisła od Zgłowiączki do Brdy RW20001229199 (południowa część gminy)

Zdecydowanie mniejszy zasięg przestrzenny mają części wód:

- Ciechocińska Struga RW200010289729,
- Jordan RW20001028994,
- Mień od Dopływu spod Jankowa do ujścia RW200011279499,
- Mień od Dopływu z Głodowa do Dopływu spod Jankowa RW200011279493.

Zasięg przestrzenny poszczególnych części wód ilustruje mapa.

Ryc. 9 Gmina Czernikowo na tle jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych (źródło: opracowanie własne na podstawie: geoportal.gov.pl)

Południowa część gminy, na terenach przyległych do Wisły oraz rzeki Mień znajduje się w zasięgu obszaru szczególnego zagrożenia powodzią. Jego zasięg przestrzenny ilustruje mapa.

Ryc. 10 Gmina Czernikowo na tle obszaru szczególnego zagrożenia powodzią 1% (źródło: opracowanie własne na podstawie: geoportal.gov.pl)

Ryzyko związane z wystąpieniem powodzi koncentruje się głównie wokół brzegów rzeki Wisły oraz Mieni. W sposób szczególny dotyczy to terenów wyspy Zielona Kępa. Obszar ten może być narażony na zalania w wyniku wysokich stanów wody w rzece, zwłaszcza podczas intensywnych opadów deszczu lub roztopów. Przy południowo-zachodnim skraju gminy znajduje się wał przeciwpowodziowy, który ciągnie się do okolic miejscowości Włęcz. Sieć hydrograficzną gminy Czernikowo stanowią także jeziora. Największe z nich Jezioro Steklińskie, jest jeziorem rynnowym o długości około 5 km, powierzchni 112,9 ha, głębokości średniej około 4,0 m a głębokości maksymalnej 18,5 m, o dość wysokich (15-20m) i stromych brzegach (około 20% nachylenia). Jezioro zasilane jest przez rzekę Lubiankę. Jezioro Zacisze to niewielkie, bezodpływowe jezioro otoczone lasami, z płaskimi brzegami. W północnej części gminy znajdują się rynnowe jeziora typowe dla krajobrazów polodowcowych: Kijaszkowskie i Liciszewskie. Na podstawie art. 116 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska rada powiatu, w drodze uchwały może ograniczyć lub zakazać używania jednostek pływających lub niektórych ich rodzajów na określonych zbiornikach powierzchniowych wód stojących oraz wodach płynących, jeżeli jest to konieczne do zapewnienia odpowiednich warunków akustycznych na terenach przeznaczonych na cele rekreacyjno-wypoczynkowe. Na terenie gminy Czerniewice Rada Powiatu Toruńskiego wprowadziła zakaz używania jednostek pływających napędzanych silnikami spalinowymi w ciągu całego roku na terenie jezior: Kijaszkowskie, Liciszewskie, Steklińskie, Zacisze.

Obszar Gminy Czernikowo położony jest poza zasięgiem głównych zbiorników wód podziemnych. Najbliżej granicy gminy znajduje się głównych zbiorników wód podziemnych o numerach 141 (Zbiornik rzeki dolna Wisła) oraz 144 (Dolina kopalna Wielkopolska).

Klimat obszaru gminy Czernikowo charakteryzuje przejściowość – pomiędzy klimatem morskim a kontynentalnym. Według klasyfikacji Okołowicza gmina położona jest w południowo-zachodniej części dzielnicy klimatycznej warmińsko-mazurskiej. Najwyższe średnie miesięczne temperatury powietrza notowane są w lipcu (17,6°C), natomiast najniższe w styczniu (-2,6°C). Termiczne lato ze średnią dobową temperaturą powietrza ponad 15°C trwa tutaj około 90 dni – zaczyna się w drugiej dekadzie czerwca, a kończy się w pierwszych dniach września. Termiczna zima ze średnią temperaturą dobową poniżej 0°C trwa około 91 dni – od początku grudnia do początku marca. Długość okresu wegetacyjnego wynosi 200 – 215 dni. Średnie roczne usłonecznienie obszaru gminy wynosi 4,4 godz./dobę. Najwięcej godzin ze słońcem notuje się w czerwcu (8,2), najmniej w grudniu (0,8). Dni pogodne najczęściej występują na wiosnę (w marcu) i jesienią (w październiku). Najwięcej dni pochmurnych notuje się późną jesienią i zimą.

Średni opad roczny wynosi około 550-600 mm. Najwyższe średnie miesięczne sumy opadów przypadają na lipiec (od 50 do 90 mm) a najniższe w miesiącu lutym (30-35 mm). Na obszarze gminy średnio aż przez 150-160 dni notowany jest opad atmosferyczny.

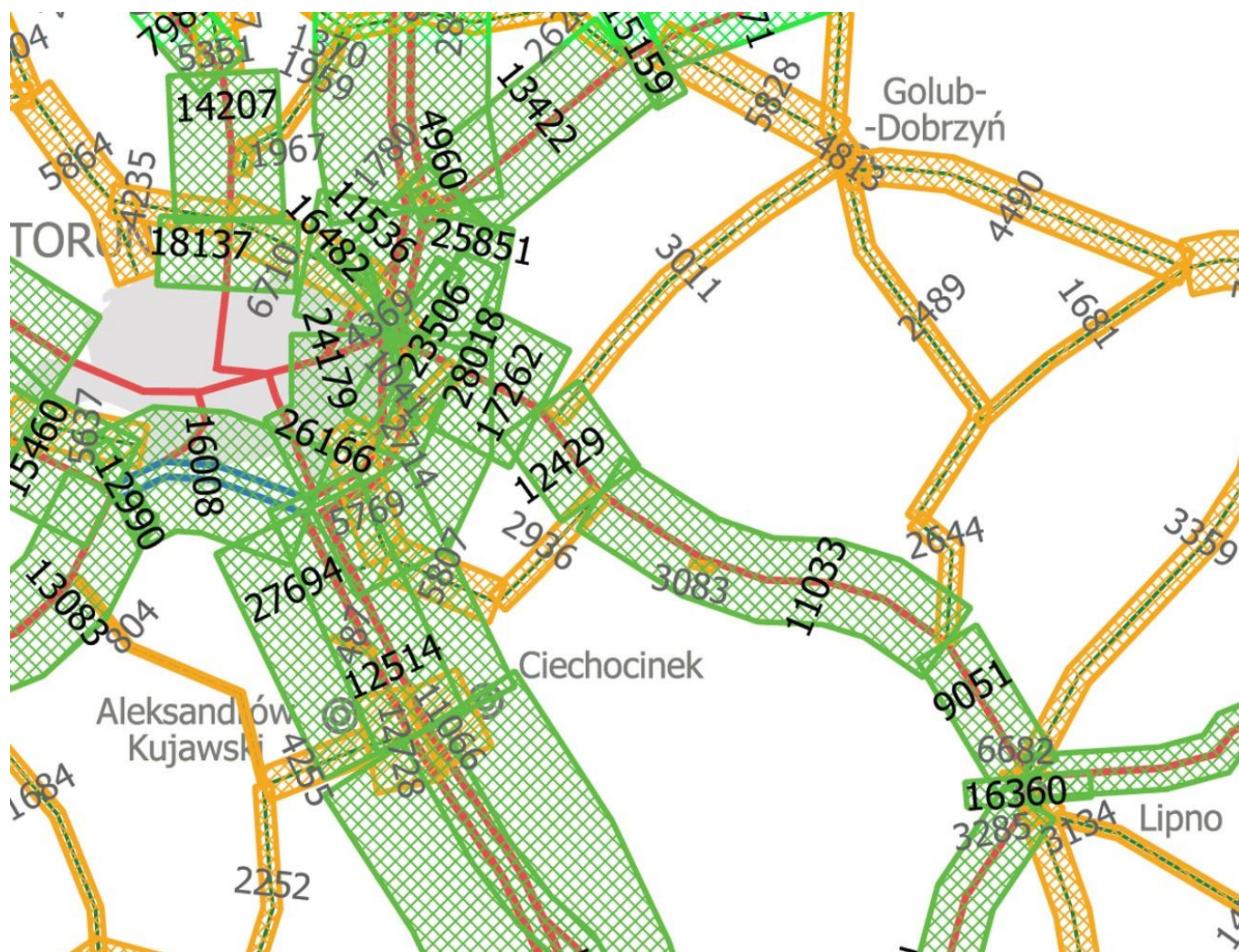
Wiatry najczęściej wieją z sektora zachodniego oraz południowego. Najrzadziej notowane są wiatry z sektora północnego. Cisze atmosferyczne notowane są w 16,7% przypadków.

Duże znaczenie dla sposobu zagospodarowania terenów ma klimat lokalny tzw. topoklimat. Uzależniony jest od ogólnej cyrkulacji atmosferycznej, ukształtowania powierzchni terenu, pokrycia terenu (szata leśna, tereny zabudowane), głębokości zalegania wód podziemnych, sąsiedztwa akwenów wodnych i sąsiedztwa źródeł zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego. Najbardziej korzystne dla lokalizacji zabudowy są tereny płaskie oraz łagodnie nachylone stoki o ekspozycji południowej. Podobnie tereny o ekspozycji zachodniej, południowo-zachodniej i południowo-wschodniej. Najmniej korzystny bilans energetyczny mają zbocza o ekspozycji północnej. Są słabo nasłonecznione, bardziej zawilgocone i wegetacja roślin rozpoczyna się tutaj najpóźniej. Mało korzystne warunki topoklimatyczne panują na terenach podmokłych, o płytkim poziomie zalegania wód gruntowych. Tereny leśne, które pokrywają większość obszaru południowej części gminy łagodzą warunki klimatyczne. Są naturalną osłoną dla silnych wiatrów, łagodzą fale upałów.

Tereny wysoczyzny morenowej, do których należy północna część gminy, charakteryzują się korzystnym dla człowieka topoklimatem. Na tych obszarach tych, rzadziej niż dolinach rzecznych, występują przygruntowe przymrozki, a także krócej występują mgły i zamglenia. Ze względu na dobre warunki przewietrzania, na terenie całej gminy nie ma warunków dogodnych do koncentracji zanieczyszczeń atmosferycznych. W dolinie Wisły i w dnach rynien polodowcowych występują dogodne warunki do gromadzenia się zimnego powietrza oraz są notowane inwersje termiczne.

W świetle powyższych uwarunkowań obszar gminy Czernikowo odznacza się w zdecydowanej większości korzystnymi warunkami dla zabudowy i dla przebywania ludzi.

Na obszarze gminy występują źródła emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego. Największym źródłem emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych (spalin) jest droga krajowa nr 10 prowadząca równoleżnikowo przez środkową część gminy. Droga prowadzi ruch tranzytowy i ruch lokalny. Obserwuje się duży udział pojazdów ciężarowych. Kumulacja negatywnych oddziaływań występuje w Czernikowie na skrzyżowaniu tej drogi z ulicą Słowackiego, gdzie funkcjonuje sygnalizacja świetlna. Natężenie ruchu pojazdów jest tu bardzo duże. Szczególnie uciążliwe ze względu na emisję spalin są pojazdy ciężarowe ruchające po zmianie świateł na sygnalizacji. Wyniki generalnego pomiaru ruchu GPR z 2020/2021 r. na tej drodze ilustruje poniższa rycina.

Ryc. 11 Rejon gminy Czernikowo na tle mapy średniego natężenia ruchu pojazdów (źródło: Generalny Pomiar Ruchu 2020/2021)

Średnie natężenie ruchu pojazdów na drodze krajowej nr 10 w okresie 2020-2021 na odcinku Obrowo – Kikół wyniosło 11033 pojazdów na dobę. Notuje się stosunkowo duży udział pojazdów ciężarowych (ponad 20% pojazdów). Dla porównania w 2015 roku natężenie to na odcinku na zachód od Czernikowa (odcinek Czernikowo – Dobrzejewice) wynosiło 10792 pojazdów na dobę, a na odcinku na wschód od Czernikowa (odcinek Czernikowo – Kikół) średnie natężenie ruchu wyniosło 8912 pojazdów na dobę. Także odnotowano duży udział pojazdów ciężarowych. Mimo, iż pomiary w latach 2020-2021 były realizowane w okresie pandemicznym odnotowano wzrost natężenia ruchu pojazdów.

Droga wojewódzka nr 566 to bardzo krótka droga. Ma długość zaledwie 300 metrów. Łączy drogę krajową nr 10 ze stacją kolejową. Według wyników GPR 2020/2021 średnie natężenie ruchu pojazdów wyniosło 3083 pojazdów na dobę. Zdecydowanie przeważa ruch pojazdów osobowych. Dla porównania w 2015 roku natężenie to wynosiło 3083 pojazdów na dobę.

Pozostałe drogi i ulice oraz linia kolejowa charakteryzują się znacznie mniejszą uciążliwością w zakresie emisji spalin. Na obszarze opracowania i w otoczeniu nie ma żadnych źródeł emisji zanieczyszczeń przemysłowych.

Istotnym źródłem zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego jest tzw. niska emisja. Zalicza się ją do emisji powierzchniowej. Jest to emisja z kominów palenisk domowych, gdzie emitor (komin) odprowadzający spaliny znajduje się na stosunkowo niewielkiej wysokości. Uciążliwość związana z niską emisją jednakże charakteryzuje się wahaniami sezonowymi. W sezonach grzewczych wzrost zanieczyszczeń związany jest ze spalaniem węgla w paleniskach domowych, ponieważ znaczna ilość obiektów na obszarze i w jego sąsiedztwie ogrzewana jest nadal paliwami stałymi, głównie węglem kamiennym, koksem i drewnem.

W obrębie obszaru gminy większość palenisk to tradycyjne systemy ogrzewania bazujące na paliwa stałych (węgiel, miał węglowy, drewno). Nowa zabudowa jest już w dużej części wyposażona w nowoczesne systemy ogrzewania niskoemisyjne i bezemisyjne np. pompy ciepła. Gmina dotychczas nie została zgazyfikowana.

Badania dotyczące jakości powietrza atmosferycznego w oparciu o stacje pomiarowe nie były prowadzone na terenie gminy Czernikowo. Najbliższą stacją wykonującą kompleksowe pomiary w tym zakresie jest stacja w Koniczynie (gmina Łysomice), która nie wykazała przekroczenia dopuszczalnych norm stężenia substancji mierzonych podczas badań monitoringowych, w tym dwutlenku siarki i azotu. Należy zaznaczyć, że analizowany obszar nie jest położony w zasięgu oddziaływania zanieczyszczeń transgranicznych.

Wyniki monitoringu powietrza prowadzone przez GIOŚ Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Bydgoszczy za 2023 rok wskazują na ogólnie dobrą jakość powietrza w strefie kujawsko-pomorskiej, do której należy m.in. gmina Czernikowo. Ocena pod kątem ochrony zdrowia do klasy C zakwalifikowała strefę ze względu na przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀. Przekroczony został poziom celu długoterminowego ozonu – klasa D₂. W strefie w ostatnich latach występuje niski poziom zanieczyszczenia powietrza (poniżej poziomów dopuszczalnych/docelowych) dla następujących substancji: dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, benzen, tlenek węgla oraz oznaczane w pyłe zawieszonym PM₁₀ metale: ołów, arsen, kadm i nikiel. Szczególną uwagę zwrócić należy na wysokie stężenia benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM₁₀. Podobnie jak w latach poprzednich, wysokie wartości stężeń tego zanieczyszczenia rejestrowano w okresach grzewczych (styczeń – marzec, październik – grudzień). Przekroczenie poziomu docelowego B(a)P zarejestrowano w 2023 r. na sześciu spośród jedenastu stacji pomiarowych w województwie. Przekroczenia te odnotowano m.in. w gminie Czernikowo.

W odniesieniu do kryterium ochrony roślin, w 2023 r. pomiary jakości powietrza oraz obiektywne szacowanie oparte na wynikach modelowania nie wykazały przekroczeń poziomów dopuszczalnych określonych dla dwutlenku siarki i tlenków azotu oraz poziomu docelowego ozonu. Przekroczenia w strefie kujawsko-pomorskiej stwierdzono w przypadku ozonu w odniesieniu do poziomu celu długoterminowego. W porównaniu z oceną roczną jakości powietrza za rok 2022, poprawa klasy strefy kujawsko-pomorskiej wystąpiła w przypadku pyłu

zawieszonego PM10 (zmiana z klasy C na A). Poza redukcją poziomu benzo(a)pirenu nie ma zatem konieczności podejmowania działań naprawczych.

Droga krajowa nr 10 jest istotnym źródłem emisji hałasu. Uciążliwości akustyczne należy uznać co najmniej za średnie. Dotyczą pasów terenu o szerokości kilkadziesiąt metrów po obu stronach drogi. Z tego względu w sąsiedztwie drogi ograniczono lokalizację stref z zabudową mieszkaniową.

Obszar gminy Czernikowo w części prezentuje wysokie walory przyrodnicze i z tego względu jest objęty ochroną prawną. Jest to ochrona w dwóch podstawowych aspektach. Południowo-zachodnia część gminy znajduje się w granicach obszaru chronionego krajobrazu – jednej z form obejmowanych ochroną na podstawie ustawy o ochronie przyrody, gdzie obowiązują ściśle określone zakazy. Natomiast północno-wschodnia część gminy to tereny użytków rolnych klas bonitacyjnych II-III które są chronione przed przeznaczaniem na cele nierolnicze. Tereny lasów są chronione przed przeznaczaniem na cele nieleśne. Zmiany przeznaczenia tych gruntów na cele inwestycyjne odbywają się w trybie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Na obszarze gminy Czernikowo nie znajdują się rezerваты przyrody. Nie znajduje się tu także park narodowy ani park krajobrazowy.

Na obszarze gminy znajdują się trzy obszary Natura 2000.

Dno doliny Wisły znajduje się w zasięgu obszaru specjalnej ochrony ptaków w sieci NATURA 2000 Dolina Dolnej Wisły PLB 040003. Celem wyznaczenia obszarów „ptasich” Natura 2000 jest ochrona populacji dziko występujących ptaków oraz utrzymanie ich siedlisk w nie pogorszonym stanie. Dolina Dolnej Wisły jest ostoją ptasią o randze europejskiej. Występują tutaj co najmniej 44 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 4 gatunki ptaków migrujących i zimujących z Polskiej Czerwonej Księgi. Na tym obszarze gniazduje około 180 gatunków ptaków oraz występuje bardzo ważny teren zimowiskowy bielika. W okresie lęgowym obszar ten zasiedla około 1% populacji krajowej gatunków nurogęś, ohar, rybitwa, białoczelna, rybitwa rzeczna, zimorodek, ostrygojad. W okresie wędrówek ptaki wodno-błotne występują w koncentracjach do 50 tys. osobników. W okresie zimowym występuje co najmniej 1% populacji szlaku wędrówkowego gatunków: bielik, gągoł, nurogęś. Występuje tu bogata fauna innych kręgowców, liczne gatunki zagrożone i prawnie chronione. Ochrona „ptasiego” obszaru Natura 2000 wymaga aby wszelka działalność nie prowadziła do pogarszania warunków bytowania chronionych gatunków roślin i zwierząt oraz do degradacji ich siedlisk. W projekcie planu przewidziano takie rozwiązania przestrzenne (funkcje zabudowy, jej intensywność, wysokość i kubaturę, układ drogowy, urządzenia infrastruktury technicznej), które nie będą kolidowały z wymogami ochrony ptaków oraz nie naruszają spójności sieci ekologicznej Natura 2000.

Dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Wisły PLB 040003, Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w

Bydgoszczy z dnia 31 marca 2015 r. został ustanowiony plan zadań ochronnych (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. Poz. 1184 ze zm.).

W załączniku nr 3 określono potencjalne zagrożenia dla celów i przedmiotów ochrony obszaru tj. zmiana sposobów uprawy, intensywne koszenie, produkcja energii wiatrowej, usuwanie trawy pod grunty orne, zalesianie terenów otwartych, modyfikowanie funkcjonowania wód, melioracje i osuszanie. Spodziewać się natomiast należy zagrożeń takich jak: zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska, powódź, zasypywanie terenu, penetracja.

W załączniku nr 4 sformułowano cele działań ochronnych np. zachowanie istniejących siedlisk lęgowych i żerowych w obecnym stanie FV, utrzymanie liczebności populacji lęgowej, utrzymanie liczebności populacji korzystającej z żerowisk, zachowanie siedlisk lęgowych w dotychczasowym stanie, itp.

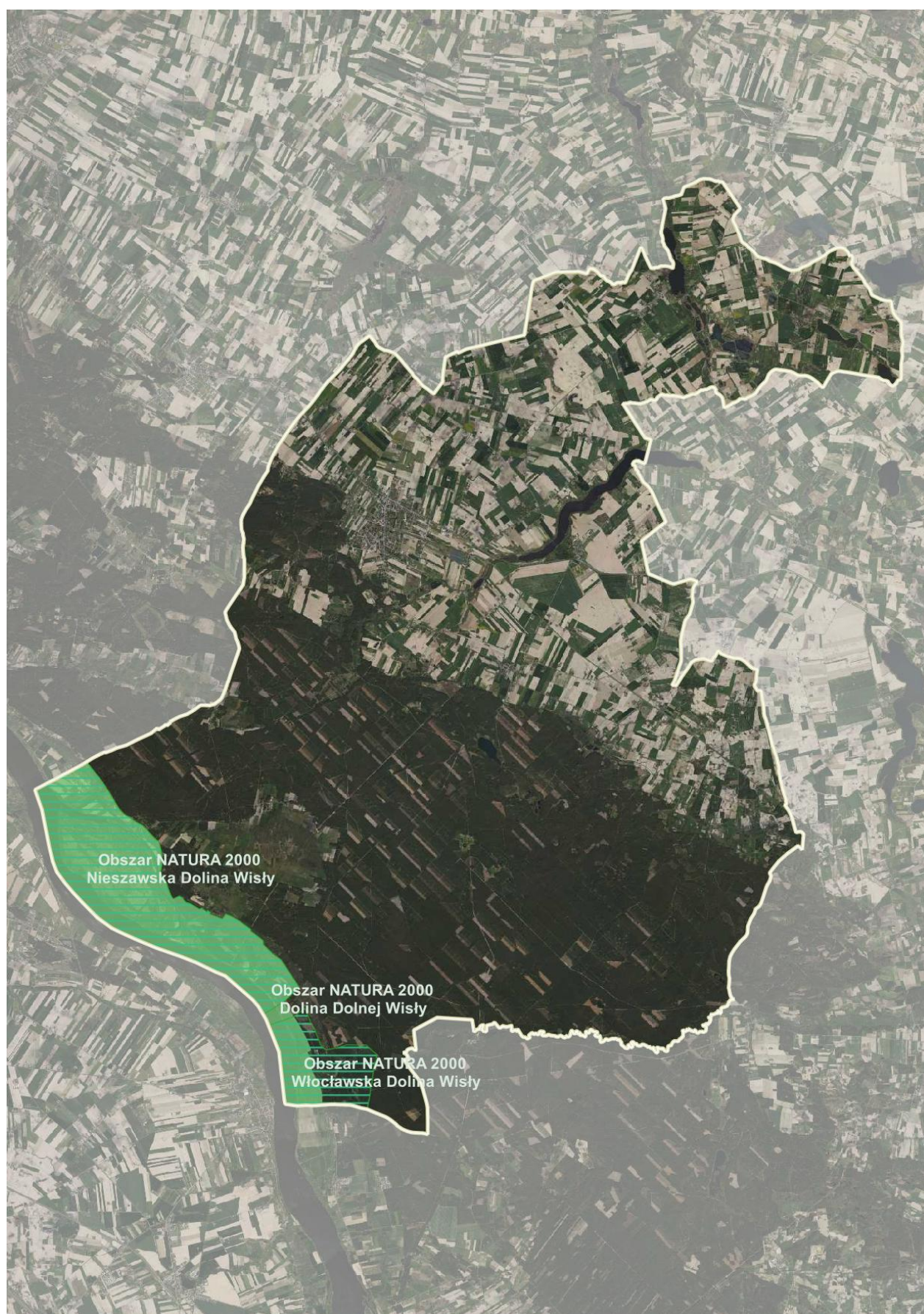
W załączniku nr 5 określono zestaw działań ochronnych dla poszczególnych przedmiotów ochrony np. dotyczące czynnej ochrony ptaków np. bielika (zapobiegnięcie utracie potencjalnych miejsc gniazdowych, zapobiegnięcie zmniejszaniu ilości czatowni), błotniaka stawowego (zapobiegnięcie utracie siedlisk lęgowych, zachowanie żerowisk gatunku), derkacza (zachowanie siedlisk gatunku), rybitwy rzecznej i rybitwy białoczelnej (budowa sztucznych wysp w korycie, zapobiegnięcie utracie siedlisk lęgowych), mewy siwej (zapobiegnięcie utracie siedlisk lęgowych) i innych gatunków.

Dno doliny Wisły na odcinku od Nowogródka do Włocza objęte jest ochroną jako specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 Nieszawska Dolina Wisły PLH040012. Krajobraz na terenie obszaru Natura 2000 jest również ściśle związany z rzeką Wisłą, stanowiącą jeden z jego podstawowych elementów. Również dolina Wisły (wraz z terenami zalewowymi i terasami) oraz teren pradolinny stanowią istotny element funkcjonującego krajobrazu. Podstawowymi przekształceniami naturalnych walorów krajobrazowych są prowadzone działania z zakresu ochrony przeciwpowodziowej, w tym funkcjonujące wały przeciwpowodziowe. Nieco wyniesione i okresowo zalewane są tereny nadbrzeżne z wyspami po części połączone ze stałym lądem przez groble poprzeczne (Kępa Dzikowska). Występują tu także ciągi starorzeczy.. Część terenów zalewanych zajmują łąki i pastwiska. Obszar ma znaczenie przede wszystkim dla ochrony mozaiki siedlisk nadrzecznych, charakterystycznych dla doliny dużej rzeki nizinnej oraz fauny związanej z rzeką i środowiskami dna jej doliny. Obszar stanowi cenny zasób zróżnicowanych siedlisk dla gatunków zwierząt rzadkich i poddanych ochronie związanych ze środowiskiem wodnym – występują tu liczne i zróżnicowane siedliska przyrodnicze wymienione w Załączniku I Dyrektywy Siedliskowej, a także gatunki roślin i zwierząt wymienione w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej. Ponadto stwierdzono obecność populacji rozrodczych i migrujących gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej.

Dno doliny Wisły w rejonie ujścia Mieni do Wisły objęte jest ochroną jako specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 Włocławska Dolina Wisły PLH040039. Teren ostoji obejmuje koryto rzeki oraz terasę zalewową wraz z otaczającym obszarem, z lokalnie występującymi

stromymi stokami doliny. Dla Włocławskiej Doliny Wisły, charakterystyczne są formacje geomorfologiczne typowe dla dużych nie uregulowanych rzek nizinnych, takie jak: piaszczyste wyspy w korycie rzeki, starorzecza o znacznej powierzchni, strome skarpy, krawędzie erozyjne i podcięcia. Uwagę zwracają także występujące progi tektoniczne oraz odcinek przełomowy na granicy Kotliny Płockiej i Toruńskiej w okolicach ujścia Mieni. Warunki siedliskowe i szata roślinna dna doliny tego odcinka Wisły kształtują się przy bezpośrednim udziale wody w rzece. W obrębie obszaru akumulacji, bezpośrednio sąsiadującym z korytem rzeki, ukształtowały się siedliska inicjalne, a pierwotna sukcesja roślinności związana jest z początkowymi stadiami rozwoju gleb. Różnorodność siedlisk w przekroju poprzecznym dna doliny kształtowana jest w oparciu o aktualny stan i dynamikę uwilgotnienia oraz wiąże się ze składem mechanicznym utworów powierzchniowych. Ukształtowane na zboczach doliny Wisły biotopy i zasiedlające je fitocenozy charakteryzują się znacznie większym zróżnicowaniem i skomplikowaniem struktury, niż te tworzące krajobraz płaskiego dna doliny. Zaawansowane w różnym stopniu procesy glebowe determinują różnorodność zbiorowisk roślinnych, mających postać od inicjalnych, poprzez murawowe i zaroślowe, aż do zbiorowisk leśnych na dojrzałych glebach. Znaczne zróżnicowanie orograficzne, wpływające na zmienność warunków mikroklimatycznych, stwarza możliwość występowania siedlisk o charakterze kserotermicznym. Obszar ma znaczenie przede wszystkim dla ochrony lasów łęgowych i siedlisk przyrodniczych, charakterystycznych dla doliny dużej rzeki nizinnej, oraz związanej z nią fauny, w tym gatunku ryby z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Łącznie na terenie ostoi stwierdzono występowanie 8 rodzajów siedlisk z I Załącznika Dyrektywy Rady 92/43/EWG oraz 5 gatunków zwierząt z tej dyrektywy, a ponadto 22 gatunki roślin i zwierząt wymienione na regionalnych i lokalnych czerwonych listach, 7 gatunków roślin i zwierząt chronionych w ramach międzynarodowych konwencji, 60 gatunków zwierząt i roślin rzadkich w Polsce. W granicach obszaru znajdują się reliktowe stanowiska cennych gatunków kserotermicznych roślin obejmujących gatunki psammofilne. Inną grupę o dużym znaczeniu dla ochrony przyrody tego obszaru stanowią gatunki typowe dla nadrzecznych siedlisk. Obszar jest również ważny z punktu widzenia ochrony ptaków. Stwierdzono tu 52 gatunki ptaków z I Załącznika Dyrektywy Rady 79/409/EWG i 46 gatunków ptaków migrujących nie wymienionych w tym załączniku.

Zasięg przestrzenny obszarów Natura 2000 na terenie gminy Czernikowo ilustruje mapa.

Ryc. 12 Gmina Czernikowo na tle obszarów Natura 2000 (źródło: opracowanie własne na podstawie: geoportal.gov.pl)

Na terenie gminy Czernikowo znajdują się trzy pomniki przyrody. Ich status prawny został uregulowany w Uchwale nr XXXIV/276/2022 Rady Gminy Czernikowo z dnia 19 stycznia 2022 r. w sprawie pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. Poz. 440).

- 1) Grab pospolity (*Carpinus betulus*) rosnący w oddz. 81f Nadleśnictwa Dobrzejewice
- 2) Lipa drobnolistna (*Tilia cordata*) – dwupienna rosnąca w oddz. 118k Nadleśnictwa Dobrzejewice,
- 3) Dąb szypułkowy (*Quercus robur*) – 2 drzewa rosnące w oddz. 121n Nadleśnictwa Dobrzejewice.

Szczególnym celem ochrony pomników przyrody jest zachowanie wartości przyrodniczych, naukowych, kulturowych, historycznych lub krajobrazowych.

W stosunku do pomników przyrody wprowadzono następujące zakazy:

- 1) niszczenia, uszkodzania lub przekształcania obiektu;
- 2) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- 3) uszkodzania i zanieczyszczania gleby;
- 4) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- 5) umieszczania tablic reklamowych na obiektach.

Na terenie gminy Czernikowo znajduje się jeden rozległy przestrzennie użytek ekologiczny. Obiekt ten pod nazwą „Zielona Kępa” został ustanowiony Rozporządzeniem Nr 22/2006 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 13 lutego 2006 roku (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. Nr 33, poz. 522). Obejmuje obszar zakrzaczeń, zadrzewień, nieużytków i pastwisk oraz fragment rzeki Wisły o łącznej powierzchni 529,9464 ha. Szczególnym celem ochron użytku jest zabezpieczenie i zachowanie naturalnych procesów ekologicznych i ekosystemów – w różnych fazach rozwoju – naturalnych i powstałych w wyniku działalności człowieka, mających wyjątkowe znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej.

Rozporządzenie wprowadza ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów:

- zachowanie różnorodności biologicznej siedlisk,
- zachowanie siedlisk gatunków zwierząt chronionych,
- zachowanie naturalnych procesów przyrodniczych, w danych częściach wyspy, w zależności od przyjętych wytycznych dotyczących ochrony danych ekosystemów.

Wprowadza następujące zakazy:

- niszczenia, uszkodzania lub przekształcania obiektu lub obszaru;
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- uszkodzania i zanieczyszczania gleby;

- likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
- wylewania gnojowicy;
- zmiany sposobu użytkowania ziemi;
- wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów;
- umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- umieszczania tablic reklamowych.

Ze względu na położenie w strefie krawędziowej doliny Wisły oraz w obrębie doliny rzeki Mień, jak również urozmaicona rzeźbą wysoczyzny morenowej, obszar gminy Czernikowo odznacza się dość wysokimi walorami krajobrazowymi. W szczególności wysokimi walorami krajobrazowymi odznaczają się tereny położone na wysokich brzegach terasy zalewowej Wisły, na terenach górnych załomów rynien polodowcowych, wewnątrz enklaw śródlęsnych i w strefach ekotonowych las – pole, w rejonach występowania zadrzewień śródpolnych i przydrożnych, a także w obrębie zadrzewień na użytkach rolnych.

Południowa część gminy Czernikowo znajduje się w granicach jednej z form ochrony przyrody i krajobrazu – Obszaru Chronionego Krajobrazu Niziny Ciechocińskiej. Obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych. Obszar chronionego krajobrazu obejmuje południową część gminy o łącznej powierzchni 10898,60 ha, co stanowi około 64% powierzchni gminy. W granicach wymienionego obszaru chronionego krajobrazu obowiązują zakazy zawarte w Uchwale Nr XI/257/19 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 13 listopada 2019 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Niziny Ciechocińskiej (Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego poz. 6119):

1. zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką,
2. realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
3. likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa

ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych,

4. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych,
 5. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka,
 6. likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych,
 7. lokalizowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od:
 - a) linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych,
 - b) zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 122 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne
- z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

Od powyższych zakazów możliwe są jednak określone odstępstwa z mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Zakaz, o którym mowa w pkt 2, nie dotyczy realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko wykazała brak negatywnego wpływu na ochronę przyrody i ochronę krajobrazu obszaru chronionego krajobrazu.

Zakaz, o którym mowa w pkt 3, nie dotyczy usunięcia drzewa lub krzewu w obrębie zadrzewienia, należących do gatunków obcych, określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 120 ust. 2f.

Wszystkie zakazy, o których mowa wyżej nie dotyczą:

1. wykonywania zadań na rzecz obronności kraju i bezpieczeństwa państwa,
2. prowadzenia akcji ratowniczej oraz działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym,
3. realizacji inwestycji celu publicznego.

Obszar chronionego krajobrazu jest w części objęty odstępstwami od niektórych zakazów tj. zakazu „lokalizowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od: linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych, zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 122 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne - z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących

prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej”, w którym wartość „100 m” zmieniono na „10 m”.

Zasięg przestrzenny obszaru chronionego krajobrazu na terenie gminy Czernikowo ilustruje mapa.

Ryc. 13 Gmina Czernikowo na tle obszaru chronionego krajobrazu (źródło: opracowanie własne na podstawie: geoportal.gov.pl)

Szczegółową charakterystykę stanu i funkcjonowania środowiska gminy Czernikowo przedstawiono w opracowaniu ekofizjograficznym, nie podlegającym procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, w którym zapisano szereg uwag, zaleceń i wniosków, a w tym m.in.:

Ograniczeniom związanym z koniecznością ochrony zasobów środowiska powinny podlegać:

- obszary prawnej ochrony przyrody i krajobrazu,
- tereny urodzajnych gleb,
- tereny lasów,
- tereny bagienne i podmokłe.

Ograniczeniom związanym z występowaniem uciążliwości i zagrożeń środowiska powinny podlegać:

- obszary szczególnego zagrożenia powodzią (woda 1%),
- strefy ochronne wokół elektrowni wiatrowych,
- obszary występowania udokumentowanych złóż kopalin,
- strefy ochronne ujęć wody,
- sąsiedztwo oczyszczalni ścieków,
- tereny w sąsiedztwie drogi krajowej nr 10.

V.PROBLEMY ORAZ CELE OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTU PLANU

Analiza uwarunkowań ekofizjograficznych, w tym ocena walorów przyrodniczych i krajobrazowych obszaru gminy Czernikowo wskazuje, że w dalszym ciągu będzie tu następował umiarkowany (zróżnicowany) rozwój procesów urbanizacyjnych. Decydują o tym zarówno położenie geograficzne, uwarunkowania środowiska przyrodniczego, położenie przy drodze krajowej nr 10, wysoka w części północnej rolnicza przydatność gleb, walory kulturowe, warunki społeczno-gospodarcze i demograficzne oraz dostępność komunikacyjna i rozwój systemów komunikacyjnych i technicznych.

Można przewidywać, iż rozwój urbanizacji będzie przebiegać w najbardziej dynamicznym tempie na terenie wsi gminnej Czernikowo i na jej obrzeżach (Czernikówko, Wygoda, Witowąż). Rozwój bez istotnych ograniczeń jest możliwy na terenach jednostek osadniczych o niskiej rolniczej przydatności gleb. Ochronie przed zmianą sposobu zagospodarowania będą podlegać użytki rolne klas bonitacyjnych I-III, ze względu na ochronę kluczowego zasobu rolniczego. Tereny te będą w dalszym ciągu użytkowane rolniczo. Użytkowanie rolnicze gruntów w dalszym ciągu będzie wiązało się z przekształcaniem przypowierzchniowej warstwy ziemi. W okresie gdy gleba jest pozbawiona roślinności nasilają się procesy erozji wietrznej polegające na wywiewaniu cząstek próchnicznych gleby. Rozwój urbanizacji odbywać się będzie przede wszystkim kosztem funkcji rolniczej, lecz będą to głównie grunty o niskiej przydatności rolniczej. Jednocześnie należy

zauważyć, że w części wysoka rolnicza przydatność gleb, liczne napowietrzne linie elektroenergetyczne wysokich napięć, elektrownie wiatrowe, ograniczają rozwój zabudowy. Barierą dla rozwoju zabudowy są również obszary szczególnego zagrożenia powodzią od strony rzeki Wisły i Mieni.

Pozostawienie obszaru gminy w dotychczasowym użytkowaniu nie prowadziłoby do nasilania procesów niekorzystnych zmian w środowisku. W dalszym ciągu podstawowe funkcje gminy tj. osadnictwo i gospodarka rolna kształtowałyby mozaikowy obraz przestrzenny gminy.

Pozostawienie gruntów o niskiej przydatności rolniczej o glebach wykształconych na osadach piaszczystych w użytkowaniu rolniczym powodowałoby nasilające się procesy erozji wietrznej objawiającej się wywiewaniem cząstek próchnicznych z gleby. Użytkowanie rolnicze terenów o znacznych spadkach wiązało by się z nasilaniem procesów erozji wodnej powierzchniowej i wązowej.

Sąsiedztwo terenów już zabudowanych, użytkowanych rolniczo z nieużytkowanymi i niezagospodarowanymi tworzyłoby swego rodzaju nieład urbanistyczny. Warto zaznaczyć, że brak uporządkowania ładu przestrzennego oraz odstępianie od kompleksowego zagospodarowania obszaru prowadziłoby do nieodwracalnych niekorzystnych zmian fizjonomii krajobrazu gminy.

Zmiany zachodzące w środowisku gminy Czernikowo są typowe dla wiejskiej gminy położonej w części na wysoczyźnie morenowej, a w części w dolinie dużej rzeki. Na wysoczyźnie morenowej przeważa rolnicze użytkowanie ziemi. Prowadzone są typowe prace związane z agrocenozami pól uprawnych. Sieć osadnicza jest rozproszona poza ośrodkiem gminnym. Dno dolny Wisły jest w przeważającej części porośnięte lasem.

Zagospodarowanie i użytkowanie terenu gminy Czernikowo jest niejednorodne. W strukturze funkcjonalno-przestrzennej wyróżnia się teren postępującej urbanizacji w obrębie ośrodka gminnego oraz wsi: Wygoda i Czernikówko. Strefa ta jest w dużej części zabudowana. Procesy urbanizacyjne przebiegają w oparciu o przyjęty w 2023 r. miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Przeważa przeznaczenie na cele zabudowy mieszkaniowo-usługowej (MN/U), zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (MN) i zabudowy usługowej (U). Przeważająca część gminy to intensywnie użytkowane grunty rolne o wysokiej przydatności rolniczej. Projekt planu zapewnia ich ochronę przed przeznaczaniem na cele nierolnicze, głównie przez wyznaczenie strefy otwartej SO.

Zagrożenia stanu środowiska gminy Czernikowo dotyczą głównie przekształceń powierzchni ziemi, zmian krajobrazu, wód i powietrza.

Zmiany powierzchni ziemi mogą być ograniczone poprzez nie lokalizowaniem zabudowy i zainwestowania na stromych stokach oraz przestrzeganiu wysokich udziałów powierzchni biologicznie czynnej.

Zmiany krajobrazu powinny być ograniczane przez nie lokalizowanie budynków i budowli dysharmonijnych w krajobrazie, unikanie lokalizacji budynków i budowli na wyniesieniach wysoczyzny morenowej, realizację zabudowy o stonowanej kolorystyce, unikanie lokalizacji

obiektów wielkogabarytowych, nie lokalizowanie zabudowy przesłaniającej obiekty cenne architektonicznie i widokowo, a także ich przedpola ekspozycji.

Stan wód jest zdeterminowany zarówno emisją ścieków komunalnych, jak również tzw. zanieczyszczeniami obszarowymi. Ścieki z części gminy są unieszkodliwiane w gminnej oczyszczalni położonej w Czernikowie. Zgodnie z uchwałą nr IV/85/15 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 2 marca 2015 r. aglomeracja ściekowa obejmuje miejscowość Czernikowo. Równoważna liczba mieszkańców aglomeracji (RLM) wynosi 3133. Ustalona została w oparciu o liczbę mieszkańców korzystających z istniejącego systemu kanalizacyjnego i planowanych do podłączenia do projektowanej sieci kanalizacyjnej, a także dotychczas korzystających z indywidualnych systemów oczyszczania ścieków komunalnych. Rozwiązaniem problemu powstających ścieków na obszarze wyłączonym z aglomeracji będzie zastosowanie szczelnych zbiorników bezodpływowych, z których ścieki będą dowożone taborem asenizacyjnym do oczyszczalni ścieków komunalnych, jak również indywidualnych systemów zapewniających odpowiedni poziom ochrony środowiska jednocześnie spełniających standardy w zakresie ochrony środowiska naturalnego, tzw. przydomowych oczyszczalni ścieków.

Stan powietrza zależy zarówno od emisji energetycznych, jak i komunikacyjnych. Gmina Czernikowo nie jest zbiorczo uciepłowniona, nie posiada także sieci gazu przewodowego. Ogólnie na terenie gminy przeważa ogrzewanie budynków piecami na paliwa stałe. W ostatnich latach, szczególnie przy realizacji nowych budynków, stosowane są odnawialne źródła energii, głównie pompy ciepła. Stosowane są także kotły gazowe. Największym emitorem komunikacyjnym jest droga krajowa nr 10 (9,2 km na terenie gminy). Poza północną część wsi Czernikowo, omija ona obszary silnie zurbanizowane. Uciążliwość dróg wojewódzkich i powiatowych jest niewielka. Jedyna droga wojewódzka nr 566 o długości około 340 m łączy stację kolejową w Czernikowie z drogą krajową nr 10. Łączna długość dróg powiatowych na terenie gminy wynosi 55,365 km. Uciążliwość linii kolejowej Toruń – Sierpc jest niewielka. Reasumując należy stwierdzić, że tylko ruch pojazdów na drodze krajowej nr 10 powoduje uciążliwości. Można się spodziewać, że generalnie jakość powietrza na terenie gminy nie będzie się pogarszać.

Projekt planu ogólnego gminy Czernikowo wyznacza poszczególne strefy planistyczne. Zostało to wykonane głównie w oparciu o już istniejącą zabudowę oraz obowiązujące miejscowe planu zagospodarowania przestrzennego. Dla stref: SW, SJ, SZ, SU, SP, SR, SI, SN, SC racjonalnie określono gminne standardy urbanistyczne: maksymalną nadziemną intensywność zabudowy, maksymalny udział powierzchni zabudowy, maksymalną wysokość zabudowy, minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej.

Brak precyzyjnych zakresów profilu dodatkowego i standardów urbanistycznych odnośnie możliwego sposobu zagospodarowania stref mogłby prowadzić do nieładu urbanistycznego, degradacji powierzchni ziemi. Mogłby prowadzić do nieodwracalnych niekorzystnych zmian fizjonomii krajobrazu, realizacji funkcji kolizyjnych względem siebie, a również przez realizację inwestycji dysharmonijnych w krajobrazie

Problemem ochrony środowiska istotnym z punktu widzenia realizacji projektu planu ogólnego jest zapewnienie jak najmniejszego negatywnego oddziaływania na środowisko (w szczególności na powierzchnię ziemi, wodę, krajobraz i powietrze) możliwego zainwestowania w poszczególnych strefach planistycznych, nie dopuszczenie do wyznaczenia stref w których była by możliwość realizacji zabudowy o dużej intensywności na terenach o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych oraz wrażliwych na degradację.

Realizacja ustaleń projektu planu ogólnego nie pozostaje w sprzeczności z celami ochrony środowiska ustanowionymi na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym istotnymi z punktu widzenia projektu dokumentu, w szczególności nie wywoła zmiany wpływu na obszary Natura 2000 (przy założeniu, że nie będzie realizowany stopień wodny na Wiśle). Z tego względu nie występuje potrzeba wprowadzenia monitoringu wpływu utrwalanych i wprowadzonych funkcji na przedmioty ochrony tych obszarów.

Ze szczebla międzynarodowego i wspólnotowego wzięto pod uwagę cele zapisane w takich dokumentach, jak:

- Europejska Konwencja Krajobrazowa;
- Przekształcenie naszego świata: Agenda na Rzecz zrównoważonego Rozwoju 2030;
- Porozumienie Paryskie;
- Czysta planeta dla wszystkich;
- Europejski Zielony Ład;
- Unijna strategia na rzecz bioróżnorodności 2030. Przywracania przyrody do naszego życia;
- Nowa Karta Lipska;
- Strategia na rzecz zrównoważonej i inteligentnej mobilności;
- 8 Program działań w zakresie środowiska „Wspólnie odwracamy tendencje”.

Cele środowiskowe w nich zawarte dotyczą przede wszystkim potrzeby poprawy efektywności energetycznej, ograniczenia zużycia energii i zasobów, zwiększenia udziału energii odnawialnej, adaptacji do zmian klimatu, dążenia do neutralności klimatycznej i zachowania różnorodności biologicznej.

Ich wdrożenie, uszczegółowienie i rozwinięcie w zakresie celów ochrony środowiska stanowią dokumenty szczebla krajowego, takie jak:

- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju;
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030;
- Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030;
- Polityka ekologiczna państwa 2030;
- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności;
- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030;
- Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły;
- Polityka energetyczna Polski do 2040 roku;

- Aktualizacja Krajowego Programu Ochrony Powietrza do roku 2025 (z perspektywą do 2030 oraz do 2040);
- Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych;
- Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030.

Z celów ochrony środowiska w nich zawartych w szczególności zwraca się uwagę na te dotyczące działań na rzecz osiągnięcia dobrego stanu wód, budowania zielonych jednostek osadniczych, rozwoju nisko- i zeroemisyjnego transportu, zwłaszcza publicznego oraz adaptacji do zmian klimatu, w tym głównie poprzez realizację w przestrzeni elementów błękitno-zielonej infrastruktury. W tym kontekście analizowany projekt planu realizuje wymienione priorytety jako akt prawa miejscowego poprzez stosowne ustalenia chroniące środowisko.

Na poziomie krajowym podstawowym dokumentem w zakresie ochrony środowiska jest „Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej” przyjęta uchwałą nr 67 Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2019 r. (Monitor Polski poz. 794 z dnia 6 września 2019 r.). Dokument ten stał się najważniejszym dokumentem strategicznym w zakresie środowiska. Jest strategią w rozumieniu przepisów ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Jej celem jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego Polski oraz wysokiej jakości życia dla wszystkich mieszkańców. Cel główny „Polityki ...”, tj. Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców, przeniesiono wprost z SOR. Cele szczegółowe określono w odpowiedzi na najważniejsze trendy w obszarze środowiska, w sposób umożliwiający połączenie kwestii związanych z ochroną środowiska z potrzebami gospodarczymi i społecznymi. Cele szczegółowe dotyczą zdrowia, gospodarki i klimatu. Są to: I: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego, II: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska, III: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych. Realizacja celów środowiskowych ma być wspierana przez cele horyzontalne dotyczące edukacji ekologicznej oraz efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska. Chodzi o rozwijanie kompetencji, umiejętności i postaw ekologicznych społeczeństwa oraz o poprawę zarządzania ochroną środowiska w Polsce. Cele szczegółowe będą realizowane przez projekty strategiczne oraz wiele zadań, które konkretyzują działania wskazane w SOR i inne działania wskazane w trakcie prac nad Polityką ekologiczną państwa 2030 (np. wynikające z międzynarodowych zobowiązań dla Polski w perspektywie do 2030 r.). Cele szczegółowe będą realizowane przez kierunki interwencji (wybór w kontekście analizowanego planu ogólnego): zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód, likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania, ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb, przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska, zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu, wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, przeciwdziałanie zmianom klimatu,

adaptacja do zmian klimatu oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych. Ze szczególną intensywnością realizowane będą działania mające na celu poprawę jakości powietrza przez ograniczenie niskiej emisji, która jest główną przyczyną powstawania smogu. Analizowany projekt planu jest w tym kontekście zgodny z celem środowiskowym i przyjętymi kierunkami interwencji.

W kontekście coraz częstszego występowania na terenie Polski fali upałów i nocy tropikalnych oraz susz na znaczeniu zyskują działania związane z adaptacją do zmian klimatu. Ich celem jest przeciwdziałanie wyspom ciepła, rozbudowa terenów zieleni oraz powszechniejsze retencjonowanie wody na terenach miast i wsi. „Polityka ...” przewiduje, że działania adaptacyjne będą polegały m.in. na opracowaniu i wdrożeniu dokumentów strategicznych/planistycznych w zakresie gospodarowania wodami, budowie niezbędnej infrastruktury przeciwpowodziowej i obiektów małej retencji, renaturyzacji rzek i ich dolin, renaturyzacji mokradeł oraz na rozwoju zielonej i niebieskiej infrastruktury. Działania ukierunkowane będą również na zarządzanie wodami opadowymi na obszarach zurbanizowanych poprzez różne formy retencji i rozwój infrastruktury zieleni, ograniczenie zajmowania gruntów oraz zasklepienia gleby.

Cele ochrony przyrody określa ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Są to m.in.: utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów, zachowanie różnorodności biologicznej, zapewnienie ciągłości istnienia gatunków roślin, zwierząt i grzybów, wraz z ich siedliskami, przez ich utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony, ochrona walorów krajobrazowych, zieleni w miastach i wsiach, oraz zadrzewień, utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, a także pozostałych zasobów, tworów i składników przyrody.

Projekt dokumentu nie wywoła także znaczących negatywnych zmian na obszary Natura 2000. Z tego względu nie występuje potrzeba wprowadzenia monitoringu wpływu utrwalanych i wprowadzonych funkcji na przedmioty ochrony tych obszarów. Projekt planu ogólnego nawiązuje do ustaleń zawartych w programie ochrony środowiska województwa kujawsko-pomorskiego oraz w programie ochrony środowiska dla gminy Czernikowo.

VI. OCENA PRZEWIDYWANYCH ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO MOŻLIWOŚCI I SPOSOBY ICH OGRANICZANIA, ZAPOBIEGANIA LUB KOMPENSACJI ORAZ MOŻLIWE ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE

Projekt planu ogólnego gminy Czernikowo dzieli przestrzeń gminy wiejskiej na 1238 stref planistycznych. Tworzą one mozaikę w przestrzeni gminy, Najwięcej jest stref wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową jednorodzinną (542), stref wielofunkcyjnych z zabudową zagrodową (464), stref zieleni i rekreacji (50), stref usługowych (48), stref otwartych (38),

Poniżej syntetycznie scharakteryzowano poszczególne strefy.

Strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną.

Wyznaczono 22 strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową wielorodzinną, dla których profil podstawowy obejmuje: teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych i teren infrastruktury technicznej. Profile dodatkowe niektórych stref obejmują również tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. W przypadku jednego terenu, którego część jest porośnięta zielenią wysoka i niską dopuszczono również funkcję zieleni naturalnej, która stanowi jednocześnie ochronę jako zieleń izolacyjna od otaczającej strefy usługowej. Wyznaczone tereny charakteryzują się zróżnicowaną gęstością zabudowy, co znajduje odzwierciedlenie w przyjętych wskaźnikach maksymalnej nadziemnej intensywności zabudowy (wartości od 0,4 do 2,6), maksymalnym udziale powierzchni zabudowy (wartości od 20% do 50%) oraz maksymalnej wysokości zabudowy (wartości od 9,0 m do 16,0 m). Przy wyznaczaniu wskaźników minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej, starano się zapewnić jak największy udział terenów zielonych, jednak w zestawieniu z istniejącą zabudową również te wartości okazały się zróżnicowane (wartości od minimalnych dopuszczonych rozporządzeniem 30% do 50%). Najwyższymi parametrami nadziemnej intensywności zabudowy i udziału powierzchni zabudowy charakteryzują się strefy wyznaczone w oparciu o obowiązujące plany miejscowe (strefy 1SW – 9SW). Strefy te posiadają również największe maksymalne dopuszczalne wysokości (13,5 m) i najniższe wskaźniki minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej (30%). Parametry te wynikają z ustaleń obowiązujących planów miejscowych. Parametry dla pozostałych stref wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową wielorodzinną ustalono w oparciu o istniejącą w tych strefach zabudowę, umożliwiając jej umiarkowany rozwój. Parametry dla jedynej nowej strefy (22SW) ustalono na podstawie obecnie realizowanego przedsięwzięcia, w oparciu o wydane pozwolenie na budowę budynków w ramach SIM. Strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową wielorodzinną zostały wyznaczone w oparciu o istniejącą zabudowę oraz tereny przeznaczone na takie funkcje w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Wyznaczono jedną nową strefę SW w miejscowości Czernikowo, przy granicy z obowiązującym planem miejscowym. Rozmieszczenie stref SW w przestrzeni gminy jest rozproszone, jednak ich największe zagęszczenie występuje w miejscowości gminnej – Czernikowie.

Strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną.

Wyznaczono 542 strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową jednorodziną. Uwzględniając uwarunkowania środowiskowe, w szczególności położenie w sąsiedztwie jezior i lasów, a także charakter istniejącej zabudowy, dla części terenów dopuszczono przeznaczenie dodatkowe jako teren zabudowy lotniskowej lub rekreacji indywidualnej. Zgodnie ze stanem istniejącym oraz bezpośrednim sąsiedztwem, dopuszczono też w części terenów zieleń naturalną oraz lasy i wody. Wyznaczone tereny charakteryzują się zróżnicowaną gęstością zabudowy, co

znajduje odzwierciedlenie w przyjętych wskaźnikach maksymalnej nadziemnej intensywności zabudowy (wartości od 0,1 do 1,5), maksymalnym udziale powierzchni zabudowy (wartości od 20% do 55%) oraz maksymalnej wysokości zabudowy (wartości od 9,0 m do 13,0 m). Przy wyznaczaniu wskaźników minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej, starano się zapewnić jak największy udział terenów zielonych, jednak w zestawieniu z istniejącą zabudową również te wartości okazały się bardzo zróżnicowane (wartości od minimalnych dopuszczonych rozporządzeniem 30% do 60%). Najwyższe wartości nadziemnej intensywności zabudowy (równe i przekraczające 1,0) określono dla części obszarów objętych obowiązującymi planami miejscowymi, zgodnie z ich ustaleniami, a także dla niektórych terenów w miejscowości Mazowsze, która odznacza się zwartą zabudową i dla dwóch stref położonych przy drodze krajowej, ze względu na występującą tam obecnie zabudowę. Tereny te charakteryzują się również najwyższą gęstością zabudowy, wyrażoną w najwyższych wartościach udziału powierzchni zabudowy. Wysokość zabudowy dla większości stref ustalono jako 9- 10 m, w celu umożliwienia realizacji dwóch pełnych kondygnacji nadziemnych. Wyższe wartości wynikają z wysokości istniejących budynków ustaleń obowiązujących planów miejscowych i zostały ustalone dla stref w środkowym pasie gminy. Najmniejsze wartości minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej (30%) ustalono dla stref o najwyższym udziale powierzchni zabudowy i tych, gdzie istniejące utwardzenia terenu zajmują duży udział działek budowlanych. Strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową jednorodzinną zostały wyznaczone w oparciu o istniejącą zabudowę oraz tereny przeznaczone na takie funkcje w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Wyznaczono dwie nowe strefy SJ – w centrum miejscowości Mazowsze oraz Witowąż. Parametry dla tych stref przyjęto zgodnie z parametrami stref je otaczających, co odpowiada przeciętnym wartościom przyjętym w przeważającej części gminy. Rozmieszczenie stref SJ w przestrzeni gminy jest rozproszone. Ich główna koncentracja znajduje się w miejscowości Czernikowo, co wynika z obowiązujących planów miejscowych. Strefy te występują znacznie gęściej w północnej części gminy. W części południowej, stanowiącej przede wszystkim lasy, strefy SJ występują w znacznym rozproszeniu i w niewielkiej ilości.

Strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową.

Wyznaczono 464 strefy wielofunkcyjne z zabudową zagrodową. Jest to głównie rozproszona zabudowa zagrodowa występująca przede wszystkim w północnej części gminy, z pominięciem obszaru miejscowości Czernikowo. W części południowej występują tylko pojedyncze zagrody objęte strefami SZ. Strefy te obejmuje wyłącznie istniejące zagrody rolnicze oraz jeden teren wskazany na ten cel w obowiązującym planie miejscowym. Ich rozmieszczenie w północnej części gminy jest rozproszone i nie sposób na ich podstawie wyodrębnić centra miejscowości. Ze względu na stan zachowania oraz lokalizację niektórych zagród, a także znaczne powierzchnie niektórych użytków, profil dodatkowy niektórych stref dopuszcza teren rolnictwa z zakazem zabudowy. Zgodnie ze stanem faktycznym, a także uwzględniając lokalizację, w tym

przede wszystkim dostęp komunikacyjny, dla części zagród dopuszczono teren usług, umożliwiając prowadzenie zarówno usług związanych z rolnictwem, jak i pozarolniczej działalności gospodarczej. Biorąc pod uwagę stan istniejący oraz bezpośrednie sąsiedztwo, dopuszczono też w części terenów, w tym w większości zagród w południowej części gminy, zieleń naturalną oraz lasy. Tereny strefy SZ charakteryzują się stosunkowo dużymi powierzchniami, które poza zabudowaniami gospodarstwa rolnego muszą obejmować również podwórza, na których lokalizowane są obiekty gospodarstwa rolnego, w tym budowle rolnicze, np. zbiorniki, płyty, silosy, a także place manewrowe dla sprzętów rolniczych i inne elementy niezbędne do prowadzenia gospodarstwa rolnego, a nie stanowiące zabudowy, z drugiej jednak strony obejmują nie tylko budynek mieszkalny z ewentualnym niewielkim towarzyszącym budynkiem gospodarczym lub garażowymi, jak w przypadku zabudowy mieszkaniowej, lecz całą gamę budynków o różnych powierzchniach, związanych z prowadzonym gospodarstwem (budynki gospodarcze, inwentarskie, garażowe itd.). Dla zdecydowanej większości stref ustalono wskaźnik nadziemnej intensywności zabudowie na poziomie 0,6. Tylko dla kilku stref SZ wskaźnik ten jest inny – dla czterech wyższy (0,7-1,5) i dla jednej niższy (0,5) niż 0,6. Na tym tle wyraźnie wyróżnia się strefa wskazana w oparciu o obowiązujący plan miejscowy, gdzie w ślad za ustalonymi tam parametrami, wskaźnik nadziemnej intensywności zabudowy ustalono jako 1,5. Niższe parametry wyznaczono dla strefy SZ znajdującej się w granicach zabytkowego założenia dworsko-parkowego. Podobnymi tendencjami charakteryzuje się maksymalny wskaźnik udziału powierzchni zabudowy, który dla większości stref SZ przyjęto jako 30%. Wskaźnik ten osiąga niższą wartość (25%) dla strefy w granicach zabytkowego założenia dworsko-parkowego i wyższe (35%-50%) dla stref o najwyższej intensywności. Maksymalną wysokość zabudowy, ze względu na uwarunkowania technologiczne przyjęto dla znacznej większości stref na poziomie 12 m. Wyjątek jako wartość najmniejsza stanowią dwie strefy w granicach założenia dworsko-parkowego - 11 m, natomiast jako największa - 20 m – dla strefy w granicach planu miejscowego, zgodnie z ustaleniami tego planu. Wskaźnik minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej wynosi od 20% do 60%. Wartości wyższe dotyczą terenów w granicach zabytkowego założenia dworsko-parkowego i terenu w bezpośrednim sąsiedztwie jeziora. W gminie nie wyznaczono nowych stref z zabudową zagrodową.

Strefa usługowa.

Wyznaczono 48 stref usługowych. Dla części spośród stref SU dopuszczono lokalizację składów i magazynów, co jest zgodne z dotychczasowym użytkowaniem oraz dotyczy terenów obecnie nie użytkowanych, opuszczonych, na których zlokalizowane są pustostany, a ich lokalizacja i sąsiedztwo nie wyklucza takiej funkcji. Profil dodatkowy w postaci zieleni naturalnej dopuszczono ze względu na występujące uwarunkowania środowiskowe, w tym w obrębie stref związanych z usługami społecznymi. Ze względu na występowanie w terenach przyległych lasu, profil ten dopuszczono w 2 strefach planistycznych, natomiast tylko w jednej dopuszczono teren

wód. Dla wyznaczonych stref usługowych przyjęto zróżnicowane parametry w zależności od obecnego zagospodarowania i zabudowy, planowanego przeznaczenia i charakteru oraz sąsiedztwa i występujących uwarunkowań. Wartości maksymalnej nadziemnej intensywności zabudowy mieszczą się w przedziale od 0,1 do 1,1 i odpowiadają terenom o najwyższym maksymalnym udziale powierzchni zabudowy (wartości od 5% do 55%). Najbardziej zróżnicowana jest natomiast maksymalna dopuszczalna wysokość zabudowy, którą ustalono od 6,0 m (zgodnie z ustaleniami obowiązującego planu miejscowego) do 40,0 m (wysokości przekraczające 20 m ustalono dla obiektów stanowiących dominanty wysokościowe – kościoły; 15 m - szkoły). Ze względu na pełnione funkcje publiczne i konieczność realizacji np. parkingów i utwardzeń umożliwiających poruszanie się osób niepełnosprawnych, minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej przyjęto dla wielu terenów na minimalnym poziomie z rozporządzenia (30%), przy czym dla dwóch terenów wartości te były nawet niższe (25%) ze względu na ustalenia obowiązującego planu miejscowego, natomiast dla terenów o dopuszczonym niskim udziale powierzchni zabudowy wskaźniki te osiągają nawet 70%. W strukturze gminy strefy usługowe wyznaczono dla istniejących obiektów - w granicach ich występowania, poszerzając, celem umożliwienia realizacji podobnych funkcji w bezpośrednim sąsiedztwie oraz jako nowe strefy w oparciu o analizę zapotrzebowania. Rozmieszczenie stref usługowych w przestrzeni gminy jest rozporoszone, jednak na jego podstawie często możliwe jest wskazanie centrów miejscowości, a w miejscowości gminnej występuje ich wyraźne zagęszczenie.

Strefa gospodarcza.

Wyznaczono 12 stref gospodarczych. Dla wszystkich dopuszczono realizację usług, a dla dwóch, ze względu na lokalizację, również teren zieleni naturalnej. Połowa spośród wyznaczonych stref wynika z ustaleń obowiązujących planów miejscowych i mieści się w granicach miejscowości Czernikowo. Wyznaczone tereny charakteryzują się zróżnicowaną gęstością zabudowy, co znajduje odzwierciedlenie w przyjętych wskaźnikach. Najwyższe wartości ustalono dla terenów objętych miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego. Wartości wskaźnika maksymalnej nadziemnej intensywności zabudowy mieszczą się w przedziale od 0,4 do 1,5, natomiast maksymalnego udziału powierzchni zabudowy od 20% do 60%. Maksymalne dopuszczalne wysokości zabudowy nie są mocno zróżnicowane i mieszczą się w przedziale od 9 m do 13 m, przy czym najniższą wartość ustalono wyłącznie dla jednego terenu, ze względu na istniejącą zabudowę i sąsiedztwo jeziora oraz założenia dworsko-parkowego ujętego w ewidencji zabytków. Dla wszystkich pozostałych stref przyjęto maksymalne wysokości na poziomie 12 m i 13 m. Ze względu na pełnione funkcje i konieczność realizacji np. parkingów i utwardzeń umożliwiających komunikację oraz ewentualnych placów magazynowo-składowych, minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej dla wszystkich stref nie jest zbyt wysoki i mieści się w przedziale od 20% do 40%.

Strefa produkcji rolniczej

Wyznaczono 11 stref produkcji rolniczej. Jako, że grunty te służą rolnictwu, we wszystkich strefach dopuszczono profil dodatkowy jako teren rolnictwa z zakazem zabudowy, umożliwiając przyszłą zmianę kierunku produkcji rolnej. W przypadku większości stref znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie istniejącej zabudowy oraz obszarów o wysokich walorach krajobrazowych (jezior, terenów zadrzewionych) dopuszczono również teren zieleni urządzonej i naturalnej, mające za zadanie stworzenie bariery przed ewentualnym oddziaływaniem obiektów w strefach. W przypadku dwóch stref obejmujących tereny związane z akwakulturą i obsługą rybactwa (stawy hodowlane) dopuszczono również teren lasu i wód, co jest naturalnie związane z zagospodarowaniem tych terenów i ich bezpośredniego sąsiedztwa. Dla nowych stref SR, których wyznaczenie wynika ze złożonego wniosku oraz jednej ze stref otoczonej polami uprawnymi, poprzez profil dodatkowy umożliwiono realizację elektrowni słonecznych, co jest uzasadnione przeznaczeniem otaczających je stref otwartych dopuszczających tego typu inwestycje. Wyznaczone strefy SR wynikają zarówno z funkcji istniejącej zabudowy, jak i planowanych i będących w trakcie realizacji obiektów. Gęstość zabudowy stref SR jest zbliżona do gęstości określonej w strefach wielofunkcyjnych z zabudową zagrodową. Wskaźnik maksymalnej nadziemnej intensywności zabudowy mieści się w przedziale od 0,1 (w przypadku stref obejmujących stawy hodowlane) do 1,0 (dla strefy obejmującej będące w trakcie realizacji przedsięwzięcie, dla którego wydano pozwolenie na budowę), natomiast maksymalny udział powierzchni zabudowy ustalono od 5% (stawy hodowlane) do 60% (strefa obejmująca uprawę roślinną pod szklarniami). W większości stref ustalono jednak maksymalną nadziemną intensywność zabudowy jako 0,6, a udział powierzchni zabudowy jako 30%. Maksymalne wysokości zabudowy związane są z wymaganiami technologicznymi budynków i ustalono je w przedziale od 8 m do 15 m. Biorąc pod uwagę pełnione funkcje, wartości wskaźników minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej ustalono dla większości stref SR na poziomie 30%-40%, z wyjątkiem stref obejmujących stawy hodowlane i tereny przyległe, gdzie udział ten ustalono na wysokim poziomie 70%-90%.

Strefa infrastrukturalna.

Wyznaczono 15 stref infrastrukturalnych. Mimo, iż teren infrastruktury technicznej znajduje się w profilu podstawowym każdej ze stref, wyznacza się je dla terenów o większych powierzchniach i obiektów o kluczowym znaczeniu. W celu umożliwienia przysłonięcia obiektów infrastrukturalnych, by nie wpływały negatywnie na krajobraz oraz odizolowania ich dla ograniczenia negatywnego oddziaływania, w większości terenów, jako profil dodatkowy dopuszczono teren zieleni urządzonej (za wyjątkiem 2 stref wynikających z planu miejscowego, które nie przewidują takiego przeznaczenia), a dla części również zieleni naturalnej. Dla największej ze stref, obejmującej punkt selektywnej zbiórki odpadów, dopuszczono w profilu dodatkowym realizację usług oraz produkcji. Jedynym obligatoryjnie ustalonym parametrem

zabudowy i zagospodarowania terenu jest minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej. Pozostałe wskaźniki są fakultatywne, jednak w celu uporządkowania zabudowy i ochrony terenów przyległych, zdecydowano się je określić dla większości stref. Wyjątek stanowią strefy obejmujące słupy anten telekomunikacyjnych, których realizacja jest dopuszczona przepisami odrębnymi. Gęstość zabudowy stref SI nie jest mocno zróżnicowana. Maksymalną nadziemną intensywność zabudowy ustalono w przedziale od 0,1 do 0,3. Maksymalny udział powierzchni zabudowy ustalono od 10% do 30%. Parametry dla ponad połowy stref SI ustalono w oparciu o zapisy obowiązujących planów miejscowych, a w przypadku pozostałych w oparciu o istniejącą zabudowę i zagospodarowanie, z uwzględnieniem ewentualnej rozbudowy. Biorąc pod uwagę pełnione funkcje, wartości wskaźników minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej ustalono dla części stref SI jako minimalną wartość wskazaną w rozporządzeniu tj. 20%, dla większości stref jako 30%, a tam, gdzie było to możliwe ze względu na istniejące zagospodarowanie i charakter terenów, nawet jako 50% i 70%.

Strefa zieleni i rekreacji.

Wyznaczono 50 stref zieleni i rekreacji. Dopuszczone profile dodatkowe stref są zróżnicowane ze względu na pełnione w strukturze gminy funkcje. W większości stref dopuszczono w profilu dodatkowym teren usług sportu i rekreacji, jako przeznaczenie ściśle związane z użytkowym funkcjonowaniem tych stref. Przeznaczenia tego nie dopuszczono w terenie objętym planem miejscowym, w których funkcje terenów nie przewidywały takiego przeznaczenia oraz w dwóch obszarach historycznych założeń parkowych. Niemalże połowa stref SN, obejmujących m. in. gminne tereny wypoczynkowe w postaci boisk, poprzez profil dodatkowy dopuszcza tereny usług kultury i rozrywki. W wielu strefach, przede wszystkim obejmujących gminne tereny wypoczynkowo-sportowe, w otoczeniu jezior i w sąsiedztwie budynków usług społecznych takich jak np. świetlice wiejskie, dopuszczono również tereny usług kultury i rozrywki. W kilku strefach, w szczególności nad jeziorami, w pobliżu istniejących i planowanych plaż, dopuszczono również tereny handlu detalicznego i tereny gastronomii. W strefach tych, a także kilku strefach o wysokich walorach krajobrazowych dopuszczono również usługi turystyki. W dwóch terenach w południowej części gminy, ubogiej w tereny usługowe oraz jednym w granicach założenia parkowego, dopuszczono usługi edukacji, w 2 spośród tych stref dopuszczono też teren usług zdrowia i pomocy społecznej. Większość stref SN wiąże się z występowaniem roślinności, zatem w profilu dodatkowym części z nich, w zależności od faktycznego użytkowania i charakterystyki, a także bezpośredniego sąsiedztwa, dopuszczono teren zieleni naturalnej i lasu. Jedynym obligatoryjnie ustalonym parametrem zabudowy i zagospodarowania terenu jest minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej. Pozostałe wskaźniki są fakultatywne, jednak wyznaczono je w większości terenów w celu uporządkowania zabudowy, ochrony terenów sąsiednich i utrzymania charakteru terenów jako przeważającej funkcji zieleni i rekreacji. Parametry intensywności zabudowy i wysokości nie zostały wskazane

dla 2 stref wyznaczonych na podstawie obowiązujących planów miejscowych, które nie przewidywały lokalizacji jakiejkolwiek zabudowy oraz obszarów zabytkowych założeń parkowych, zatem realizacja zabudowy jest dodatkowo ograniczona. Dla dwóch stref objętych ochroną konserwatorską nie wskazano również maksymalnego udziału powierzchni zabudowy, natomiast dla trzeciego historycznego założenia parkowego parametry takie jak intensywność zabudowy, wysokość zabudowy oraz wskaźnik powierzchni zabudowy ustalono na poziomie 0. Dla pozostałych terenów wskaźniki gęstości zabudowy ustalono na stosunkowo niskim poziomie. Wartości maksymalnej nadziemnej intensywności zabudowy mieszczą się w przedziale od 0 do 0,4, natomiast udział powierzchni zabudowy ustalono od 0% do 20%, przy czym dla większości terenów przyjęto 10%. Maksymalną dopuszczalną wysokość zabudowy ustalono od 0 m do 9,0 m. Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej wynikający z rozporządzenia dla stref SN wynosi 50%, jednak dla większości stref zdecydowano o ustaleniu większego udziału (70%-80%), nawet do 90% (wskaźnik wynikający z ustaleń planu miejscowego). Wyznaczone strefy SN obejmują różnorodne tereny zielone oraz obszary przeznaczone na sport, rekreację i szeroko pojęty wypoczynek. Istnienie wskazanych stref służy ochronie zieleni i przyczynia się do harmonijnego rozwoju przestrzennego, z uwzględnieniem potrzeb ekologicznych i społecznych.

Strefa cmentarzy.

Wyznaczono 7 stref cmentarzy. Obejmują one zarówno istniejące i funkcjonujące cmentarze, jak i cmentarze zabytkowe - nieczynne. Ze względu na charakter zagospodarowania, we wszystkich strefach obejmujących zabytkowe cmentarze dopuszczono w profilu dodatkowym teren zieleni naturalnej, a w niektórych również teren lasu, co pozwoli chronić występujący tam starodrzew. Dla obu czynnych cmentarzy oraz terenów przeznaczonych pod ich poszerzenie dopuszczono teren usług kultu religijnego oraz handlu detalicznego, umożliwiając realizację obiektów związanych z funkcją podstawową, a także kwiaciarni, niewielkich sklepów ze zniczami itp. Jedynym obligatoryjnie ustalonym parametrem zabudowy i zagospodarowania terenu jest minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej. Dla wszystkich terenów nieczynnych cmentarzy ustalono go na poziomie 90%. Dla cmentarzy funkcjonujących wskaźniki te nieco się różnią. W przypadku cmentarza w Mazowszu ustalono minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej jako 50%, tj. na możliwie wysokim poziomie przy jednoczesnym dopuszczeniu realizacji niezbędnych budynków, obiektów i utwardzeń. W przypadku cmentarza w Czernikowie ustalone parametry wynikają z obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, gdzie minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej wynosi 30%. Pozostałe wskaźniki są fakultatywne, jednak w celu uporządkowania zabudowy, zdecydowano się je określić dla cmentarzy dopuszczających usługi kultu religijnego i handlu detalicznego. Gęstość zabudowy stref SC jest niewielka. Maksymalny udział powierzchni zabudowy ustalono jako 1% (wynika z obowiązującego planu miejscowego) i jako 5%. Maksymalna intensywność zabudowy dla cmentarza w Czernikowie nie została określona w ślad

za obowiązującym planem miejscowym, natomiast dla cmentarza w Mazowszu ustalono ją na możliwie niskim poziomie, tj. jako 0,1. Na cmentarzu w Mazowszu zlokalizowany jest niewielki budynek kaplicy, natomiast na cmentarzu w Czernikowie nie występuje zabudowa. W celu umożliwienia jej realizacji z zachowaniem zasad ładu przestrzennego i wkomponowania w najbliższe otoczenie, maksymalne dopuszczalne wysokości ustalono jako 9 m dla cmentarza w Mazowszu i 6 m (wartość wynikająca z obowiązującego planu miejscowego) dla cmentarza w Czernikowie.

Strefa górnictwa.

Wyznaczono jedną strefę górnictwa. Obejmuje ona teren złoża kopalin. W celu umożliwienia późniejszej rekultywacji dopuszczono też w profilu dodatkowym teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód. Ustalenie wszystkich parametrów zabudowy i zagospodarowania terenu jest dla stref SG fakultatywne, zatem ze względu na charakter strefy i jej możliwe zagospodarowanie, parametrów tych nie ustalono. Dla terenów górniczych i zasad ich zagospodarowania obowiązują przepisy odrębne, które mają na celu pogodzenie interesów gospodarczych z ochroną środowiska i minimalizowaniem negatywnego wpływu na sąsiednie obszary. Na wydobycie surowców wydaje się koncesję, która uwzględnia również konieczność rekultywacji terenów po zakończeniu eksploatacji, co pozwala na ich przekształcenie na inne cele.

Strefa otwarta.

Wyznaczono 38 stref otwartych. Obejmują one tereny o szczególnym znaczeniu przyrodniczym, ekologicznym i funkcjonalnym, które w znacznej części pozostają niezabudowane i służą ochronie środowiska, rolnictwu, leśnictwu, rekreacji oraz infrastrukturze technicznej i komunikacji. W niemalże wszystkich strefach SO dopuszczono w profilu dodatkowym teren zieleni urządzonej, celem umożliwienia realizacji niewielkich parków wiejskich lub skwerów bądź adaptację nieużytków i zieleni śródpolnej lub fragmentów lasów dla potrzeb mieszkańców. Wyjątek stanowi strefa obejmująca Wisłę i tereny przyległe. Teren ten posiada szereg uwarunkowań, uniemożliwiających i utrudniających realizację inwestycji. W strefach otwartych w północnej części gminy, tj. poza zasięgiem lasów, dopuszczono obiekty odnawialnych źródeł energii w postaci terenów elektrowni słonecznych. Ponadto w dwóch strefach, w których znajdują się istniejące elektrownie wiatrowe, dopuszczono w ich profilach dodatkowych takie przeznaczenie. Ustalenie wszystkich parametrów zabudowy i zagospodarowania terenu jest dla stref SO fakultatywne, zatem ze względu na charakter stref i ich zagospodarowania, parametrów tych zasadniczo nie ustalono. Wyjątek stanowi jedyna strefa SO wyznaczona w zasięgu obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, która zakłada dalsze funkcjonowanie farmy fotowoltaicznej oraz jedna ze stref obejmująca istniejące wiatraki. Parametry dla strefy objętej planem miejscowym ustalono zgodnie z zapisami tego planu,

natomiast dla strefy wiatrakowej ograniczono maksymalną wysokość. Biorąc pod uwagę istniejące zagospodarowanie, wśród stref otwartych w gminie Czernikowo można wyróżnić strefy rolne na północy gminy i strefy leśne na południu. Utrzymanie tych obszarów w ich obecnym stanie jest kluczowe dla ochrony zasobów przyrodniczych. Lasy są istotnym elementem struktury krajobrazowej, odgrywając rolę w zachowaniu bioróżnorodności, ochronie gleb oraz regulacji klimatu, natomiast pola uprawne stanowią ważny zasób gospodarczo-przyrodniczy. W strefach tych obowiązuje ochrona przyrody, a zabudowa jest w znacznej mierze ograniczona, aby chronić ekosystemy przed degradacją oraz zachować naturalne procesy ekologiczne. Nie wyklucza to jednak realizacji obiektów nierozzerwalnie związanych z profilem stref, tj. np. obiektów budowlanych związanych z szeroko rozumianą gospodarką rolną, leśną i ochroną środowiska.

Strefa komunikacyjna.

Wyznaczono 28 stref komunikacyjnych. Obejmują one drogi o największym znaczeniu dla gminy, tj. drogi publiczne krajowe, wojewódzkie i powiatowe oraz niektóre publiczne drogi gminne, których przebieg, funkcja i parametry umożliwiają zaliczenie do dróg klasy zbiorczej lub wyższej. Jako strefę SK zaliczono również linię kolejową wraz z terenem kolejowym i dworzec kolejowy. W zakresie profilu dodatkowego w większości stref komunikacyjnych dopuszczono teren drogi zbiorczej. Wyjątek stanowi strefa obejmująca linię kolejową, dworzec oraz niewielka strefa, dla której obowiązujący plan miejscowy określa funkcję terenu obsługi pasażerów. Dla tej strefy, a także strefy obejmującej drogę krajową dopuszczono teren zieleni urządzonej. Dla strefy obejmującej drogę krajową dopuszczono również teren zieleni naturalnej. Strefa ta, w szczególności poza terenem zwartej zabudowy, poza samym pasem drogowym obejmuje również stosunkowo szeroki teren po obu stronach drogi, co umożliwia realizację pasa zieleni izolacyjnej w postaci zieleni urządzonej lub naturalnej, minimalizującego negatywne oddziaływanie drogi o dużym natężeniu ruchu. Dla strefy obejmującej linię kolejową, ze względu na szczególne przepisy odrębne dotyczące linii kolejowych, nie ustalono żadnego przeznaczenia dodatkowego, natomiast dla strefy obejmującej budynek dworca kolejowego dopuszczono w profilu dodatkowym usługi handlu detalicznego, gastronomii i turystyki w celu umożliwienia pełnego zaspokojenia potrzeb podróżnych w miejscu stanowiącym obiekt obsługi pasażerów. Ustalenie wszystkich parametrów zabudowy i zagospodarowania terenu jest dla stref SK fakultatywne, zatem ze względu na charakter stref i ich zagospodarowania, parametrów tych w większości nie ustalono. Wyjątek stanowi strefa obejmująca dworzec kolejowy oraz wskazany w planie miejscowym teren obsługi pasażerów, dla których parametry zostały określone na podstawie tych wskazanych w obowiązującym planie miejscowym.

Zmiany zachodzące w środowisku gminy Czernikowo są typowe dla gminy wiejskiej położonej w niedalekiej odległości od ośrodka wojewódzkiego - Torunia. Zmiany te polegają na postępującej urbanizacji tj. wypełnianiu luk w zabudowie, zajmowaniu pod zabudowę terenów

dotychczas stanowiących powierzchnię aktywną przyrodniczo oraz na przekształcaniu części terenów użytkowanych rolniczo w przestrzeń zurbanizowaną. Zmiany takie obejmują zdjęcie pokrywy glebowej i roślinnej na potrzeby budowy dróg, rozbudowy infrastruktury i wprowadzenia obiektów kubaturowych (zabudowa mieszkaniowa, usługowa - w tym handlowa oraz produkcyjna). Przekształcenia tego typu mają charakter nieodwracalny. Najcenniejsze elementy środowiska związane z terenami leśnymi, terenami zadrzewień i parkami pozostają poza presją urbanistyczną.

Realizacja ustaleń projektu planu ogólnego gminy Czernikowo nie spowoduje znaczących przekształceń w jej dotychczasowej strukturze funkcjonalno-przestrzennej. Proporcje między udziałem w przestrzeni elementów przyrodniczych i form antropogenicznych użytkowania i zagospodarowania określają ogólne warunki ekologiczne danej jednostki przestrzennej – strefy. W sytuacji znaczącej presji na środowisko przyrodnicze istotne jest kształtowanie przestrzeni uwzględniające zachowanie i pielęgnowanie względnie naturalnych systemów przyrodniczych. W mozaice z układami antropogenicznymi (w układzie: tereny zabudowane, tereny użytkowane rolniczo, teren leśne, wody powierzchniowe, zieleń urządzona, zieleń naturalna) istnienie stabilnych ekosystemów osłabia wpływ czynników szkodliwych, umożliwia zachowanie różnorodności gatunkowej i potencjału siedlisk, migrację zwierząt i rozprzestrzenianie roślin. Racjonalne użytkowanie zasobów naturalnych i zachowanie warunków do ich odtworzenia, a przy tym zapewnienie społeczeństwu bezpieczeństwa ekologicznego wpisuje się w zasadę zrównoważonego rozwoju, którą projekt planu ogólnego uwzględnia w gospodarowaniu przestrzenią, poprzez wyznaczenie stref planistycznych i wyznaczenie obszaru uzupełnienia zabudowy.

Strefy planistyczne na obszarze gminy Czernikowo zostały wyznaczone zgodnie z uwzględnieniem obowiązujących planów miejscowych i z uwzględnieniem uwarunkowań ekofizjograficznych.

SW – Strefy zostały wyznaczone w oparciu o istniejącą zabudowę oraz tereny przeznaczone na takie funkcje w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Ich rozmieszczenie w przestrzeni gminy jest rozproszone, jednak najwięcej stref SW występuje w obszarze ośrodka gminnego – Czernikowa. Wyznaczono jedną nową strefę SW w Czernikowie.

SJ – Strefy zostały wyznaczone w oparciu o istniejącą zabudowę oraz tereny przeznaczone na takie funkcje w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Ich rozmieszczenie w przestrzeni gminy jest zróżnicowane, występują głównie w jej północnej części, a w rozproszeniu w części południowej. Można dostrzec koncentracje tych stref w Czernikowie. Wyznaczono dwie nowe strefy SJ – w Mazowszu i Witoważu.

SZ – Strefy są zlokalizowane wyłącznie w ramach funkcjonującej zabudowy zagrodowej na obszarze uzupełnienia zabudowy. W gminie nie wyznaczono nowych stref z zabudową

zagrodową.

SU – W strukturze gminy strefy usługowe wyznaczono dla istniejących obiektów - w granicach ich występowania oraz jako nowe zgodnie w planami miejscowymi. Rozmieszczenie stref usługowych w przestrzeni gminy jest rozporoszone, jednak występują głównie w centrach wsi. Wyraźne zagęszczenie stref SU występuje we wsi gminnej.

SP – Są to obszary z najwyższymi wartościami wskaźników związanych z gęstością zabudowy odznaczają się strefy w granicach obowiązujących planów miejscowych, a przyjęte wskaźniki wynikają z ustaleń tych planów. Dla tych stref dopuszczono w profilu dodatkowym tereny usług.

SR – Są to obszary o zróżnicowanej gęstości zabudowy, obejmujące istniejące budynki produkcji rolnej, tereny przewidziane pod przyszłą zabudowę w planach miejscowych, jak i planowanych i będących w trakcie realizacji obiektów.

SI – Obszary te cechują się zróżnicowaną gęstością zabudowy i obejmują jedynie istniejące tereny, na których znajdują się kluczowe obiekty infrastruktury technicznej, takie jak instalacje energetyczne, kanalizacyjne związane z utrzymaniem funkcjonowania gminy.

Zmiany funkcjonalne i przestrzenne na terenie gminy Czernikowo które powstaną w wyniku uchwalenia planu ogólnego gminy są ukierunkowaniem i utrwaleniem postępujących procesów rozwojowych. Wyznaczone strefy planistyczne w większości nawiązują do już istniejącej zabudowy oraz do ustaleń obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Wzięto pod uwagę, że plan ogólny gminy jest aktem prawa miejscowego, lecz nie stanowi podstawy prawnej do wydawania pozwoleń na budowę. Jest on uwzględniany przy sporządzaniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz stanowi podstawę prawną do możliwości wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Podstawą określenia potencjalnych zagrożeń i konfliktów, jakie może spowodować realizacja projektu planu ogólnego gminy, w szczególności zasięgi przestrzenne poszczególnych stref planistycznych, ustalone dla nich gminne standardy urbanistyczne, zasięg przestrzenny obszaru uzupełnienia zabudowy, była wnikliwa analiza i ocena projektowanego dokumentu poparta oceną dokonaną podczas wizji terenowych oraz analiza wniosków wynikających z opracowania ekofizjograficznego wykonanego wyprzedzająco na potrzeby projektu planu ogólnego. Ocena wykazała, że w wyniku realizacji projektu planu ogólnego nie nastąpią znaczące negatywne zmiany i przekształcenia w stosunku do stanu istniejącego.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r., poz. 1112 ze zm.) przedmiotem oceny były następujące elementy środowiska: różnorodność biologiczna, ludzie, zwierzęta, rośliny, woda, powietrze, powierzchnia ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki i dobra materialne, z

uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

W ocenie zastosowano trzy stopnie zagrożenia, jakie mogą wywrzeć proponowane zmiany przeznaczenia terenów na poszczególne komponenty środowiska: małe (1), średnie (2) i znaczące (3). W wyniku realizacji projektu planu ogólnego może też nastąpić poprawa warunków środowiska (+) lub w wyniku braku oddziaływania warunki pozostają bez zmian (0).

Pod pojęciem zagrożenie małe rozumieć należy typowe zmiany i przekształcenia danego komponentu środowiska o niewielkich walorach, a także jakie spowoduje realizacja planu ogólnego w terenie już w pewnym stopniu zainwestowanym lub przewidzianym do zainwestowania w obowiązującym dokumencie.

Jako zagrożenie średnie związane jest z przekształceniem poszczególnych komponentów o średnich walorach, jakie spowoduje realizacja planu ogólnego w terenie niezainwestowanym lub zainwestowanym w niewielkim stopniu. Zmiany te wiązać się będą z budową obiektów kubaturowych i infrastruktury, bądź z funkcjonowaniem inwestycji mogących w odczuwalny sposób negatywnie wpływać na środowisko i życie ludzi.

Zagrożenie znaczące wiązać się będzie z radykalnymi zmianami i przekształceniami poszczególnych komponentów środowiska o dużych walorach, a związanych z budową obiektów i infrastruktury, bądź z funkcjonowaniem inwestycji mogących w znaczący sposób negatywnie wpływać na środowisko.

Poprawa warunków środowiska wiązać się będzie z sytuacjami, gdzie wprowadzone regulacje sprzyjają bądź poprawiają dotychczasowe uwarunkowania i zapewniają ochronę jego walorów.

Warunki pozostają bez zmian w sytuacjach, gdy regulacje zawarte w projekcie planu ogólnego nie mają wpływu na elementy środowiska lub gdy są zgodne z dotychczasowymi zasadami i sposobami zagospodarowaniem terenu.

Ocenę przeprowadzono dla wyznaczonych stref planistycznych przy uwzględnieniu zasięgu przestrzennego obszaru uzupełnienia zabudowy. Zawierają ją poniższa tabela.

Symbole stref planistycznych	Elementy środowiska												
	Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
SW	0	1	+	0	1	1	1	1	1	0	1	0	+
SJ	0	1	+	0	1	1	1	1	1	0	1	0	+
SZ	0	0	0	0	0	1	1	1	1	0	1	0	+
SU	0	1	+	1	1	1	1	1	1	0	1	0	+
SP	0	1	0	1	1	1	2	1	1	0	1	0	+
SR	0	1	0	1	1	1	1	1	1	0	1	0	+
SI	0	0	0	0	0	1	1	1	1	0	1	0	+

SN	0	+	+	+	+	+	+	+	0	0	0	0	0
SC	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SG	0	0	0	0	0	1	1	1	1	0	0	0	0
1-5SO, 7-38SO	0	+	0	+	+	0	0	0	0	0	0	0	0
6SO	2	2	0	2	2	+	2	2	2	0	0	0	0
SK	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0

Analizując zanotowane w tabeli wyniki przeprowadzonej oceny wpływu realizacji planu ogólnego gminy Czernikowo na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego w obrębie wydzielonych stref planistycznych, należy stwierdzić, że nastąpi zróżnicowane oddziaływanie na środowisko przyrodnicze.

Z przeprowadzonej oceny wynika, że planowane wyznaczenie stref planistycznych i obszaru uzupełnienia zabudowy będą mieć negatywny wpływ tylko na część elementów środowiska. Analiza ocen poszczególnych oddziaływań pozwala stwierdzić, że w większości będą to zmiany w stopniu małym i ewentualnie średnim. Przewidywane zagrożenia w stopniu średnim zidentyfikowano tylko w strefie gospodarczej w odniesieniu do powietrza oraz w strefie otwartej 6SO w odniesieniu do kilku elementów środowiska. W kilku strefach przewiduje się poprawę oddziaływania na ludzi. W strefach zieleni i rekreacji oraz w strefach otwartych (poza 6SO) nastąpi poprawa stanu w zakresie kilku elementów środowiska.

We wszystkich strefach planistycznych stan pozostanie bez zmian w odniesieniu do klimatu i zabytków.

Realizacja projektu planu ogólnego gminy Czernikowo nie spowoduje zmiany oddziaływania na cele i przedmioty ochrony obszarów **Natura 2000**. Realizacja projektu planu nie wywoła zagrożeń dla chronionych gatunków roślin i zwierząt, dla ptaków i ich siedlisk oraz dla spójności obszarów Natura 2000, w szczególności na skutek wyznaczenia stref planistycznych na wszystkich trzech obszarach Natura 2000 (Dolina Dolnej Wisły, Włocławska Dolina Wisły, Nieszawska Dolina Wisły) w większości strefy otwartej SO. Obszar ma znaczenie przede wszystkim dla ochrony mozaiki siedlisk nadrzecznych, charakterystycznych dla doliny dużej rzeki nizinnej oraz fauny związanej z rzeką i środowiskami dna jej doliny. Ma znaczenie także dla ochrony lasów łągowych i siedlisk przyrodniczych, charakterystycznych dla doliny dużej rzeki nizinnej, oraz związanej z nią fauny

Zagrożeniami dla celów i przedmiotów ochrony obszarów Natura 2000 są m. in.: zmiana sposobów uprawy, intensywne koszenie, produkcja energii wiatrowej, usuwanie trawy pod grunty orne, zalesianie terenów otwartych, modyfikowanie funkcjonowania wód, melioracje i osuszanie. Spodziewać się natomiast należy zagrożeń takich jak: zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska, powódź, zasypywanie terenu, penetracja.

Na terenie obszarów Natura 2000 obowiązuje zakaz podejmowania działań mogących znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000. Dla terenów w granicach obszarów Natura 2000 wyznaczono rozległą przestrzennie strefę otwartą 6SO. Dla tej strefy w

profilu funkcjonalnym dodatkowym zapisano „teren elektrowni wodnej”.

W przypadku nie realizowania planowanego stopnia wodnego na wysokości wsi Siarzewo (gm. Raciążek) zachowany będzie dotychczasowy sposób użytkowania gruntów chroniący gatunki roślin i zwierząt oraz siedliska przyrodnicze. Tereny leśne, nieużytki i użytkowane rolniczo położone w granicach obszarów Natura 2000 nie będą zagrożone zmianą sposobu użytkowania. Tym samym użytkowanie terenów nie będzie prowadziło do pogarszania warunków bytowania chronionych gatunków roślin i zwierząt oraz do degradacji ich siedlisk, nie będzie kolidowało z wymogami ochrony siedlisk przyrodniczych oraz nie naruszy spójności sieci ekologicznej Natura 2000. W przypadku realizacji stopnia wodnego na Wiśle z elektrownią wodną nastąpią negatywne oddziaływania na siedliska przyrodnicze, faunę, florę, różnorodność biologiczną. Oddziaływania te były przedmiotem Raportu oddziaływania na środowisko dla przedmiotowej inwestycji, a warunki jej realizacji zostały ustalone w decyzji środowiskowej, która została uchylona.

W rejonie gminy Czernikowo nie występują miejsca zimowania nietoperzy, dla ochrony których zostałyby utworzone obszary Natura 2000.

W odniesieniu do **różnorodności biologicznej** projekt planu ogólnego nie wprowadza istotnych zmian, głównie ze względu na to, iż w zdecydowanej większości są to tereny przeznaczone pod zabudowę w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Dla poszczególnych stref określono minimalne udziały powierzchni biologicznie czynnej takie jak dla obowiązujących planów miejscowych. Na terenach gdzie plany miejscowe nie obowiązują, określono te udziały na poziomie nakazanym przez Rozporządzenie lub nawet na poziomie wyższym. Na przykład dla kilku stref SW na poziomie 50%, dla licznych stref SJ na poziomie 60%, dla strefy 16SU na poziomie 70%, dla stref 8SP i 9SP na poziomie 40%, przy minimalnym 30%. Dla niektórych stref z możliwością realizacji zabudowy określono profil dodatkowy w postaci terenów zieleni naturalnej, terenów zieleni urządzonej, terenów lasów, terenów wód. Zapewni to możliwość kształtowania różnorodności biologicznej.

Przyjęte w projekcie planu ogólnego wskaźniki maksymalnej intensywności zabudowy oraz maksymalnego udziału powierzchni zabudowy również zapewniają możliwości utrzymania bądź kształtowania różnorodności biologicznej w poszczególnych strefach.

Realizacja ustaleń projektu planu nie spowoduje znaczącej utraty różnorodności biologicznej, gdyż strefy z terenami już zabudowanymi są w większości ubogie pod tym względem.

Na obszarze gminy obszary siedlisk naturalnych lub zbliżonych do naturalnych zostały włączone do stref zieleni i rekreacji SN oraz do stref otwartych SO, co zapewni ich ochronę dzięki przeznaczeniu w planach miejscowych pod tereny zieleni naturalnej i tereny wód, co jest zapewnione w profilu podstawowym niektórych stref, bądź w profilu dodatkowym stref.

Skutki oddziaływania projektu planu na różnorodność biologiczną będą bezpośrednie, skumulowane i stałe.

Planowane zmiany, które będą mogły nastąpić w wyniku realizacji zagospodarowania zgodnego z planem ogólnym gminy Czernikowo nie powinny spowodować negatywnych oddziaływań na **ludzi**. Generalnie należy zauważyć, że wyznaczone strefy planistyczne nawiązują do już obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz do obecnego sposobu zagospodarowania terenów. W tych planach zapewniono rozwój nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową wielorodzinną i jednorodzinną, co zapewni warunki do zamieszkania przez ludzi na nowych atrakcyjnych funkcjonalnie i środowiskowo terenach.

Racjonalnie rozmieszczenie stref wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową i innych mogących potencjalnie kolidować z funkcją mieszkaniową (gospodarcza SP, produkcji rolniczej SR, infrastrukturalna SI, górnictwa SG) nie spowoduje zagrożeń dla warunków życia mieszkańców. Strefy te zostały rozmieszczone zgodnie z planami miejscowymi, z obecnym zagospodarowaniem i użytkowaniem terenów oraz zgodnie z uwarunkowaniami przyrodniczymi.

Możliwe przeznaczenie terenów pod zieleni i rekreację, pod różnego rodzaju usługi oraz pod strefę otwartą w porównaniu ze stanem istniejącym nie pogorszy jakości życia ludzi. Powstanie nowych obiektów produkcyjnych, usługowych, urządzeń rekreacyjnych i sportowych lub rewitalizacja terenów zieleni spowoduje powstanie nowej atrakcyjnej oferty usługowej dla mieszkańców gminy, stworzy nowe miejsca pracy, poprawi warunki do wypoczynku, odnowy sił witalnych i poprawy kondycji fizycznej.

Projekt planu ogólnego na całym obszarze gminy rozdziela tereny zabudowy mieszkaniowej (strefy SW i SJ) od terenów stref: gospodarczej SP, produkcji rolniczej SR, górnictwa SG. Jest to ustalenie istotne w kontekście jakości życia i ochrony zdrowia ludzi. Prewencyjnie takie ustalenia ograniczają do minimum ewentualne uciążliwości planowanej zabudowy na jakość życia ludzi. W strefach zieleni i rekreacji SN w profilu dodatkowym wielu stref ustalono: teren usług sportu i rekreacji, teren usług kultury i rozrywki, teren usług gastronomii, teren usług turystyki. Realizacja tego typu zainwestowania pozwoli na stworzenie nowej oferty turystyczno-rekreacyjnej dla mieszkańców i turystów.

Ponadto w celu minimalizacji negatywnych oddziaływań projekt planu ogranicza profil dodatkowy do nielicznych przeznaczeń, rezygnując najczęściej z dopuszczenia możliwości realizacji zainwestowania mogącego negatywnie oddziaływać na jakość życia i zdrowie ludzi np. terenu handlu wielkopowierzchniowego nie zapisano w strefach SW, terenu składów i magazynów w większości stref SU, terenu oraz terenu elektrowni słonecznej nie zapisano w żadnej strefie SU, terenu produkcji w większości stref SI. Tym samym nie wystąpią uciążliwości, które w dużym stopniu mogłyby negatywnie oddziaływać na funkcje mieszkaniowe, zieleni oraz możliwości rekreacji. Dla nielicznych stref SZ zapisano teren usług, co pozwoli na realizację zabudowy usługowej na terenach wiejskich. W strefach otwartych poza obszarami objętymi prawnymi

formami ochrony przyrody, dopuszczono obiekty odnawialnych źródeł energii, w szczególności tereny elektrowni wiatrowych i tereny elektrowni słonecznych. Nie będzie to jednak negatywnie oddziaływać będzie na jakość życia ludzi.

Skutki oddziaływania projektu planu na ludzi będą pośrednie, skumulowane i stałe.

Warunki egzystowania **fauny** w poszczególnych strefach planistycznych generalnie nie ulegną pogorszeniu w porównaniu z obecnym stanem zagospodarowania. Pod względem faunistycznym obszar gminy charakteryzuje się występowaniem głównie zespołów fauny związanej z siedliskami typowo antropogenicznymi na terenach wsi o wysokim stopniu urbanizacji. Tego typu fauna występuje w strefie gospodarczej, usługowej, a także wielofunkcyjnych. W tych strefach warunki bytowania fauny zmieniają się nieznacznie. Możliwe negatywne oddziaływania związane będą z ewentualną intensyfikacją zabudowy w tych strefach. Na terenach zieleni urządzonej fauna jest umiarkowanie zróżnicowana gatunkowo, ale z dominacją gatunków związanych z człowiekiem. Najbogatsze i najbardziej różnorodne pod względem faunistycznym tereny związane są z dnem doliny Wisły oraz kompleksem leśnym w południowej części gminy. Na tym obszarze gniazduje około 180 gatunków ptaków oraz występuje bardzo ważny teren zimowiskowy bielika. W okresie lęgowym obszar ten zasiedla nurogęś, ohar, rybitwa, białoczelna, rybitwa rzeczna, zimorodek, ostrzygojad. W okresie zimowym to szlak wędrówkowy gatunków: bielik, gągoł, nurogęś. Na terenach tych fauna jest bogata i bardziej zróżnicowana gatunkowo. Dlatego zostały one objęte głównie strefą otwartą. Warunki bytowania fauny nie ulegną więc istotnym zmianom. Fauna terenów leśnych jest najbardziej zróżnicowana gatunkowo, należą tu taksony zaliczane do gatunków łąkowych, bagiennych, leśnych lub polno-leśnych. Oddziaływanie na faunę w tych strefach, pod warunkiem nie realizowania stopnia wodnego na Wiśle, nie pogorszy się. Fauna otwartych terenów rolniczych w północnej części gminy, które znajdują się głównie w strefie otwartej i w strefie produkcji rolniczej jest typowa dla terenów upraw polowych. Zagospodarowanie terenów w tej strefie z dominacją rolniczej uprawy gruntów nie pogorszy warunków bytowania fauny i będzie oddziaływać negatywnie na skład gatunkowy.

Generalnie na obszarze gminy, poza doliną Wisły, nie występują gatunki szczególnie cenne i rzadkie. Na terenach leśnych i w dnach dolin oraz rynien polodowcowych występuje bogata fauna płazów, gadów, ptaków i ssaków. Oddziaływania na faunę będą negatywne w stopniu co najwyżej małym.

Skutki oddziaływania projektu planu na faunę będą pośrednie, skumulowane i stałe.

Planowane zmiany, które będą mogły nastąpić w wyniku realizacji zagospodarowania zgodnego z planem ogólnym gminy Czernikowo nie powinny spowodować negatywnych oddziaływań na **rośliny**. Generalnie należy zauważyć, że wyznaczone strefy planistyczne nawiązują do już istniejącego zagospodarowania i zainwestowania oraz do obowiązujących

planów miejscowych. Nie spowoduje to znaczących oddziaływań na rośliny, gdyż dla poszczególnych stref określono minimalne udziały powierzchni biologicznie czynnej wynikające z planów miejscowych. Na terenach gdzie plany miejscowe nie obowiązują, określono te udziały na poziomie nakazanym przez Rozporządzenie lub nawet na poziomie wyższym. Przyjęte w projekcie planu ogólnego wskaźniki maksymalnej intensywności zabudowy oraz maksymalnej powierzchni zabudowy również zapewniają możliwości utrzymania bądź kształtowania flory w poszczególnych strefach.

Na obszarze gminy tereny cenne pod względem florystycznym tj. tereny lasów, wód, zieleni urządzonej, zieleni naturalnej, podmokłości zostały włączone do stref: zieleni i rekreacji, otwartej, cmentarzy. Dzięki zapewnieniu udziału powierzchni biologicznie czynnej w planach miejscowych pod tereny zieleni naturalnej i terenu wód, oddziaływania na rośliny będą negatywne w stopniu co najwyżej małym. Jest to zapewnione w profilu podstawowym niektórych stref, bądź w ich profilu dodatkowym.

Dla terenów leśnych potencjalne zmiany w przeznaczeniu są minimalne. Nie przewiduje się, że w wyniku realizacji ustaleń planu ogólnego poprzez plany miejscowe nastąpią ubytki powierzchni leśnych, co jest korzystnym rozwiązaniem z perspektywy ochrony przyrody. Las stanowi cenny zasób naturalny w przestrzeni południowej części gminy, wpływając pozytywnie na mikroklimat, bioróżnorodność, a także na jakość życia mieszkańców poprzez zapewnienie dostępu do terenów zieleni. Zachowanie terenów leśnych jest ważnym elementem polityki zrównoważonego rozwoju, która uwzględnia ochronę środowiska naturalnego oraz zapewnia zrównoważony rozwój urbanistyczny.

Skutki oddziaływania projektu planu na rośliny będą pośrednie, długoterminowe i stałe.

Przewidywane zmiany, które będą mogły nastąpić w wyniku realizacji zagospodarowania zgodnego z planem ogólnym gminy Czernikowo nie spowodują powstania nowych znaczących negatywnych oddziaływań na **wodę**. Powstaną co prawda nowe źródła emisji ścieków komunalnych w strefach: wielofunkcyjnych, usługowej, gospodarczej, produkcji rolniczej i infrastrukturalnej, lecz oddziaływania te zostaną ograniczone do minimum w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Będą zapewnione systemy unieszkodliwiania ścieków komunalnych i produkcyjnych.

Podstawowym sposobem unieszkodliwiania ścieków dla zabudowy w wymienionych strefach oraz w obszarze uzupełnienia zabudowy będzie ich odprowadzanie do sieci kanalizacyjnej do gminnej oczyszczalni w Czernikowie. Jest to rozwiązanie powszechnie stosowane na terenach o dużym stopniu intensywności zabudowy. Aglomeracja ściekowa obejmuje miejscowość Czernikowo o równoważnej liczbie mieszkańców 3133 RLM. Jest to rozwiązanie optymalne i w największym możliwym stopniu chroniące wody przed zanieczyszczeniem.

Na terenach nie wyposażonych w zbiorczą sieć kanalizacyjną jest oczywiście możliwe gromadzenie ścieków bytowych w zbiornikach okresowo wybieralnych (szambach) z okresowym

ich wywozem do punktu zlewnego oczyszczalni. Takie rozwiązanie jest również bezpieczne dla środowiska wodnego.

Jako działanie adaptacyjne do postępujących zmian klimatu, w kontekście pożądanej retencji wód opadowych i roztopowych, projekt planu ogólnego wyznacza 50 stref zieleni i rekreacji SN, 38 stref otwartych SO, w których w podstawowym profilu funkcjonalnym występują tereny zieleni urządzonej, tereny wód, tereny zieleni naturalnej, tereny lasu, tereny ogrodów działkowych, co gwarantuje ochronę zasobów wodnych i zachowanie powierzchni umożliwiających retencję wód. W strefach wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową, w strefach usługowych i w strefach gospodarczych zapewniono minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej na poziomie najczęściej 30-70%, co także zapewnia zachowanie powierzchni umożliwiających retencję wód.

Skutki oddziaływania projektu planu na wodę będą pośrednie, skumulowane i stałe.

Realizacja regulacji zawartych w projekcie planu ogólnego może potencjalnie spowodować negatywne oddziaływania na **powietrze i klimat akustyczny**. Zwrócić należy uwagę, że obecnie źródła emisji zanieczyszczeń powietrza i hałasu pochodzą z terenów komunikacyjnych oraz terenów intensywnie zabudowanych. Projekt dokumentu wyznacza strefy mogące być w dalszym ciągu źródłami emisji zanieczyszczeń energetycznych i komunikacyjnych w oparciu o dotychczasowe plany miejscowe oraz w oparciu o istniejący stan zagospodarowania. W tych strefach (wielofunkcyjnych, usługowych, gospodarczych, produkcji rolniczej) może nastąpić intensyfikacja zabudowy, co może być źródłem zwiększenia zagrożeń dla jakości powietrza i klimatu akustycznego.

Projekt planu ogólnego nie zawiera ustaleń w zakresie zaopatrzenia w ciepło, gaz oraz energię elektryczną. Zasady modernizacji, rozbudowy i budowy systemów infrastruktury technicznej i komunikacji to domena ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Warto zauważyć, że w wielu strefach bardzo oszczędnie korzystano z profilu funkcjonalnego dodatkowego. Na przykład w strefach SW w żadnym przypadku nie wpisano do profilu dodatkowego terenu handlu wielkopowierzchniowego, w strefach SU tylko w 8 przypadkach na 48 wpisano teren składów i magazynów.. Takie rozstrzygnięcia sprzyjają ograniczaniu potencjalnych uciążliwości związanych z emisją zanieczyszczeń powietrza (gazów i pyłów) oraz emisją hałasu. W strefach SP natomiast we wszystkich przypadkach wpisano w profilu dodatkowym teren usług.

Skutki oddziaływania projektu planu w tym zakresie będą pośrednie, skumulowane, długoterminowe i stałe.

Realizacja regulacji zawartych w projekcie planu ogólnego może spowodować na niektórych terenach negatywne oddziaływania na **powierzchnię ziemi**. Będą to oddziaływania

negatywne w stosunku do stanu istniejącego. Ustalono gminne standardy urbanistyczne w strefach wielofunkcyjnych, w strefie usługowej, gospodarczej, produkcji rolniczej, umożliwią realizację nowej zabudowy i nowego zagospodarowania. Zwiększyć się może intensywność zabudowy i powierzchnia przeznaczona pod zabudowę. Oczywiście działania te będą mogły być realizowane poprzez sporządzane plany miejscowe lub zmiany dotychczas obowiązujących planów.

W celu zminimalizowania negatywnych oddziaływań określono wskaźniki: maksymalnego udziału powierzchni zabudowy oraz minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej. Udziały te nawiązują do określonych w Rozporządzeniu lub nawet je przewyższają oraz są tożsame z obowiązującymi planami miejscowymi. Zapewnienie racjonalnych udziałów powierzchni biologicznie czynnej minimalizuje przewidywane negatywne oddziaływania na powierzchnię ziemi.

Na terenach stref planistycznych dopuszczających możliwość realizacji nowej zabudowy na terenach dotychczas niezabudowanych (niektóre strefy SW, SJ, SU, SP) możliwe będzie powstanie kolejnych budynków oraz terenów utwardzonych. Powstanie nowej zabudowy, na podstawie ustaleń planów miejscowych zgodnych z planem ogólnym lub na podstawie decyzji o warunkach zabudowy na terenach OUZ, wiązać się będzie z przekształceniem powierzchniowej warstwy ziemi poprzez wykonywanie wykopów pod fundamenty nowych budynków oraz sieci i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

Projekt planu ogólnego uwzględnia ochronę przeciwsuwiskową poprzez objęcie terenów obu osuwisk oraz terenów zagrożonych ruchami masowymi strefami otwartymi, gdzie możliwość realizacji zabudowy jest mocno ograniczona. Strefy te obejmują jezioro oraz przyległe tereny stanowiące bufor zieleni naturalnej oraz pola uprawne.

W strefie górnictwa SG umieszczono teren górniczy i obszar górniczy złoża Witoważ. Z tego względu nie nastąpią większe negatywne oddziaływania na powierzchnię ziemi.

Skutki oddziaływania projektu planu na powierzchnię ziemi będą pośrednie, długoterminowe i stałe.

Umożliwienie poprzez regulacje zawarte w projekcie planu ogólnego możliwości realizacji nowych budynków i budowli, będzie mogło wprowadzić zmiany **krajobrazu** obszaru gminy. Maksymalną wysokość zabudowy w poszczególnych strefach określono racjonalnie, w nawiązaniu do już istniejącej zabudowy, do ustaleń obecnie obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Nie przewiduje się powstania negatywnych dominant krajobrazowych, które mogłyby zakłócić ład przestrzenny gminy bądź umożliwić powstanie budynków agresywnych w krajobrazie na tle zabudowy historycznej, zieleni lub terenów niezabudowanych. Strefy planistyczne wyznaczono w oparciu o istniejące tereny zabudowane, obowiązujące plany miejscowe, złożone wnioski, analizę uwarunkowań ekofizjograficznych, w tym walory krajobrazowe, historyczno-kulturowe, występowanie obszarowych form ochrony przyrody, przebieg korytarzy ekologicznych, a także znajdujące się na terenie gminy lasy, parki i

grunty rolne. W celu minimalizacji negatywnych oddziaływań projekt planu ogólnego nie wyznacza wielu nowych stref planistycznych, w których mogły powstać budynki i budowle o znacznej wysokości. W poszczególnych strefach jednak racjonalnie ustalono maksymalną wysokość zabudowy: SW – do 13,5 m, SJ – do 13 m, SZ do 12 m, SU do 35-40 m (wieże kościołów), ale przeważnie 10-13 m, SP – 13 m, SR – do 15 m. Ustalenia dotyczące formy budynków oraz kolorystyki elewacji i pokryć dachowych zostaną określone w planach miejscowych. Warto zauważyć, że na terenie gminy Czernikowo wyznaczono liczne strefy zieleni i rekreacji oraz strefy otwarte, które zajmując dużą część terytorium gminy chronić będą walory krajobrazowe.

Na terenie województwa kujawsko-pomorskiego został uchwalony audyt krajobrazowy. Na terenie gminy Czernikowo nie zidentyfikowano krajobrazów priorytetowych. Zakres formułowania rekomendacji i wniosków dotyczących kształtowania i ochrony krajobrazu odnosi się do Obszaru chronionego krajobrazu Niziny Ciechocińskiej.

W planie ogólnym gminy Czernikowo rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym zostały uwzględnione w następujący sposób:

- Strefy planistyczne związane z nową zabudową dotyczą prawie wyłącznie obszarów objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, które zlokalizowane są w głównej jednostce przestrzennej gminy – Czernikowie, gdzie nie występują obszary predysponowane do ochrony ze względu na formy rzeźby terenu;
- Lokalizacja stref związanych z nową zabudową mieszkaniową w oparciu o obowiązujące plany miejscowe w Czernikowie sprzyja koncentracji zabudowy, ogranicza jej rozpraszanie i umożliwia maksymalizację wykorzystania istniejącej infrastruktury i układu komunikacyjnego;
- Ustalenie możliwie wysokich współczynników powierzchni biologicznie czynnej w oparciu o tereny już zagospodarowane i współczynniki wynikające z obowiązujących planów miejscowych oraz wskazanie stref zieleni i rekreacji niemalże we wszystkich miejscowościach w obszarze gminy;
- Unikanie lokalizacji nowej zabudowy w sąsiedztwie zbiorników i cieków, gdzie poza strefami otwartymi wyznaczono wyłącznie nieliczne strefy związane z istniejącą zabudową oraz strefy terenów zieleni i rekreacji, umożliwiające wykorzystanie walorów tych obiektów przy jednoczesnej ochronie ich wartości;
- Wyznaczenie osobnej strefy planistycznej – strefy otwartej dla Wisły i jej otoczenia, w tym obszaru starorzecza – Zielonej Kępy, co gwarantuje zachowanie stref ekspozycji i widoków w dolinie Wisły, a także ochronę przeciwpowodziową;
- Pozostawienie zwartych obszarów leśnych jako stref otwartych bez możliwości zabudowy, w tym również bez możliwości lokalizacji obiektów odnawialnych źródeł energii;

- Pozostawienie przeważającej część gminy jako strefy otwarte umożliwiające realizację działalności rolniczej (uprawy polowe) – na północy gminy oraz zachowanie kompleksów leśnych - na południu;
- Zachowanie drożności korytarzy ekologicznych poprzez nie wprowadzanie nowych stref związanych z zabudową w ich zasięgu;
- Ustalenie dla strefy górnictwa profili dodatkowych w postaci terenu zieleni urządzonej, zieleni naturalnej, lasu oraz wód w celu umożliwienia rekultywacji.

Analiza regulacji zawartych w projekcie planu ogólnego upoważnia do stwierdzenia, iż negatywne oddziaływanie na krajobraz nastąpi w stopniu co najwyżej małym. Skutki oddziaływania projektu planu na krajobraz będą pośrednie, długoterminowe i stałe.

Wielkości i zasięgi przestrzenne wyznaczonych stref planistycznych na terenie gminy Czernikowo spowodują co najwyżej małe negatywne oddziaływanie na **klimat**. Program możliwej do realizacji zabudowy w oparciu o regulacje zawarte w planie ogólnym poprzez dalsze sukcesywne sporządzanie planów miejscowych bądź wydawanie decyzji o warunkach zabudowy spowoduje emisję do atmosfery pewnych ilości zanieczyszczeń energetycznych i komunikacyjnych. Zmiany te nie będą odczuwalne w kontekście stosunków klimatycznych w skali ponadlokalnej. Realizacja nowej zabudowy i nowego zagospodarowania nie będzie miała istotnego wpływu na efekt cieplarniany. Przyjęte rozwiązania urbanistyczne z pewnością pozytywnie będą adaptować obszar gminy do postępujących zmian klimatycznych. Zmiany te, polegające na dużej zmienności zjawisk pogodowych i wzroście średniej temperatury powietrza, częstszym występowaniu zjawisk typu: trąby powietrzne, silne ulewy, gradobicia, ale i również długie okresy bezopadowe, nie mają istotnego związku z możliwą do realizacji zabudową i zagospodarowaniem zgodnie z regulacjami zawartymi w projekcie planu ogólnego.

Przyjęte gminne standardy urbanistyczne uwzględniają możliwe gwałtowne opady deszczu, lokalne podtopienia, ekstremalne upały i wichury czy możliwości wchłaniania wód opadowych i roztopowych przez glebę. Przyjęte w planie proporcje pomiędzy terenami zabudowanymi i utwardzonymi, a terenami stanowiącymi powierzchnię biologicznie czynną mogą jednak w skali lokalnej np. na terenie wsi Czernikowo, Mazowsze, niekiedy nasilać niekorzystne skutki ekstremalnych zjawisk pogodowych.

Skutki oddziaływania projektu planu na klimat będą pośrednie, skumulowane, długoterminowe i stałe.

Regulacje zawarte w projekcie planu ogólnego nie powinny spowodować znaczącego oddziaływania na **zasoby naturalne**. Poza utratą części użytków rolnych i części zadrzewień, nie zostaną uszczuplone ani zdegradowane żadne zasoby przyrodnicze.

W granicach administracyjnych gminy Czernikowo łączna powierzchnia gruntów rolnych klas I-III, które zostały wskazane w strefach nie związanych z rolnictwem (tj. z wykluczeniem

stref wielofunkcyjnych z zabudową zagrodową - SZ, stref produkcji rolniczej - SR oraz stref otwartych - SO) wynosi niecałe 90 ha, zatem stanowi tylko ok. 3,7% powierzchni gruntów tych klas w gminie. Należy przy tym podkreślić, że wśród tych gruntów znajdują się też grunty w granicach obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które uzyskały już zgodę na zmianę przeznaczenia na cele nierolnicze. Istotne z punktu widzenia ochrony gruntów rolnych jest również, iż klasyfikacji istniejącej zabudowy do stref wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową oraz z zabudową zagrodową dokonano w oparciu o faktyczne użytkowanie, nie natomiast o użytki gruntowe wynikające z rejestru gruntów. Wielu rolników z terenu gminy Czernikowo zakończyło działalność rolniczą, zatem grunty pod ich budynkami nie służą obecnie rolnictwu, a w wielu przypadkach nie zostało to uregulowane w ewidencji gruntów, zatem niektóre użytki Br, w tym na gruntach rolnych chronionych, zostały objęte strefami SJ. Dodać należy, iż grunty rolne klas chronionych zostały również objęte m. in. strefami SN, zgodnie z ich faktycznym użytkowaniem, tj. m.in. jako zabytkowe założenia parkowe. Taki stan rzeczy powoduje, iż w praktyce ustalenia stref niezwiązanych z rolnictwem dokonano dla mniejszej powierzchni gruntów niż wynika to z powyższych wartości, gdyż część spośród tych gruntów nie jest już obecnie wykorzystywana na cele rolne. Plan ogólny porządkuje w tym zakresie istniejące przeznaczenia terenów i umożliwia podjęcie dalszych działań m.in. w postaci uchwalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego o funkcjach zgodnych z faktycznym użytkowaniem oraz realnymi kierunkami rozwoju gminy.

Poza strefą otwartą, która jako jedyna posiada w profilu podstawowym teren lasu, grunty oznaczone w ewidencji gruntów i budynków jako Ls zostały sklasyfikowane różnych strefach. Łączna powierzchnia tych gruntów wynosi nieco ponad 10 ha, co stanowi tylko około 1% wszystkich gruntów leśnych w gminie Czernikowo. Dodatkowo lasy zostały również objęte m. in. strefami SN, zgodnie z ich faktycznym użytkowaniem, tj. m.in. jako zabytkowe założenia parkowe, strefami SC obejmującymi nieczynne zabytkowe cmentarze, strefą SG stanowiącą obszar i teren górniczy z obowiązującą koncesją na wydobycie złoża i strefami SK i SI obejmującymi istniejące drogi oraz obiekty infrastruktury technicznej. Taki stan rzeczy powoduje, iż w praktyce ustalenia stref niezwiązanych z lasami dokonano dla mniejszej powierzchni gruntów niż wynika to z powyższych wartości, gdyż część spośród tych gruntów nie jest już obecnie wykorzystywana na cele leśne. Wskazać należy jednak, iż dla każdej ze stref, w granicach których występują lasy, jako przeznaczenie dodatkowe wskazano też tereny lasu, zatem projektowany plan ogólny nie przesądza o przeznaczeniu gruntów leśnych na cele nieleśne. Szczegółowe analizy w tym zakresie będą dokonywane na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Nie występują na obszarze gminy główne zbiorniki wód podziemnych ani inne udokumentowane złoża kopalin niż określone w strefie SG.

Skutki oddziaływania projektu planu na zasoby naturalne będą pośrednie, długoterminowe i stałe.

Na obszarze gminy Czernikowo występują **zabytki i walory kulturowe**. Stąd projekt planu ogólnego wyznaczając strefy planistyczne i obszar uzupełnienia zabudowy, jako ważne uwarunkowanie przestrzenne i funkcjonalne.

Wprowadzenie ochrony zabytków do ustaleń planu ogólnego gminy Czernikowo przekłada się na regulacje dotyczące parametrów takich jak: wybór strefy ze względu na profil funkcjonalny - rodzaj przeznaczenia terenu, maksymalna intensywność zabudowy - co ogranicza liczbę kondygnacji i ogólną wielkość budynków na danej działce, maksymalna wysokość zabudowy - co jest szczególnie istotne w ochronie zabytków, aby nowa zabudowa nie dominowała nad chronionymi obiektami, maksymalny udział powierzchni zabudowy – określa powierzchnie zabudowy dla działki, minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej - który odnosi się do zapewnienia przestrzeni zielonej i otwartej, co ma znaczenie zarówno dla zachowania wartości historycznych, jak i estetyki otoczenia zabytków.

W przyjętych regulacjach dostosowano parametry zabudowy w strefach obejmujących zabytki tak, aby zapewnić ich ochronę. Jeśli w strefie znajdują się obiekty historyczne o określonej skali, nowe inwestycje muszą być projektowane z uwzględnieniem tej skali. Wysokość nowych budynków czy ich intensywność nie mogą naruszać charakteru zabytkowego otoczenia.

Profile funkcjonalne stref, w których znalazły się obiekty zabytkowe ustalono zgodnie z faktycznym użytkowaniem. Budynki zabytkowe stanowią w większości funkcje mieszkalne i gospodarcze, zatem znalazła się w strefach wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową wielorodzinną (SW), jednorodzinną (SJ) oraz zagrodową (SZ). Niektóre budynki pełnią funkcje usługowe, zatem znalazły się w strefach usługowych (SU) oraz strefach komunikacyjnych (SK) - dworzec i budynki towarzyszące. Parametry dla tych stref zostały ustalone zgodnie z parametrami zabudowy w ich granicach, nie pozwalając na powstanie nowych dominant architektonicznych. Poza samymi budynkami, w gminie Czernikowo znajdują się trzy założenia dworsko-parkowe, dla których przeznaczenia ustalono zgodnie z faktycznym użytkowaniem, obejmując część terenów stanowiących parki i zieleń jako strefy zieleni i rekreacji (SN), a występującą zabudowę jako strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową jednorodzinną (SJ), zagrodową (SZ) oraz produkcji rolniczej (SR). Dla części parkowych ustalono jedynie parametr minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej, dla którego przyjęto możliwie wysokie wartości wynoszące 70% i 80%. W przestrzeni gminy funkcjonują również liczne zabytkowe cmentarze, które mimo, iż w większości nie pełnią już swoich funkcji, stanowią ważny element wzbogacający krajobraz kulturowy. Zabytkowe cmentarze objęto strefami cmentarzy (SC), dla których dopuszczono w profilu dodatkowym teren zieleni naturalnej, co pozwoli chronić występujący tam starodrzew. Ze względu na bezpośrednie otoczenie, dla części cmentarzy dopuszczono w profilu dodatkowym teren lasu. Dla stref tych ustalono wysokie wartości wskaźnika udziału powierzchni biologicznie czynnej na poziomie 90% dla wszystkich zabytkowych, obecnie nie użytkowanych cmentarzy. W strukturze gminy występują też liczne kapliczki, figurki i krzyże ujęte w gminnej ewidencji

zabytków. Stanowią one elementy towarzyszące – obiekty małej architektury, a strefy, w których się znalazły zależą od zagospodarowania i zabudowy terenów w ich otoczeniu (strefy SJ, SU, SN, SC, SO, SK).

Skutki oddziaływania projektu planu na zabytki i walory kulturowe będą pośrednie, skumulowane, długoterminowe i stałe.

Analiza oddziaływania na **dobra materialne** została przeprowadzona w stosunku do obecnego stanu zagospodarowania obszaru gminy, regulacji zawartych w projekcie planu ogólnego i ustaleń dotychczas obowiązujących planów miejscowych. Realizacja ustaleń zawartych w projekcie planu ogólnego nie powinna wpłynąć negatywnie na już istniejące obiekty na skutek umożliwienia zwiększenia możliwości inwestycyjnych poprzez sporządzane plany miejscowe i decyzje o warunkach zabudowy. Nie spowoduje ponadto zniszczenia lub degradacji żadnych dóbr materialnych w postaci budynków, dróg, obiektów użyteczności publicznej itp. Prawdopodobnie zwiększy się wartość niektórych działek w strefach planistycznych SW, SJ, SU, SP.

Przeprowadzona analiza możliwych **rozwiązań alternatywnych** w stosunku do rozwiązań przedstawionych w projekcie planu ogólnego pozwala na stwierdzenie, że w większości przestrzeni gminy nie jest możliwe wyznaczenie innych stref planistycznych. Projekt będący przedmiotem niniejszej prognozy bardzo racjonalnie wyznacza zasięgi poszczególnych stref planistycznych. Nawiązują one do już istniejącego zainwestowania i do ustaleń obowiązujących planów miejscowych. Rodzaj i zasięg przestrzenny stref uwzględnia uwarunkowania przestrzenne rozwoju przestrzennego ośrodka gminnego – Czernikowa i pozostałych miejscowości oraz poszczególnych terenów w strefach. Uwzględnione zostały uwarunkowania ekofizjograficzne, dotychczasowy sposób zagospodarowania terenów i ustalenia planów miejscowych.

Oczywiście można by zmniejszyć zasięg przestrzenny niektórych stref np. wielofunkcyjnych, usługowych, produkcyjnych, jednak ze względu na to, iż nie stwierdzono znaczących negatywnych oddziaływań na środowisko w zakresie żadnego elementu środowiska oraz z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy, należy stwierdzić że sporządzony projekt jest wariantem najkorzystniejszym dla integracji wymagań środowiskowych, krajobrazowych, historyczno-kulturowych, społecznych i ekonomicznych.

Większy negatywny wpływ na środowisko miałyby miejsce w przypadku zwiększenia zasięgu przestrzennego stref o dużych możliwościach nowego zainwestowania tj. stref wielofunkcyjnych, usługowej, produkcji rolniczej i gospodarczej. Jednak projekt planu na terenach o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych wyznacza przede wszystkim strefę zieleni i rekreacji oraz strefę otwartą.

Zasięg obszaru uzupełnienia zabudowy został wyznaczony w oparciu o przepisy Rozporządzenia.

Reasumując należy stwierdzić, że biorąc pod uwagę położenie obszaru gminy, uwarunkowania społeczne, środowiskowe, infrastrukturalne i komunikacyjne, regulacje zawarte w projekcie planu ogólnego, w tym przyjęte gminne standardy urbanistyczne są racjonalne i najkorzystniejsze dla zachowania jego walorów i umożliwienia dalszego rozwoju gminy z poszanowaniem środowiska i zasady zrównoważonego rozwoju.

VII.PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI PROJEKTU PLANU

Ze względu na planowane wyznaczenie stref planistycznych w większości zasięgu przestrzennego jako: strefy wielofunkcyjnej z zabudową mieszkaniową wielorodzinną, strefy wielofunkcyjnej z zabudową mieszkaniową jednorodzinną, strefy wielofunkcyjnej z zabudową mieszkaniową zagrodową, strefy usługowej, strefy gospodarczej, strefy zieleni i rekreacji, strefy produkcji rolniczej oraz strefy otwartej uznano, że nie istnieje potrzeba specjalnego monitorowania w szerokim zakresie potencjalnych skutków realizacji ustaleń projektu planu ogólnego.

Przyjęte gminne standardy urbanistyczne z dużym prawdopodobieństwem pozwalają przypuszczać, że ewentualne istotne uciążliwości związane z zagospodarowaniem terenów dotyczyć będą jedynie utraty powierzchni aktywnej przyrodniczo w postaci muraw, zieleni niskiej bądź terenów użytków rolnych z ewentualnym ubytkiem gleb o wysokiej przydatności rolniczej i w niewielkim stopniu zadrzewień. Możliwe będą także negatywne oddziaływania związane z ubytkiem zieleni wysokiej i niskiej, utwardzeniem powierzchni, pogorszeniem jakości powietrza i warunków klimatu akustycznego, zmian krajobrazu na skutek zajęcia pod zabudowę i zagospodarowanie terenów dotychczas niezabudowanych. Negatywne oddziaływania w odniesieniu do niektórych komponentów środowiska wystąpią w stopniu lub co najwyżej małym. Nie należy jednak przewidywać wystąpienia negatywnych znaczących oddziaływań.

Jedynie zasadne jest okresowe monitorowanie, jakie plany miejscowe są przyjmowane w oparciu o regulacje zawarte w planie ogólnym, jakie plany miejscowe są zmieniane oraz jak wypełniać się będzie zabudową obszar uzupełnienia zabudowy.

Właściwe monitorowanie skutków zmian przeznaczenie terenów będzie odbywać się w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko sporządzanych planów miejscowych i ich zmian.

VIII. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU PROJEKTU PLANU NA ŚRODOWISKO

Pod pojęciem „transgraniczne oddziaływanie na środowisko” należy rozumieć, zgodnie z art. 104 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko: stwierdzenie możliwości znaczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko w wyniku realizacji projektu planu, pochodzącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na teren innego państwa.

Z uwagi na geograficzne położenie analizowanego terenu (w środkowej części województwa kujawsko-pomorskiego – nie ma charakteru przygranicznego) nie występuje konieczność przeprowadzenia postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko.

IX. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Celem opracowania prognozy oddziaływania na środowisko jest określenie i ocena przewidywanych skutków wpływu na środowisko, które mogą wynikać z realizacji ustaleń projektu planu ogólnego wiejskiej gminy Czernikowo, a także przedstawienie rozwiązań alternatywnych eliminujących lub ograniczających negatywny wpływ planowanego zainwestowania na środowisko.

Sporządzenie projektu planu ogólnego ma na celu wyznaczenie na terenie gminy, z wyłączeniem terenów zamkniętych innych niż ustalane przez ministra właściwego do spraw transportu, stref planistycznych oraz określenia gminnych standardów urbanistycznych. Ponadto określono przestrzennie obszary uzupełnienia zabudowy.

Podstawowym celem planu ogólnego jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju gminy, harmonijnego zagospodarowania przestrzeni, jak również zadbanie o ład przestrzenny. Regulacje zawarte w planie ogólnym mają wpływ na to, jak gmina wyglądać będzie w przyszłości.

W planie ogólnym dopuszcza się wyznaczenie 13 rodzajów stref planistycznych: wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną; wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną; wielofunkcyjna z zabudową zagrodową; usługowa; handlu wielkopowierzchniowego; gospodarcza; produkcji rolniczej; infrastrukturalna; zieleni i rekreacji; strefa cmentarzy; górnictwa; otwarta; komunikacyjna. W projekcie planu ogólnego gminy Czernikowo 1238 stref planistycznych. Tworzą one mozaikę w przestrzeni gminy. Najwięcej jest stref wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową jednorodzinną (542), stref wielofunkcyjnych z zabudową zagrodową (464), stref zieleni i rekreacji (50), stref usługowych (48), stref otwartych (38). Nie wyznaczono strefy handlu wielkopowierzchniowego SH.

W projekcie planu ogólnego dla gminy Czernikowo dla każdego obszaru w strefach planistycznych (w strefach SW, SJ, SZ, SU, SH, SP, SR) ustalono parametry: Mi – maksymalna

nadziemna intensywność zabudowy, Mpz – maksymalny udział powierzchni zabudowy, Mwz – maksymalna wysokość zabudowy, MIbc – minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej; a dla stref SI, SN, SC ustalono minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej. Dla większości stref, oprócz obligatoryjnego podstawowego profilu funkcjonalnego strefy planistycznej, ustalono profil dodatkowy.

W przypadku braku opracowania i przyjęcia projektu planu ogólnego gminy Czernikowo ruch budowlany mógłby się odbywać wyłącznie na podstawie obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i wydanych decyzji administracyjnych. Nie byłoby możliwości uchwalania nowych planów miejscowych i dokonywania zmian w planach już obowiązujących. Brak precyzyjnych zakresów profilu dodatkowego i gminnych standardów urbanistycznych odnośnie sposobu zagospodarowania stref mógłby prowadzić do nieładu urbanistycznego, degradacji powierzchni ziemi, powiększania się „wyspy ciepła” Czernikowa, degradacji krajobrazu. Mógłby prowadzić do nieodwracalnych niekorzystnych zmian fizjonomii krajobrazu, w tym przede wszystkim w kontekście zachowania walorów widokowych na obiekty zabytkowe np. wieże kościołów.

Zmiany funkcjonalne i przestrzenne na terenie gminy Czernikowo które powstaną w wyniku uchwalenia planu ogólnego gminy są ukierunkowaniem i utrwaleniem postępujących procesów rozwojowych. Wyznaczone strefy planistyczne w większości nawiązują do już istniejącej zabudowy oraz do ustaleń obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Wzięto pod uwagę, że plan ogólny gminy jest aktem prawa miejscowego, lecz nie stanowi podstawy prawnej do wydawania pozwoleń na budowę. Jest on uwzględniany przy sporządzaniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz stanowi podstawę prawną do możliwości wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Z przeprowadzonej oceny oddziaływania na środowisko poszczególnych elementów środowiska wynika, że planowane wyznaczenie stref planistycznych i obszaru uzupełnienia zabudowy będą mieć negatywny wpływ tylko na część elementów środowiska. Analiza ocen poszczególnych oddziaływań pozwala stwierdzić, że w większości będą to zmiany w stopniu małym i ewentualnie średnim. Przewidywane zagrożenia w stopniu średnim zidentyfikowano tylko w strefie gospodarczej w odniesieniu do powietrza. W kilku strefach przewiduje się poprawę oddziaływania na ludzi. W strefach zieleni i rekreacji oraz w strefie otwartej nastąpi poprawa stanu w zakresie kilku elementów środowiska. We wszystkich strefach planistycznych stan pozostanie bez zmian w odniesieniu do Natury 2000 (pod warunkiem nie realizowania stopnia wodnego na Wiśle), klimatu i zabytków.

Projekt planu ogólnego określa minimalne udziały powierzchni biologicznie czynnej adekwatne dla obecnego sposobu zagospodarowania terenów lub takie jak dla obowiązujących planów miejscowych. Na terenach gdzie plany miejscowe nie obowiązują, określono te udziały na poziomie nakazanym przez Rozporządzenie lub nawet na poziomie wyższym. Na przykład dla kilku stref SW na poziomie 50%, dla licznych stref SJ na poziomie 60%, dla strefy 16SU na

poziomie 70%, dla stref 8SP i 9SP na poziomie 40%, przy minimalnym 30%. Dla niektórych stref z możliwością realizacji zabudowy określono profil dodatkowy w postaci terenów zieleni naturalnej, terenów zieleni urządzonej, terenów lasów, terenów wód. Przyjęte w projekcie planu ogólnego wskaźniki maksymalnej intensywności zabudowy również zapewniają minimalizowanie negatywnych oddziaływań na elementy środowiska.

Na obszarze gminy obszary siedlisk naturalnych lub zbliżonych do naturalnych zostały włączone do stref zieleni i rekreacji SN oraz do stref otwartych SO, co zapewni ich ochronę dzięki przeznaczeniu w planach miejscowych pod tereny zieleni naturalnej i tereny wód, co jest zapewnione w profilu podstawowym niektórych stref, bądź w profilu dodatkowym stref.

Wyznaczenie stref planistycznych oraz obszaru uzupełnienia zabudowy gwarantuje rozwój nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową wielorodzinną i jednorodzinną, co zapewni warunki do zamieszkania przez ludzi na nowych atrakcyjnych funkcjonalnie i środowiskowo terenach.

Racjonalnie rozmieszczenie stref wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową i innych mogących potencjalnie kolidować z funkcją mieszkaniową (gospodarcza SP, produkcji rolniczej SR, infrastrukturalna SI, górnictwa SG) nie spowoduje zagrożeń dla warunków życia mieszkańców. Strefy te zostały rozmieszczone zgodnie z planami miejscowymi, z obecnym zagospodarowaniem i użytkowaniem terenów oraz zgodnie z uwarunkowaniami przyrodniczymi.

Projekt planu ogólnego na całym obszarze gminy rozdziela tereny zabudowy mieszkaniowej (strefy SW i SJ) od terenów stref: gospodarczej SP, produkcji rolniczej SR, górnictwa SG. Jest to ustalenie istotne w kontekście jakości życia i ochrony zdrowia ludzi. Prewencyjnie takie ustalenia ograniczają do minimum ewentualne uciążliwości planowanej zabudowy na jakość życia ludzi. W strefach zieleni i rekreacji SN w profilu dodatkowym wielu stref ustalono: teren usług sportu i rekreacji, teren usług kultury i rozrywki, teren usług gastronomii, teren usług turystyki. Realizacja tego typu zainwestowania pozwoli na stworzenie nowej oferty turystyczno-rekreacyjnej dla mieszkańców i turystów.

Jako działanie adaptacyjne do postępujących zmian klimatu, w kontekście pożądanej retencji wód opadowych i roztopowych, projekt planu ogólnego wyznacza 50 stref zieleni i rekreacji SN, 38 stref otwartych SO, w których w podstawowym profilu funkcjonalnym występują tereny zieleni urządzonej, tereny wód, tereny zieleni naturalnej, tereny lasu, tereny ogrodów działkowych, co gwarantuje ochronę zasobów wodnych i zachowanie powierzchni umożliwiających retencję wód. W strefach wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową, w strefach usługowych i w strefach gospodarczych zapewniono minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej na poziomie najczęściej 30-70%, co także zapewnia zachowanie powierzchni umożliwiających retencję wód.

Warto zauważyć, że w wielu strefach bardzo oszczędnie korzystano z profilu funkcjonalnego dodatkowego. Na przykład w strefach SW w żadnym przypadku nie wpisano do profilu dodatkowego teren handlu wielkopowierzchniowego, w strefach SU tylko w 8

przypadkach na 48 wpisano teren składów i magazynów.. Takie rozstrzygnięcia sprzyjają ograniczaniu potencjalnych uciążliwości związanych z emisją zanieczyszczeń powietrza (gazów i pyłów) oraz emisją hałasu. W strefach SP natomiast we wszystkich przypadkach wpisano w profilu dodatkowym teren usług.

Na terenach stref planistycznych dopuszczających możliwość realizacji nowej zabudowy na terenach dotychczas niezabudowanych (niektóre strefy SW, SJ, SU, SP) możliwe będzie powstanie kolejnych budynków oraz terenów utwardzonych. Powstanie nowej zabudowy, na podstawie ustaleń planów miejscowych zgodnych z planem ogólnym lub na podstawie decyzji o warunkach zabudowy na terenach OUZ, wiązać się będzie z przekształceniem powierzchniowej warstwy ziemi poprzez wykonywanie wykopów pod fundamenty nowych budynków oraz sieci i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

Strefy planistyczne wyznaczono w oparciu o istniejące tereny zabudowane, obowiązujące plany miejscowe, złożone wnioski, analizę uwarunkowań ekofizjograficznych, w tym walory krajobrazowe, historyczno-kulturowe, występowanie obszarowych form ochrony przyrody, przebieg korytarzy ekologicznych, a także znajdujące się na terenie gminy lasy, parki i grunty rolne. W celu minimalizacji negatywnych oddziaływań projekt planu ogólnego nie wyznacza wielu nowych stref planistycznych, w których mogły powstać budynki i budowle o znacznej wysokości. W poszczególnych strefach jednak racjonalnie ustalono maksymalną wysokość zabudowy: SW – do 13,5 m, SJ – do 13 m, SZ do 12 m, SU do 35-40 m (wieże kościołów), ale przeważnie 10-13 m, SP – 13 m, SR – do 15 m. Ustalenia dotyczące formy budynków oraz kolorystyki elewacji i pokryć dachowych zostaną określone w planach miejscowych. Warto zauważyć, że na terenie gminy Czernikowo wyznaczono liczne strefy zieleni i rekreacji oraz strefy otwarte, które zajmując dużą część terytorium gminy chronić będą walory krajobrazowe.

Projekt planu uwzględnia rekomendacje i wnioski dotyczące kształtowania i ochrony krajobrazów zawarte w Audycie krajobrazowym dla województwa kujawsko-pomorskiego. Odnoszące się do Obszaru Chronionego Krajobrazu Niziny Ciechocińskiej.

Projekt planu ogólnego pośrednio uwzględnia wymagania odnośnie ochrony zabytków i walorów historyczno-kulturowych gminy. W przyjętych regulacjach dostosowano parametry zabudowy w strefach obejmujących zabytki tak, aby zapewnić ich ochronę. Jeśli w strefie znajdują się obiekty historyczne o określonej skali, nowe inwestycje muszą być projektowane z uwzględnieniem tej skali.

Projekt będący przedmiotem niniejszej prognozy bardzo racjonalnie wyznacza zasięgi poszczególnych stref planistycznych. Nawiązują one do już istniejącego zainwestowania i do ustaleń obowiązujących planów miejscowych. Rodzaj i zasięg przestrzenny stref uwzględnia uwarunkowania przestrzenne rozwoju przestrzennego ośrodka gminnego – Czernikowa i pozostałych miejscowości oraz poszczególnych terenów w strefach. Uwzględnione zostały uwarunkowania ekofizjograficzne, dotychczasowy sposób zagospodarowania terenów i ustalenia planów miejscowych. Oczywiście można by zmniejszyć zasięg przestrzenny niektórych stref np.

wielofunkcyjnych, usługowych, produkcyjnych, jednak ze względu na to, iż nie stwierdzono znaczących negatywnych oddziaływań na środowisko w zakresie żadnego elementu środowiska oraz z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy, należy stwierdzić że sporządzony projekt jest wariantem najkorzystniejszym dla integracji wymagań środowiskowych, krajobrazowych, historyczno-kulturowych, społecznych i ekonomicznych. Większy negatywny wpływ na środowisko miałyby miejsce w przypadku zwiększenia zasięgu przestrzennego stref o dużych możliwościach nowego zainwestowania tj. stref wielofunkcyjnych, usługowej, produkcji rolniczej i gospodarczej. Jednak projekt planu na terenach o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych wyznacza głównie strefę zieleni i rekreacji oraz strefę otwartą.

Reasumując należy stwierdzić, że biorąc pod uwagę położenie obszaru gminy Czernikowo, uwarunkowania społeczne, środowiskowe, infrastrukturalne i komunikacyjne, regulacje zawarte w projekcie planu ogólnego, w tym przyjęte gminne standardy urbanistyczne są racjonalne i najkorzystniejsze dla zachowania jej walorów i umożliwienia dalszego rozwoju gminy z poszanowaniem środowiska i zasady zrównoważonego rozwoju.

Oświadczenie

Oświadczam, że spełniam wymagania dotyczące autorów prognoz oddziaływania na środowisko o których mowa w art. 74a ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz. U. z 2024 r., poz. 1112 z późniejszymi zmianami).

Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

